

Forfatter: Wied, Gustav

Titel: MENNESKENES BØRN

Citation: Wied, Gustav: "MENNESKENES BØRN", i Wied, Gustav: *Menneskenes Børn. Silhuetter. 1966*, udg. af Villadsen ; Christensen , Rosenkilde og Bagger, 1966-, s. 143.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-wied02val-shoot-workid67917.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Menneskenes Børn. Silhuetter. 1966

MENNESKENES BØRN

Skrevet 1889-1894,
første Bogudgave 1894

144

145

MENNESKENES BØRN, I

De sad højt oppe paa Skrænten i den lune Sommeraften under et Halvtag af bærfyldte Brombærranker og Tjørn. Som Rygstød havde de en mandshøj Sten, der ragede glat og flad frem af det gule Ler; og en afbleget, vejrbidt Fjæl, et gammelt Agebræt vist, laa hen over to mindre Stene og tjente dem til Sæde. Men de havde Udsigt over et tæt bladgrønt Krat af lavstammede Bøge- og Asketræer til Havet, der blaat og stort rullede sirie mumlende Bølger frem over Stenene ved Skræntens Fod.

Stedet var ensomt og stille og fjernt fra Dagens Arbejde og Larm. De havde fundet det paa deres Vandring langs Strandkanten, og nu sad de der, og han talte:

- Ja, heroppe skal Huset ligge! - - Det skal være hvidt som den skinnende Sne, og Taget skal være af Straa, og Roser og vild Vin skal slynge sig om Vinduer og Døre!

- Ja, sagde hun - og der skal være gamle, gamle, smaabitte grønne Ruder deri! og over Døren skal sidde Takkerne af Skovens allerstørste Hjort, og Svalerne skal bygge under Tagskægget, og paa Ladetagets Gavl skal Storken ha' sin Rede hver Sommer!

- Men her er ingen Enge eller Moser i Nærheden, indvendte han - her er ingen Føde til Storken.

- Den skal bo her alligevel! sagde hun afgjort - jeg vil se den komme flyvende hjem om Aftenen, og jeg vil le af Ungerne, naar de danser paa Tagrygningen og øver deres lange, ledeløse Ben og basker med Vingerne, og hvert Øjeblik er ved at gaa paa Næsen ned i Gaarden.

- Godt, saa ta'r vi en Stork! sagde han og kyssede hendes 146 lille hvide Haand - men vi vil ingen Børn ha', det koster saameget; bare en stor, grøn Papegøje, der skal sidde paa sin Pind i et Bur i Spisestuen og sige: godmorgen, gamle Borgere! naar vi kommer for at drikke vor Kaffe.

- Ja, en Papegøje vil vi ha', nikkede hun - men ogsaa ét lille bitte Barn!

- Jamen det skal saa kun da være et ganske lille! sagde han og klappede smilende hendes Haar.

- Ja-a, sagde hun - saadan et lille bitte et. Og hun viste Størrelsen med Fingrene. Han kyssede hende og fortsatte:

- Og i Spisestuen skal der være grøntmalet Panel, alle Vægge rundt, højt, grøntmalet Panel med Hylde foroven, hvorpaa der staar gamle, underlige Krukker og Fade. Og Stolene skal være grønne med stive, udskaarne Rygge, bemalede med mørkerøde Blomster og Siv; og der skal staa gammelt Kobbertøj paa et grøntmalet Bord i Hjørnet.

- Og et stort, gammelt, grøntmalet Ur med Krukker! supplerede hun.

- Et Ur med Krukker, ja! og en gammel, gammel firkantet, tykmavet Jærnovn med Adam og Eva og Syndefaldet og Farao, der drukner i det røde Hav!

- Og nu i Dagligstuen? spurgte hun.

- Dagligstuen? ... den skal være paa tre Fag med Udsigt her ud over Træerne til Havet.

- Men saa faar vi jo hele Eftermiddagssolen.

- Der skal være Karnaper fyldte med Blomster og duftende Urter, dybe Karnaper, saaledes at Solen ikke kommer ind i Værelset, men kun kaster nogle lange, gyldne Striber hen over Gulv og Møbler. Midt paa Gulvet skal staa et aflangt Ibentræs Bord med svære drejede Kugleben; og lave polstrede Ibentræs Stole skal der være og et opstaaende Flygel i Hjørnet ud mod Entréen. Og paa Midterbordet skal staa en vældig bredbladet Palme paa en højfodet Skaal af mørkerød Terrakotta.

- Hvor skal mit Sybord staa?

- Dit Sybord? i den midterste Karnap, hvis Ruder skal være indfattede i Bly og malet som gamle, højtidelige Kirkeruder med Helgenbilleder og Indskrifter i dybblaa, højrøde 147 og chromgule Farver. Og i Karmen skal vokse Bregner og Efeu, og der skal staa gul Iris og hvide Aakander i lange, slanke Vaser, og en blanksleben Kumme skal der staa med spillevende Guldfisk, der æder Brød af din Haand. Og Duer skal vi ha'! snevide, søblaa og rustbrune Duer, der skal sværme om Dig i Flok, naar Du staar paa Verandaens Trappe mellem Roser og Vin; og de skal sætte sig paa dit Hoved, paa dine Arme, paa dine Skuldre og æde Korn af din Haand og din Mund; og Du skal staa der klædt i hvidt med korte, opskaarne Ærmer og blegblaa Strømper og Sko, og om din Hals skal sno sig en Krans af røde Koraller!

Hun slyngede sine Arme om hans Nakke og lagde sit Hoved ind til hans Bryst og smilede lykkelig:

- Og nu Kabinettet? spurgte hun - og dit Arbejdsværelse?

- Kabinettet skal vende mod Øst, vedblev han - og der skal staa et mægtigt Kastanjetræ udenfor dets Vindue, et Træ med en Krone saa stor som en tusindaarig Ceder fra Libanons Bjærg. Og om Træets Fod skal være en Plæne af det grønneste, blødeste Græs; og der skal staa Borde og Stole af krumme, afbarkede Grene; og Hængekøjer skal der være og Kroketter og Lawn Tennis for vore Gæster - - og en alenlang Kikkert, der kan drejes paa en Tap, at vi kan følge Skibene derude paa deres Fart over Havet.

--- Men Møblerne i Kabinettet?

- Det skal Du bestemme, sagde han - det bliver jo dit Værelse.

- Nej, sagde hun - Du kan bedre.

- Hvide, nikkede han saa - ja, hvide med slanke, snirklede Ben og spinkle, gyldne Forsiringer! Og Betrækket skal være af lyseblaat, storblomstret Silke, fastgjort med matgule, rundhovede Søm; Væggene skal være betrukne med blege, Gyldenlæders Tapeter, og Gardiner og Portierer skal være af Farve og Stof som Møblernes Betræk. Og over det lange, firkantede Midterbord med den indskaarne, gyldenkantede Plade skal hænge en Krone af Glas med Prismen og Taarer og Stjerner taagede, blege og matte som blaafrosset Mælk.

- Og Kaminen?

148

- Kaminen? der skal ingen Kaminer være! thi Foraar og Sommer skal være varme og straalende af Lys og Sol; og Efteraar og Vinter tilbringer vi i vor Lejlighed i Hovedstaden!

- Nu mangler vi bare dit Arbejdsværelse, sagde hun - og saa Soveværelset.

- Jeg bor i Gavlen mod Vest med milevid Udsigt ind over Landet, hvor Bakker og Dale og Skove og Søer ligger rødmende i Aftensolens Glød. Og der skal kun være ét stort, spidsbuet Vindue deroppe med tunge folderige Gardiner. Og Tæpper skal der være paa Gulvet af Bjørn og Ulv, og Egetræs Møbler rolige og alvorlige. Og Væggene skal være betrukne med vævede Tapeter af Riddere i Panser og Plade, og Fruer og Frøkener i Sindal og Maar; og der skal hænge Rustninger paa Væggene og Sværd og Skjolde. Og en Løndør skal der være, som glider bort, naar man trykker paa et rustent Søm bag Reolen!

- Uh, ha! sagde hun og gyste - og hvor fører den saa hen?

- Ned til en skummel, underjordisk Hvælving, hvor Borgens fordums Hersker har siddet indmuret i Hundrede Aar! - - - Eller den skal føre til det runde Taarnkammer, hvor Du hviler i den store, brede Egetræs Himmelseng! Du ligger og venter og lytter og stirrer ud i det dunkle Rum, hvor kun en liden Olielampe lyser paa Marmorbordet ved dit Hoved. Du har læst, men nu hviler Bogen foran Dig paa det hvide Lagen, og Du ligger med Armene bag din Nakke, og dit mørke Haar danner som en Ramme om dit Ansigt. Du længes og lytter og stirrer med store, drømmende Øjne ud for Dig. - - Da hører Du Løndøren glide til Side, og Du smiler og rejser Dig halvt paa din Albu og lytter igen. Og der høres Trin, sagte varsomme Trin, der kommer nærmere og nærmere. Hurtig lægger Du Bogen ud paa Bordet, kaster Dig tilbage paa Pudden og lukker dine Øjne. En Dør bliver varsomt aabnet, et Ansigt bøjer sig frem over dit - og med et Skrig, der lyder som Jubel,

slaar Du Armene om min Hals og trykker dine Læber mod mine. - -

149

Saaledes pludrede de løs, de to, der sad i den lune Sommeraften under det skærmende Tag af duftende Brombær og Tjørn og saa' ud over de grønne, kuplede Træer til Havet, der rullede sine mumlende Bølger ind mod Skræntens Fod.

Men da Solen var sunken bag Bakkerne mod Vest, og Duggen tog paa at falde, da rejste han sig fra Bænken og sagde:

- Nu maa vi vist se at komme hjemad, din Moder venter jo paa os med Teen.

Og tavse og underlig trætte og flove i Hjernen vandrede de langsomt af Sted ned gennem Skoven til Stationsbygningen.

Saa sagde hun pludselig, bedst som de gik:

- Bare vi skulde spise til Aften herude! Han virrede nervøst med Hovedet:

- Du véd jo godt, kære, at - - -

- Ja, ja, skyndte hun sig at svare, idet hun trykkede sin Kind ind mod hans Arm - det var ogsaa bare saadan et tosset Indfald, jeg fik! vi har saamænd givet Penge nok ud i Dag.

Og de gik atter videre uden at tale.

Da de stod henne foran Billetkontoret, vendte han forlegen Ansigtet bort og spurgte:

- Ja vi kører vel paa tredje Klasse hjem?

- Ja-a, sagde hun ivrig - ja naturligvis! der er jo ikke ret mange med paa denne Tid; og vi sparer jo næsten en Krone.

150

FAMILIELIV

Det var, medens jeg endnu boede ude paa Vesterbro i Stuen i det lille Hus paa to Etager.

Paa Kvisten residerede "Olsen", der havde et Barn med en Urtekræmmer paa Amerikavej. Første Sal var ogsaa hendes, men den lejede hun ud. Vi havde fælles Gadedør og fælles Ringeapparat, og Olsen plejede altid at lukke de besøgende op. Paa den Tid jeg taler om, stod første Sal ledig.

En Dag ringede det; men Olsen kom ikke ned. Det ringede igen og igen, stærkere og stærkere. Jeg rejste mig og gik ud for at lukke op.

Paa Trappen til første Sal stod en mig aldeles ubekendt Kone og gav mrg ved mystiske Fingerbevægelser tilkende, at jeg ikke maatte aabne Gadedøren. Hun var ligbleg, og Benene rystede under hende.

- Hvad er dette her for noget? spurgte jeg.

Men hun gentog blot sine Besværgelser og saa' bønfyldende ud.

Da jeg aldrig blander mig i andres Affærer, naar jeg kan blive fri for det, vilde jeg trække mig tilbage. Men i det samme saa' jeg udenfor Ruden over Gadedøren et stort rødt Ansigt med gult Overskæg og opspilede Øjne. Jeg blev staaende:

- Gaa bare ind! bad Konen paa Trappen.

Jeg gik ind. Og alt blev stille.

Lidt efter hørte jeg listende Trin, og Gadedøren blev forsigtig aabnet. Men Ansigtet maa have staaet paa Lur udenfor, thi paa én Gang opstod der Kamp i Entréen. Jeg hørte 151 Fruentimmerskrigen og Mandfolkebrummen. Og pludselig for Konen ned ad Kældertappen og Ansigtet bag efter.

- Han myrder mig! han myrder mig! skreg hun nede i Kælderen. Og:

- Jesus! Jesus! lød Olsens Stemme sammesteds fra.

Nu fandt jeg, det var min Pligt at ile ud af Døren igen og ned i Kælderen.

Dér stod Olsen ved Vasken med den lille Urtekræmmer paa Armen og bævede som et Espeløv. Og den fremmede Kone sad paa Hug i en Krog, medens det røde Ansigt stod bøjet over hende i en truende Stilling og med den knyttede Højre hævet til Slag.

- Hvad gaar hér for sig? spurgte jeg.

- Den Tyvemær! sagde Ansigtet og vendte sig om mod mig - hun er rendt fra mig a' i Aftes, og hun har ta'et alle de bedste Møbler og et dejligt Maleri, som jeg ha'de faaet af min allerbedste Ven til min Fødselsdag!

- Det er den reneste Løgn! skreg Konen og rejste sig

- Skilderiet var mit!

- Det er den anden Mand, hun render fra, fortsatte Ansigtet - det er den anden Mand, hun render fra! For sytten Aar siden stak hun a' fra den første, den Rakkermær!

-- Det vidste Du jo, da Du tog mig! skreg Konen igen

- det vidste Du jo! saa Du behøver ikke at stikke mig det i Næsen!

- Og Sølvstøjet har hun hugget! sagde Manden - vi skulde ha' hver to Sølvskeer, men hun er rendt med dem alle fire!

- Sølvstøjet var ogsaa mit! kom det fra Konen.

- Og saa har hun lagt i med Lassen! skreg Manden, og jeg troede, at hans Ansigt skulde revne.

- Det vidner jeg for Gud! raabte Konen - det vidner jeg for Gud! Men *Du* tog Fruentimmer op, naar jeg var borte!

- Hva' Satan rager alt det den fremmede Herre? spurgte Manden pludselig og saa' arrigt hen paa mig,

- Nej, det mener jeg ogsaa, sagde jeg - men saa gaa Deres Vej; De har ingenting hér at bestille!

152

- Hun skal levere mig Maleriet!

- Aldrig! sagde Konen.

- Og de to Sølvskeer!

- Aldrig! sagde Konen.

- Saa henter jeg Politiet!

- Værsgod! sagde Konen.

Olsen med Drengen var forlængst listet bort. Nu gik ogsaa Ansigtet op ad Trappen, og jeg efter. Da han stod i Gadedøren, raabte han ned i Kælderen:

- Nu henter jeg Politiet!

- Værsgod! sagde Konen - Skeerne fik jeg til vores Bryllup!

Manden gik, og jeg lukkede Døren efter ham.

Gennem Vinduet i min Stue saa' jeg ham gaa frem og tilbage foran Huset. Han skævede op mod første

Sal og truede engang imellem med knyttet Haand ud i Luften.

Pludselig faldt det mig ind, at det kunde være interessant at faa ham for sig i Enrum. Jeg bankede derfor paa Ruden og vinkede; og han gik straks hen til Gadedøren.

- Hør, sagde jeg, da jeg havde lukket op for ham - kom lidt ind til mig og lad os snakke sammen om Tingene.

- Hun er det værste Asen! mumlede han og gik foran mig ind i Stuen.

Han satte sig paa en Stol ved Vinduet og beholdt Hatten paa. Men da han havde set sig lidt om i Værelset, tog han den hurtig af og lagde den ned paa Stolen ved Siden af sig.

- Sig mig nu, hvad der er i Vejen, begyndte jeg.

- Hun er rendt fra mig a', sagde Ansigtet - i Aftes da jeg kom hjem, var hun rendt med hele Kagen!

- Naa, sagde jeg - og hvorfor?

- Vi var enige om og skilles, og hun skulde ha' det halve, og jeg skulde ha' det halve. Papiret er i Orden. Og firehundrede Kroner har hun faaet. Men saa mens jeg var borte, stikker hun a' med hele Kagen! - - Har Herren ikke talt med hende før? spurgte han pludselig og saa' bister ud.

- Aldrig i mit Liv! sagde jeg.

- Har hun kanske lejet første Sal a' Herrens Kone?

153

- Jeg har ingen Kone.

- Var det da ikke Herrens Kone, hende dernede?

- Nej det var Olsen, sagde jeg.

- Olsen? gentog han. - Har hun en Dreng ved en Urtekræmmer paa Amerikavej?

- Det véd jeg ikke, sagde jeg - jeg blander mig aldrig i den Slags Ting!

- Jo det har hun, vedblev han - og hun er nok en Sort Bekendtere af min Kone.

- Men sig mig, min gode Mand, begyndte jeg igen - hvad. vil De egentlig? naar De er enig med Deres Kone om at skilles, hvad vil De hende saa?

- Jeg vil Fanden rive mig ha' Sølvskeerne! bruste han op.

- Rolig, rolig! sagde jeg - Men hun siger jo, at det er hendes.

- Det er Løgn, for vi skal dele! Og Maleriet er ogsaa mit, for det er malet af min allerbedste Ven! - - Det var for Resten ham, hun la'e i med; føjede han forklarende til.

- De talte før om Politiet? spurgte jeg.

- Ja, sagde han - jeg har været hos Assistenten, og han sa'e, at hvis hun ikke ga' sig, saa skulde jeg komme til ham.

- Naa, men saa er det jo bedst, De taler med Deres Kone.

- Hun vil jo ikke! Herren kan jo se, at hun er ikke til at komme nær.

- Nu skal jeg kalde paa hende, sagde jeg - men De maa ikke blive hidsig!

- Hidsig? gentog han - det ligger aldeles ikke for min Stemme, jeg er det roligste Menneske paa Jorden!

- Ja saa kom med mig, sagde jeg. Og vi gik ud paa Trappegangen.

- Madam! raabte jeg ned i Kælderen - er De dernede? Deres Mand vil tale et Øjeblik med Dem. Ansigtet stod bag ved mig og saa' frygteligt ud.

- Husk nu, sagde jeg til ham - bare ikke hidsig! Madammen kom langsomt op ad Kældertrappen. Hun 154 havde væbnet sig med Olsens lille Urtekræmmer, som hun holdt foran sig paa Armen som et Skjold. Næppe

saa' Manden hende Ansigt til Ansigt, før han for forbi mig og løs paa hende.

- Kom med Sølvskerne, din Tyvemær! raabte han.

- Om jeg saa skal pines til Verdens Ende, saa faar Du aldrig de Skeer! sagde Konen med rolig Værdighed.

- Jeg henter Politiet! skreg han.

- Jeg skal nok svare for mig! sagde hun.

- Kalder De det at være rolig? spurgte jeg Manden.

- Hvem Satan kan være rolig, naar man ser paa det Gespenst! sagde han - Vil Du udlevere Sølvskerne, Sofie, eller vil Du ikke?

- Om Du saa sled mig fra hverandre i Stumper og Stykker, saa faar Du aldrig saameget som en Flis af de Skeer! bedyrede Konen.

- Godt! sagde han - godt!

Og ud for han af Gadedøren, som han smældede i efter sig.

Madammen og jeg stod en Stund tavse og saa' paa hinanden. Saa sagde hun:

- Nu vil jeg berette Herren mit hele Liv, at De kan dømme imellem, os.

Jeg sukkede dybt.

Hun stod med den lille Urtekræmmer paa Armen og støttede sig til Trappegelænderet. Jeg lænede mig med Ryggen mod Væggen. Og saa begyndte hun:

- Jeg rendte fra min første Mand, sagde hun - ja-a, det gjorde jeg osse! Men véd Herren, hvordan jeg fik ham? Min egen Fa'er piskede mig til ham, fordi jeg ikke længer maatte være hjemme. Men hva' der kommer sammen paa den Maade, det holder ikke længe. Og saa løb jeg fra ham, og Jeg var kuns atten Aar. Det var i 1872, jeg kom hér til Byen. Og saa traf jeg Pe'ersen en Lørdag i Viktoriagade. Og han begyndte at lirke for mig. Jeg sagde ham, hvordan det hængte sammen med mig. Men han *vilde* nu ha' mig; og saa fik han mig.

- De blev gift med ham? spurgte jeg.

- Ja, paa en ret og lovformelig Maade, ja! - - Men 155 ser Herren, der er tre Slags Kærlighed hér i Verden, vedblev hun - det er Kærlighed til Næsten og Pengekærligheden og saa den sanselige Kærlighed, og det er den Pe'ersen altid har haft. Og han kom mangan en Nat ikke hjem før om Formiddagen. Og saa engang ble' han liggende i Sengen og sa'e, at han ha'de Tarmslyng.

- Tarmslyng?

- Ja-a, sagde hun og nikkede - men det var Løgn, forstaar Herren, for han ha'de været hos Fruentimmer og var ble'en smittet. Og saa ble' jeg naturligvis ogsaa smittet og laa fire Uger paa fjerde Afdeling. Men da jeg saa kom ud, saa tænkte jeg, at det kunde være nok; og saa tog jeg hans Sparekassebog og hævede Pengene og rejste til Hamborg til min Kusine.

- Jamen, kære Kone, sagde jeg - det var jo - det var næsten Tyveri!

- Det véd jeg nok, men jeg gjorde det alligevel, for jeg var ked af hans Kommers!

- De kom dog tilbage igen, sagde jeg.

- Ja, for han hentede mig med en Betjent. Og saa lovede han, at han skulde holde sig 5 Skindet. Og saa flyttede jeg til ham. Men forleden Aften jeg kom fra Bulevarden med Lassen, saa ha'de han slæbt to Tøse med op i Lejligheden, og de sad og drak Kaffe og spiste Flødeboller. Goda' lille Madam Pe'ersrø, sa'e de; vil De ha' en Kop Kaffe med, lille Madam Pe'ersen? sa'e de. Men jeg gik ud i Køkkenet og tog Gulvskruppen og jagede dem ud a' Lejligheden. Men saa smed han mig paa Gaden. Og saa - - og saa - -

- Og saa? spurgte jeg.

- Ja saa var 'et, at jeg gik hjem til Lassen.

- Naa saa var 'et, at De gik hjem til Lassen!

- Ja, hva' skulde jeg gøre? et Steds skulde jeg vel ligge!

- Ja-a, det skulde De vel! - - Men sig mig engang, hvordan hænger det sammen med det Billede og de Skeer?

- Dem faar han aldrig i Evighed!

- Men Politiet, lille Madam?

156

- Politiet! lo hun haanlig - jeg skal nok vide at svare for mig! En Mand har ikke Lov til at slæbe Fruentimmer med op i Lejligheden! Hjemmet er dog det helligste, man har.

- Jamen: Lassen?

- Det var udenfor Huset! sagde hun - det kan ingen krænke!

- Skal jeg give Dem et Raad, Madam? spurgte jeg - Lad De Deres Mand faa Maleriet og Skeerne, saa er den Sag klaret.

- Aldrig i Evighed! sagde hun - Saa skulde kanske Tøsene grine a' mig, naar jeg mødte dem paa Gaden! Der kom en Vogn kørende og holdt foran Huset.

- Der har vi dem vist, sagde jeg. Konen blev en Smule blegere:

- Lad dem komme! sagde hun.

Det ringede, og jeg lukkede op. Ansigtet traadte ind sammen med en Betjent. Udenfor holdt en Droske.

- Hør nu, lille Madam Petersen, sagde Betjenten - lad vos ordne den Sag i Mindelighed. Herregud - - -

- Aldrig faar han Skeerne! sagde Madammen med fast Stemme.

- Jaja, sagde Ansigtet forsonlig - lad mig saa bare faa Maleriet da.

- Maleriet? grinte Konen - ikke saalænge Gud lever!

- Det er malet' af min allerbedste Ven, sagde Manden hidsig - og Du skal Fanden tordne mig ud med det!

- Vil De gaa op og ta' no'et Tøj paa Dem, Madam, befalede Betjenten - og saa nok af den Sludder!

- Gerne! sagde Madammen spidst - gerne!

Og saa forsvandt hun op ad Trappen med Urtekræmmeren.

Lidt efter kom hun ud af Døren deroppe, og jeg hørte hende laase den af efter sig og trække Nøglen ud. Derpaa steg hun ned iført brun Plydses Kaabe og skæv Hat med en flækket Papegøje over højre Øre.

- Alt det har jeg hængt paa hende! brummede Ansigtet og pegede paa Stadsen.

- Kom saa! sagde Betjenten.

157

- Om De saa piner Hjertet ud af Livet paa mig, saa gi'er jeg mig ikke! sagde Madammen og trak Traadhandsker paa.

Og alle tre gik de derpaa ud og satte sig i Drosken, og den rullede ned ad Gaden.

Men "Olsen" bøjede sig med Drengen paa Armen ud over Trappegelændere! paa første Sal og sagde ned til mig:

- Sikket Ægteskab! sagde hun - Gud Fader i Himlen sikket Ægteskab! Nej, saa priser jeg rigtignok den hellige Jomfrustand!

Og saa steg hun op paa Kvisten med Urtekræmmeren.

158

I HULVEJEN

Vi sad paa "Pilebakken", Godsinspektøren og jeg, og saa' ud over Markerne og Engene til Købstaden. Solen havde straalet i Uger og Maaneder fra Morgen til Aften og afsvedet Græs og Korn og brændt Jorden til Pulver og Aske. Men i Dag var det Søndag, og Godsets Folk drev pyntede rundt i Skoven omkring os og sang og lo og talte højt, som Bønder har for Skik, naar de med rolig Samvittighed og Bugen fyldt med Helligdagsmad kan drive om uden Maal og Med og uden Tanke paa den Dag i Morgen. Solen hang nede bag Skoven mod Vest og kastede lange, gyldenrøde Striber skraat frem over Rugmarkens blege, hvidsvedne Vipper, der stod og nikkede og gængede for den lette, friske Vind, der nu ved Aftentide gled ind fra Havet.

- Nu kan man da puste ud, sagde jeg - gid Solen aldrig vilde komme frem mere!

- Sæt Vorherre tog Dem paa Ordet! sagde Inspektøren. - Men kom nu med mig, saa skal jeg vise Dem noget.

Vi rejste os fra Bænken, og jeg vilde gaa ned ad Bakken, samme Vej vi var komne op.

- Nej hér! kaldte han - vi skal hér ind igennem!

Og vi gik ad en smal Sti, hvor vi maatte gaa krumbøjede og ligesom ro os frem med Arme og Hænder mellem Haslernes tynde Grene, der strakte sig ud fra begge Sider og næsten spærrede Passagen. Men der var frisk og køligt derinde.

- Hvad er det, jeg skal se? spurgte jeg.

- Solen! sagde Inspektøren højtidelig - De slipper ikke saa nemt; De skaj bringes til at gøre Bod for Deres Majestætsfornærmelse!

Og vi gik videre.

- Hér er det, vi skal ned!

159

Stien standsede brat, og en tre-fire Alen nede foran os saa' jeg en Vej, overskygget af sære, gamle, krogede Træer, hvis Grene højt oppe, hvor vi stod, slyngede sig ind i hinanden, som et Net af knudret Tovværk.

- Saa! tag fat hér i min Stok! - - Naa, De er da vel ikke bange? Hop bare til! - - Ser De, det gik!

Vi stod nede i en Hulvej. Der var halvmørkt dernede; et grønt, glasagtigt Halvmørke frembragt af det svindende Lys, der maatte bore sig frem gennem de tætte Bladkroner. Det var, som vi stod i en Tunnel, dækket af tommetykt, flaskegrønt Glas. Langs begge Vejens stejle, lodrette Sider snoede og vred sig frem af det okkergule Ler Træernes graabrune og askefarvede Rødder ud og ind mellem hverandre. De saa' ud som Slinger, der var stivnet i Døden, som Tusinder af sælsomme, armtykke Grene, der fordom havde slynget og bugtet sig om hinanden i Kamp for Livet, men som nu hang dér halvt ragende frem mellem Stene og Jord, stivnede, livløse, dræbte, stingede tildøde af hinandens giftsvangre Bid.

- Det er Godsets Stolthed! forklarede Inspektøren - Bønderne her omkring har tit og ofte gjort Forsøg paa at faa Vejen jævnet og banet og gjort bredere, for det er nemlig en offentlig Vej, og den er jo ikke rar ved Vintertide; men vi har jo hver Gang stridt imod, og endnu har den da faaet Lov at leve.

- Eller at ligge Lig! sagde jeg.

- Aa jo saagu, ogsaa det, ja! Men nu skal De se, om et Øjeblik kommer der Liv i den!

Han vendte sig og pegede med sin Støttestav op mod den øverste Ende af Tunnelen:

- Se dér op!

Jeg hævede Hovedet.

Det var, som hang der ned fra Træernes Grene et tyndt, gyldenrødt, sitrende Slør, der dækkede for Hulvejens øverste Indgang; det bævede og bølgede og rokkede til Siderne, og de nærmeste Rødder og Stene deroppe antog en rødbrun, rustagtig Farve og syntes at bevæge sig, at blive større, at svulme, at faa Liv, at

kravle og krybe og aande og vride sig i levende Kamp.

160

- Nej se dog! udbrød jeg uvilkaarlig.

Og den gode, tykke, halvhundredaarige Inspektør syntes mig en hemmelighedsfuld Troldmand, der med sin knortede Tryllestav vakte det døde til Liv.

- Det bliver bedre endnu! sagde han og smilede tilfreds ved min Begejstring. - Se nu: bliv Lys!

Og jeg saa' den nederste, blodrøde Runding af den. synkende Sol titte frem under Træernes Kroner. Og jeg saa', at den hele Sol vilde glide ned foran Hulvejens Aabning og fylde den ganske Tunnel med sit Guld.

- Det er kun et Par Aftener om Aaret, at den gaar ned lige for Indkørselen deroppe, sagde Inspektøren - De maa være glad, at De netop kom her i Aften!

- Det er jeg skam ogsaa! sagde jeg.

Og dybere og dybere sank Solen. Lange, flimrende Straalebundter spillede ned over Træernes Stammer og Grene og jog Hulvejens Mørke foran sig ned mod os, der omtrent stod i dens Midte. Stene og Rødderne fik Farve og Liv: brune, røde og guldgule Slinger dukkede frem paa begge Sider af Vejen, efterhaanden som Lyset strakte sig længer og længer; de snoede og bugtede sig mellem hverandre og væltede deres skinnende Kroppe langs Tunnelens Vægge, som myldrede de frem af tusinde Huller.

- De er jo levende! sagde jeg.

- Ja, Gu' er de levende! nikkede Inspektøren. Nu hang Solen rød og flammende som en uhyre, glødende Kugle deroppe under Vejens Portal.

- Vend Dem og se! bød Troldmanden ved min Side. Jeg vendte mig og saa' vore Skygger ligge langs Hulvejens Stene og Grus som to granhøje Kæmper.

- Se nu!

Og Inspektøren gav sig til at bevæge Arme og Ben, til at nikke med Hovedet, bukke og slaa om sig med sin Stok. Og hans Skygge for rundt i den hule, lysende Tragt som Stumper og Stykker af mørke, flagrende Skyer,, der snart strakte sig langs Jorden, snart vred sig imellem Trærøddernes Slinger og Grene, og snart smuttede bort mellem Blade og Grene højt oppe ...

Da lød der paa én Gang Sang og Musik ved Vejens nederste Ende. Og vi saa' et Tog af pyntede Karle og Piger svinge frem af Mørket dernede og komme op imod os. I Spidsen gik en lille halt Mand med en uhyre Straahat paa sit kuglerunde Hovede; i Hænderne havde han en Harmonika med Klokkespil, og han trak den flittig ud og ind og smilede bredt og slog Takt med sit Hovede, medens han spillede en af disse drævende, lystig-rørende Almuesange om ulykkelig Kærlighed og Sorg og Tænders Gnidsel, den rige Mads og den fattige Mette. Og de unge Karle og Piger, der fulgte ham, kvad Ordene dertil. Men deres Ansigter lyste i Solens Straaler, og Øjnene smilede og Læberne lo.

- Det var Ret, Børn! nikkede Inspektøren, da Toget drog forbi.

Og Karle og Piger nikkede igen, og den halte Spillemand hev og klemte af alle Kræfter paa sit melankolske Instrument.

En høj, bredskuldret Karl i Skjorteærmer og hvide Lærredsbukser traadte hen til os.

- Tillader Hr. Inspektøren, at vi ta'er vos en lille Dans oppe paa Pilebakken?

- Jo, værsgod, Per! men klem ikke Pigerne formeget i denne Varme!

- Hæ, næi med Maade! Tak, Hr. Inspektør.

Og Per sprang tilbage til sin Ane og slog Armen om hendes Liv.

Og Toget drog videre, fremad med Lyset deroppe under Musik og Sang og Latter og skæmtende Tale.

Men da Skaren var forsvunden og den sidste Solstraale slukket, og Hulvejen igen laa skummel og øde med sine stivnede, livløse Slinger og Snoge, vendte jeg mig om mod den gode, tykke Inspektør, pegede op i Retning af Pilebakken og sagde med drøvelig Røst:

- Salige er de karske i Sjælen, thi de have ingen Lægedom behov! Jeg vilde give mine tre Fingre og mine nye graastribede Bukser for at være som én af disse smaa!

- Sludder, Gu' vilde De ej! sagde Inspektøren og stak sin Arm ind under min. - Kom nu og lad os gaa hjem i Wigvamen og faa noget for Tandem.

162

ET BESØG

I Mandags laa jeg paa min Chaiselongue og sov. Klokken var omtrent to om Eftermiddagen.

Pludselig vaagner jeg ved at høre Døren gaa. Jeg slaar forvirret Øjnene op; og foran mig staar en høj, bredskuldret Mand med lyst Fuldkæg og ser paa mig med et inderlig sørgmodigt Ansigt.

- De sover til Middag? spørger han.

- Ja-a, siger jeg og rejser mig op paa Albuen.

- Saa kommer jeg igen siden - - -

- Nej, sagde jeg og tog Benene ned af Chaiselonguen - nej, nu er jeg vaagen! Værsgod at tage Plads! Er der noget, jeg - - -

- De er Forfatter? smiler han og sætter sig paa den mindste Stol i Lokalet.

- Jeg forsøger, - sagde jeg - jeg arbejder - - -

- Ingen Fiksfakserier! afbrød han mig og rynkede Panden - De bilder Dem dog ind at være noget meget stort!

- Med hvem har jeg den Ære at tale? spurgte jeg.

- Det er lige meget, sagde han - De bilder Dem ind at være en allerhovedes Ka'l, hva'?

- Naa-aa, mente jeg - hver Fugl synger jo med sit Næb!

- Jamen De har sgu et forbandet skidt Næb, højstærede! sagde Manden - et rent forbistret skidt Næb, vil jeg sige Dem!

- Sidder De ikke ubekvemt? forsøgte jeg - vil De ikke hellere ta' - dér staar en Lænestol!

- Tak! sagde han og blev siddende. - Nej, men De 163 har vist ikke levet, unge Mand, fortsatte han - slet ikke levet! Og man maa leve for at kunne skrive, ser De.

- Ja, sagde jeg sukkende - man maa skrive for at kunne leve.

- Har De nogensinde staaet i et utilladeligt Forhold til en Kvinde? spurgte han pludselig og fikserede mig skarpt.

- Næ, næ aldrig! sagde jeg forfærdet.

- Er De gift?

- Nej, heller ikke! sagde jeg.

- Og saa bilder saadan en Kastrat sig ind at være Forfatter, hæ!

- Naa, naa! sagde jeg.

- Det er godt, det er sgu meget godt! lo han onskabsfuldt.

Men nu blev jeg vred:

- Jeg finder det i højeste Grad besynderligt, min Herre, sagde jeg - at De trænger Dem ind hér for at være ubehagelig! Hvordan Fanden er De for Resten kommet ind?

Hans Ansigt blev igen sørgmodigt som før, da han stod foran Chaiselonguen.

- De maa ikke blive vred, bad han - De maa ikke blive vred! (Han greb min Haand og trykkede den.) Jeg er saa underlig forpint, vedblev han. - Ingen har jeg at tale med, og ingen kommer jeg til. Og saa var det, jeg tænkte, at nu i Dag vilde jeg gaa op til Dem.

- Hvorfor netop til *mig*?

- Fordi De er en Mand, der kender Livet; fordi De er en Mand, der selv har levet i de hæsligste Forhold.

- Hvad er nu det, De siger igen! raabte jeg.

- Jeg véd det altsammen, nikkede han fortrolig - jeg véd det altsammen! Men jeg tier naturligvis. Hvad Glæde kunde jeg ogsaa have af at faa Dem i Tugthuset?

- Pu-h! sagde jeg - De begynder at forvirre mig!

- Har De set hende nøgen? spurgte han pludselig med hviskende Stemme - har hun ligget her paa dennę Chaiselongue i dæmpet Lampelys? (Han støttede træt Hovedet i sin Haand.) Ja, sagde han - det var den Gang! Det var i Sommerens lyse Tid - - - (Han rynkede Øjenbrynene og saa' mørkt hen for sig):

164

Men nu pisker Efteraarets Regn mod Ruden
og trommer mod det kobberbehængte Tag,
en Ligmarch lig,
en Gravsang,
et kvalfuldt, monotont memento mori!

Han sank sammen paa Stolen og lukkede Øjnene. Jeg begyndte at ønske ham vel ude af Huset.

- Tror De ikke, at lidt frisk Luft vilde gøre Dem godt? spurgte jeg og lagde min Haand paa hans Skulder. -- Skal vi ikke gaa en Tur sammen?

- Jeg viser mig ikke paa Gaden med min Kones Elsker! sagde han haardt og puffede min Haand bort.

- Deres Kone! men kære Mand, jeg kender jo hverken Dem eller Deres Kone!

- L. H.? spurgte han - L. H. med fire Prikker bag efter? Kender De ikke det Navn, hva', lille Ven?

- Nej, jeg forsikrer Dem!

- Ja, Deres Forsikringer gælder nu til Wandsbeck, min gode, for hun har selv fortalt mig det hele!

- Hun - - -

- Ja, netop hun! Men Gudbevares, jeg respekterer Dem! man blamerer ikke den Kvinde, hvis Gunst man har nydt.

- Hør, min gode, sagde jeg irriteret - jeg kender ikke noget til DereS Historier! og nu maa jeg bede Dem gaa, da jeg skal til at tage fat paa mit Arbejde.

- Nu skal jeg gaa, ja, sagde han og rejste sig - nu skal jeg gaa! Men jeg har en Bøn til Dem.

- Naa?

Han trak et Stykke sammenlagt Papir op af Lommen og foldede det ud.

- Læs dette! sagde han.

Jeg tog Papiret og læste det igennem.

- Det er godt, hva'? spurgte han.

- Meget godt, sagde jeg - meget talentfuldt. Har *De* skrevet det?

- Ja, sagde han - det er det eneste, jeg nogensinde har skrevet, og jeg vil aldrig skrive mere.

- Det er ogsaa nok, sagde jeg.

165

- Vil De offentliggøre det, naar jeg er borte? spurgte han. - Det er min Bøn.

- Jeg skal gøre, hvad jeg kan. Men Navnene hér maa vi slette.

- Naa ja, nikkede han - men Forbogstaverne maa staa, Forbogstaverne maa blive der! Hun skal dog vide, at det er til hende; mit Farvel til hende, til mit Livs Drøm, til al min jordiske Lykke - - -

- Ja, ja, ja! sagde jeg hurtig - Forbogstaverne skal jeg nok lade blive staaende! - Manden stod et Øjeblik og saa' paa et Barneportræt, der hang paa min Væg.

- Det var den Gang! sagde han saa - men Fanden i Vold med det hele!

Da han stod nede i Gangdøren og havde sagt Farvel, vendte han Ansigtet om mod mig endnu en Gang og sagde:

-- Dem bebrejder jeg intet, for det er et daarligt Mandfolk, der ikke tager, hvad der bydes ham.

Jeg lukkede Døren i Laas, gik ind og lagde mig paa min Chaiselongue og læste hans Manuskript igennem.

Og da jeg jo har lovet at offentliggøre det, følger det hér:

Til

L..... H.....

Han sad bag Gitterrudens rustne Stænger,
mens Solen brødes i de malte Glar.
Han sad med Haanden dybt i Haarets Mulm.
Øjet var mørkt. Hans Blik var mørkt.
Hans Skæg var lyst. Hans Næse uden Lyde.
Hans Mund var kranset af to ligblaa Læber.

Han tænkte.

Som døde Fluer laa hans stolte Tanker
paa Ligparade i hans Hjernes Hvælving!

Han græd:

én Taare, to, tre, fire, vel en Snes
randt af hans pergamentne Kinder ned.
Hvi disse Taarer?
Ak han græd, min Ven, han græd,
græd!
ti Livets Sommer drog hans Sjæl forbi.

166

Hver en Blomst var visnet,
Hver en Urt var død,
hver Spire dræbt,
og hvert et Aks var goldt!
Tilbage stod de nøgne gule Straa
som Udraabstegn bag Millioner Ak'er,
han havde udstødt, dette arme Kræ.

Nu piskede' Efteraarets Regn mod Ruden
og trommed paa det kobberhængte Tag
en Ligmarch lig,
en Gravsang,
et kvalfuldt, monotont memento mori.

O sig mig: skal man dø, før man har levet?
thi dette er ej Liv!

Hvad har jeg da forbrudt, hvad har jeg syndet,

at jeg skal æde Flæsk og gule Ærter,
naar al min Hu er Østers og Champagne?

Hans Hoved sank mod Karmens sprukne Sten.
Han rev en Blomst, en vissen, frem af Barmen
og kyled' den mod Gulvets skidne Fliser
og tramped' den til Støv.
Han lo: Løgn, Løgn, Løgn!

Og Murene gav Genlyd af hans Latter.

J...H...

Dette var Ordlyden af hans Manuskript, og jeg har aldrig set Manden siden.

167

EN "BOHEME"

Det regnede saa velsignet mildt og lige ned, at jeg havde taget min støvede og vintertørre Palme og sat den ud paa Stenbroen udenfor Gangdøren.

Det var saadan en rigtig delikat Foraarsregn, der fyldte Luften med Duft af trøsket Træ og fugtigt Løv, af knoppede Blomster og spirende Græs og mørkebrun, dampende Muldjord.

Time efter Time havde det regnet; men ligemeget Vand var der at se paa Vejene og i Havens Gange, saa tørstig var Jorden.

Da Klokken blev syv, rejste jeg mig fra mit Skrivebord for at gaa ud og hente Planten, der nu havde staaet og gasset sig i dette friske, dryssende Styrtebad siden Middag. Jeg glædede mig ligefrem til at faa den ind igen, for at den kunde bringe noget af Regnens grødefulde Vellugt med sig ind i Stuen.

Jeg gik ind igennem Entreen og aabnede Døren til Trappegangen. Saa standsede jeg, thi ude paa Stentrinet foran Gangdøren sad en sær, sammensunken Skikkelse. Jeg kunde kun se dens Ryg, der dannede en Bue, og saa dens Hoved, der var bøjet forover ned mod Brystet. Paa Hovedet sad en lysebrun, falmet Kasket af grov Filt, og langs Kasketranden fornedet stak der frem en Krans af hvide Haar, der hang helt ned over Frakkekraven.

Han sad vist og sov, den gamle Ka'l, thi Døren havde knirket, da jeg lukkede den op, men han havde ikke rørt sig.

Jeg listede mig tæt hen til ham og bøjede mig frem over hans Skuldre.

168

- Jo-o, han sov!

Jeg kiggede ned paa ham:

Det var et gammelt, gammelt Ansigt, rynket og indfaldent, men med denne klare, lyse, skærtrødmende Teint, som man undertiden kan træffe hos barnlige og letlevende Mænd og Kvinder.

Han sad lidt paa skraa og støttede den ene Skulder til Dørkarmen. Benene var bøjet op mod Hagen, og han sad med Hænderne foldede under Knæene. Munden stod halvt aaben, en lille fin, Mund med blege, smalle Læber; og han trak Vejret jævnt og trygt og roligt, som sad han hjemme i Kakkelovnskrogen i sin Bedstemoders Lænestol.

Jeg bestemte mig til at lade ham sove videre. Jeg syntes, jeg kunde se paa ham, at han sad og havde det saa rart og rigtig nød sin Søvn. Ikke just fordi han var træt og udaset, men fordi det ligefrem var ham en Fornøjelse at sidde i Regnvejrr paa en Trappesten og sove med Hovedet op ad en Dørstolpe. Og saa var han

jo ogsaa krøbet saa langt ind under Tagskægget, at kun hans Støvlesnuder ragede ud i Regnen.

Jeg vilde altsaa liste mig ind igen; men idet jeg bøjede mig tilbage fra ham, kom jeg til at puffe ham i Ryggen med mit ene Knæ.

Han vaagnede og vendte smilende Ansigtet op imod mig.

- Jeg har nok sovet? sagde han og gned sine Øjne. - Undskyld, hvis Herren skal ud, men nu skal jeg rejse mig!

- Tak, Tak! sagde jeg - det behøves ikke!

- Jamen jeg skal jo op alligevel, jeg har skam ikke Tid til at sidde hér og drive! - - Det bli'r nok det værste! vedblev han, idet han gjorde et forgæves Forsøg paa at rejse sig. - Aa, vil Herren ikke holde den? bad han saa og rakte op mod mig en Violin, der sad nede i en Bælg, syet af et hvidbroget Kalveskind. Jeg havde ikke lagt Mærke til den før, da han omhyggelig havde gemt den inde under sin Frakke.

Jeg tog Violinen, og den gamle kom paa Benene ved at hage sig fast i Dørkarmen og rejse sig paa den Maade.

- Maa jeg ikke hjælpe?

- Tak, smilede han - nu er jeg oppe!

169

Han havde nogle store, lyseblaa, klare Øjne, der saa' ud som det bare Solskin og Ubekymrethed - den Slags Øjne, som man finder hos glade, legende Børn.

Saa tog han et Par Skridt frem, og jeg saa' nu, at han ikke kunde flytte Fødderne mere end et godt Kvarter fra hinanden. Og saa var han saa "kalveknæet", at der paa den indvendige Side af Benklæderne oppe ved Knæene var paasyet to aflange Stykker Læder, der tjente som Slidepuder.

- Ja, Jeg er jo noget daarlig til Bens! sagde han, da han bemærkede mit Blik. - Og jeg har gaaet hertil lige fra Koster, og nu er Benene vel osse blevet lidt stive af den vaade Trappe.

- Vil De ikke ind i Stuen? spurgte jeg - og sidde lidt ned i en Stol?

- Jo -Tak! nikkede han, og hans Øjne lyste taknemmeligt - jo Tak, saa kan jeg jo osse faa tørret Vennen dér lidt af, om han skulde ha' ta'et Fugt af Regnen.

- Værs'god! sagde jeg og lukkede Døren op for Manden. -- Vil De ta' Violinen? Jeg skal ha' hentet en Blomst ind, som staar derude.

Den gamle løftede langsomt det ene Ben op paa Trappestenen; derpaa tog han fat i Dørstolpen og trak det andet op bagefter.

- Trapper og saadan noget, sagde han - det er jo det vanskeligste for mig!

- Jeg kan ikce forstaa, at De har kunnet gaa de fem Fjerdingsvej fra Koster.

- Aa, det er Smaating, naar det gaar ud ad den *lige* Vej! Saa tog han Violinen fra mig og spurgte:

- Er det dér inde?

- Ja, sagde jeg - Værelset til højre.

Og han slæbte Fødderne over Dørtærskelen og gik ind.

Da jeg et Øjeblik efter kom ind med min Palme, sad han paa Chaiselonguen og havde taget Violinen ud af Bælgen og tørrede den af med et rødbrøget Lommetørklæde.

- Den har vel ingen Skade lidt? spurgte jeg.

- Næ-i, den er bare bleven lidt vaad paa Halsen. Næ-æ-i, ham maa jeg sgu sørge for frem for mig sæl! vedblev han - for gik *han* hen og kom no'et til, saa kunde jeg nok li'saagodt sige adjøs med det samme! -
- Det var ellers en rar Plante, De har dér!

- Ja-a, sagde jeg og stillede Planten hen paa Bordet foran Vinduet - og se, hvor frisk den er blevet af Regnen!

- Ja-a, nikkede han og tog et Stykke Harpiks op af Vestelommen og gav sig til at stryge Violinbuen med det - vi kryer jo allesammen til, naar vi kommer ud i Naturen.

Jeg satte mig nu paa Stolen ved Skrivebordet, saaledes at jeg havde den gamle lige overfor mig.

Han stak Violinen fast op mellem Bryst og Hage og gav sig til at afstemme Strængene. Det ene Ben havde han, Guderne maa vide hvordan! faaet slaaet op over det andet, og jeg kunde se hans hvide Uldstrømper mellem de noget korte Benklæder og Snøreskoene.

- Kender De noget til den ny Fuldmægtig inde hos Borgmesteren?

- Nej.

- Ja for den gamle, ham ha'de jeg det saa nemt med. Spil De bare væk, Konradsen! sagde han altid, saa snart han saa' mig; men de yngre er jo immer skrappere, straks de kommer i Stillingen.

- Skal De da ha' Tilladelse til at spille inde i Byen?

- Ja, bevares vel, det skal jeg rigtignok! og hos Sognefogderne paa Landet; men det lader jeg det gerne slæbe a' med.

Nu begyndte han at spille. Han slog Takt med Foden i Gulvet og bevægede Overkroppen rundt næsten i en Cirkel.

Det var Melodien til To Drosler sad paa Bøgekvist, han spillede. Han lukkede Øjnene og vuggede ganske lidt med Hovedet og satte mange sælsomme Tremulanter og Snirkler paa sit Spil.

Nu kunde jeg ret ta' ham i Øjesyn:

Han havde langt, blødt, hvidt Haar, der var strøget glat op over Issen og hang ham ned i Nakken. Panden var høj og uden Rynker, Næsen stor og noget krummet, og Øjenbryn og Øjenvipper var tætte og mørke, næsten sorte. Og nu, han spillede, kom der en fin Rødme paa hans Kinder og et lille betaget Smil om hans Læber.

171

Jeg vilde ønske, jeg havde haft en Tegner i Stuen, eller bare et Fotografiapparat.

- Tror De, jeg kan naa ud til Klinten i Morgen? spurgte han og holdt inde med Musikken.

- Der er tre Mil ud, sagde jeg og saa' ned paa hans Fødder.

- Ja-a, det er der jo! - - Næ-i, jeg maa nok ta' to Dage til det. Jeg skal jo ogsaa bierfidle lidt for Bønderne paa Vejen.

- Hvor er De egentlig fra? spurgte jeg.

- Jeg er fra Valby; dér bor jeg inde om Vinteren. Men saasnart Søndermarken begynder at grønnes, saa maa jeg af Sted. Saa putter jeg Kristoffer i Posen, og saa stikker vi a'.

Han klappede Violinen, nikkede ned til den og gjorde nogle Strøg med Buen.

- Der er især ét Træ, som jeg holder mig til, - vedblev han - det staar lige i Hegnet mod Sydost ud mod Carlsbergvejen, og naar det begynder at titte grønt mellem de andre, saa faar jeg straks saadan en underlig Krivlen i Benene.

Han gjorde igen nogle Strøg over Strængene og slog nogle Takter med Foden, Og saa satte han pludselig i med en fejende Vals eller Hopsa, hvad det nu var. Han snublede tit i Takten og spillede falsk; men Ild var der i ham.

- Ja, nu er En jo lidt makulert baade foroven og forneden, begyndte han igen, da Dansen var spillet tilende - det er siden min Sygdom her forgangen Aar. Og Konen, jeg bor hos derinde i Valby, prækede og gjorde et Væsen for at faa mig til at blive hjemme. Men li'e meget hjalp det sgu! Kristoffer og jeg, vi er ikke saadan at holde paa, naar Viben han skryler i Engene!

Han satte igen Violinen op under Hagen og strøg nogle enkelte Toner ud. Nu vedblev han næsten uafbrudt at ledsage sin Tale med Brudstykker og Stumper af Viser og Danse.

- Mon gamle Madam Andersen har Spisehus deroppe endnu?

- Det véd jeg skam ikke.

- Ja for der plejer jeg og bo, naar jeg kommer hertil. Det er nu fem Aar siden, jeg var her sidst, og ha'de det ikke været for Klintens Skyld, saa tror jeg saamen, jeg ha'de ladet mig nøje med Fyn og Jylland iaar; for det er jo en svær Omvej, dette hér.

- Skal De da ogsaa til Fyn og Jylland?

- Ja, der er jo Sommermarked i Svendborg den niende i næste Maaned! Og saa gaar jeg over Odense til Frederits og saa videre nordpaa. Og saa plejer jeg at sejle med "Balder" hjem fra Frederikshavn først i Oktober Maaned. - - Aa, jeg faar jo gerne Lov a' Kaptajnen at løbe gratis med, endte han - ellers gik jeg vel Vejen tilbage igen lidt tidligere.

- Gaar De altid?

- Nej, ak nej! jeg kører saamen li'saa tit med Bønderne! de kender mig jo paa alle de Steder, hvor jeg kommer.

- Kører De aldrig med Jærnbanen?

- Nej, det nymodens Krammeri skørter jeg ikke om! Jeg har gjort det én Gang fra Odense til Nyborg, men saa kom vi ud a' Sporet med Lokometiven, og saa skal jeg vist ikke ha' mer a' det! - - Har De været i Skagen?

- Nej, desværre.

- Jo, for jeg har hørt, at der skal bo saa farlig med Malere og saadan no'et deroppe om Sommeren; og det er jo et velsignet Folkefærd til at gi' Penge ud, naar de har no'en. Kanske jeg kunde svippe derop oss.e, nu jeg er i Gang med det?

- Ja-a, De kunde jo prøve.

- Véd Herren hva', sagde han saa pludselig og lagde Hovedet paa Siden og holdt op med at akkompagnere sig, og det var første Gang, jeg saa' en lille Sky i hans Øjne - - det er nu alligevel skidt at blive gammel! for sæl om man holder Humøret, saa mærkes det dog altid i Lemmerne.

Jeg saa' uvilkaarlig ned paa hans stakkels elendige Ben.

- Ja-a, sagde jeg - men De er jo ikke saa gammel.

- Naa ikke det! jeg er to og hal'fjerds!

- Hvad er De?

- To og hal'fjerds, gentog han og smilede ved min Overraskelse.

- Det skulde man ikke se paa Dem!

- Nej, lo han fornøjet - og ha'de jeg ikke de forbistrede Ben, saa vilde jeg saamen osse sæl være kababel til at bande paa, at det var Løgn.

- To og halvfjerds?

- Ja, og i de sidste syv og fyrretyve Aar har jeg vandret hver eneste Sommer. Jeg døjede jo meget med min Familie til og begynde med, for *spillet*, det har jeg jo altid; men de vilde jo ha' mig til et Haandværk. Og saa blev jeg da osse Skræder paa den Kondesjon, at de skulde gi' mig Kristoffer til Arv og Eje - for han har nemlig været Bedstefars før min Tid. Men da jeg havde faaet ham med Pose og det hele, saa stak jeg jo rigt'nok a' fra Mester og spillede til Dans og Maskerade i Ballen og Fønix, og hvor det kunde træffe sig. Men saa blev jeg jo osse ked a' det, og saa en Sommer begyndte jeg at vandre; og der er saamen ikke den Krog i Danmarks Rige, uden jeg har bierfidlet i den, naar jeg da ikke lige netop regner Bornholm med.

- Men tænker De dog ikke snart paa at holde op? spurgte jeg.

- Ok jo, det tænker jeg smen paa hvert Efteraar, naar jeg kommer hjem med "Balder"! Men jeg véd sgu ikke, hvad det er, for hvert Foraar, naar Træerne staar og vøjter med de grønne Kviste, saa maa vi herud! - Men nu er det vel bedst, at vi faar et Stykke! sagde han saa og satte Violinen i Stilling og spillede en Fædrelandssang: Danmarks dejligst Vang og Vænge.

- Véd Herren, hva' jeg tror? begyndte han saa igen - jeg tror, at no'en a' vi Mennesker, vi har saadan en

Magt indeni vos, som vi ikke sæl kan gøre for; og den Magt maa vi lystre, ellers faar vi ingen Fred i Sjælen. Og hva' kan det nytte, at en anden én tær til Ordet og si'er: saadan og saadan skal Du være, og saadan og saadan skal Du gøre; gu'bevares, der er naturligvis dem, der kan bli'e det ene li'saagodt som det andet, men dem er der efter min Mening ikke meget ved! og de kan jo sagtens si'e, at jeg skulde ha' ble'en siddende paa Skrædderbordet og tjent min Føde ved at lappe andre Folkses- Bukser. Men la' dem om det, der har Blod til det, jeg formener dem det ikke! Men saa forlanger 174 jeg osse for min Del, at de skal la' mig gaa for den jeg er! - -- Si'er Herren ikke det? sluttede han og saa' trohjertetspørgende over paa mig.

- Jo-o, naturligvis, sagde jeg - men de andre er dog paa en vis Maade de klogeste; de mener, at man gør bedst i at sikre sig lidt til sine gamle Dage.

- Ja, Herregud, saa la' dem om det, la' dem om det! sagde Spillemanden ivrig - men naar jeg nu finder Glæden ved at gaa rundt og spille "paa mine gamle Dage", som Herren siger, og det er sgu dog Glæden, det kommer an paa!

- Jo-o, det er jo godt nok sagde jeg - men naar De nu bliver syg og ikke kan vandre rundt og spille mere?

- Ja, se det er netop derfor, at jeg længes saa styrtende efter Sommeren! nikkede den gamle alvorlig - derfor er det jo netop, at det krivler og kravler i mig derhjemme i Valby, naar Træerne tøver med at bli'e grønne! for jeg har jo alle mine Venner herude paa Landet, ser De; og jeg er saa bange for, jeg skal ligge og dø fra dem derinde i min Seng om Vinteren, for saa kan de jo ikke forstaa, hvor jeg og Kristoffer bli'er a'.

- Vilde De da heller dø herude, mens De travede rundt?

- Javel vilde jeg rigtignok naturligvis det! sagde den gamle - for derinde, hvor alle disse Skrædere og Skomagere sidder og syr og er nær ved at nappe Fingrene a' hverandre, naar de skal klippe Traaden over, dér er smen ingen, der vilde ta'e sig nær, om saadan en Landstryger som jeg gik hen og kreperede! de vilde bare grave mig ned ude paa vestre Kirkegaard og saa la' mig ligge for den, jeg er! Men herude i den fri Natur, nikkede han og smilede fortrøstningsfuldt, har jeg mangan en god Ven baaçle blandt de voksne og Børnene, som vilde la' falde et venligt Ord om mig og plante en lille Blomst paa min Grav af og til, naar Sommeren meldte sig, og gamle Konradsen og hans Kristoffer laa og bierfidlede tre Alen under Jorden! - - Naa, men nu maa vi ha' en rask én og slutte med! afbrød han sig selv og borede Violinen op under Hagen. - Jeg maa jo i Byen og finde Madam Andersens Logihus!

175

- Hvormeget maa De nu gi' for at bo der? spurgte jeg.

- Aa, en halvtredsindstyve Øre med Morgenkaffe.

- Tillader De, at jeg betaler det for Dem?

- Ja, det véd Gu' jeg gør, saa slipper jo jeg! smilede han og strøg løs paa en susende Wienervals. Denne Gang fløjtede han Takten til.

Da han var færdig, stoppede han "Kristoffer" ned i Kalveskindsbælgen og knappede for den. Saa stemmede han begge Hænder mod Chaiselonguen og rejste sig.

- De Ben, de Ben! sagde han - havde jeg ikke dem, saa kunde jeg sagtens klare mig et halvhundrede Aar endnu! - Naa, det gaar jo alligevel, tilføjede han - saalænge det da ikke er værre.

Han satte Kasketten paa, stak Kristoffer under venstre Arm og rakte mig sin højre Haand:

- Farvel, sagde han - og Tak for den Krone! Nu kan jeg jo ligge hos Madammen to Gange, hi, hi! - - Mon det regner endnu?

- Nej; kan De ikke se Solen derude over Fjorden?

- Jo, jo! sagde han - Du skønne Sol over Dannevang!

- Naa, farvel, farvel!

- Farvel, sagde jeg - og Tak for Besøget! Kommer De denne Vej tilbage, saa kig ind.

- Nej, det gør jeg ikke!

- Naa, De gaar syd om?

- Ja, for jeg kommer aldrig to Gange det samme Aar!

Jeg fulgte ham ud gennem Entreen og ud paa Trappegangen til Gadedøren. Og han skurede sig ned ad Trappen paa sine arme vanføre Ben, hvis Knæ berørte hinanden, for hvert Skridt han tog.

Da han var kommet udenfor paa Vejen, vendte han sig og saa' ud over Fjorden, hvor Solen gik ned og lagde en gyldenrød Glans over Himmel og Hav og de enkelte lette Skyer, der sejlede af Sted højt oppe. Og langs den vaade Vej stod Træer og Hække med skinnende grønne Blade og Skud efter Regnen.

Den gamle trak Vejret dybt og indsugede begærligt den friske, fugtige Luft, der var krydret af Duften af knoppe 176 Blomster og spirende Korn og brunsort, dampende Muldjord.

Saa vendte han Ansigtet om mod mig og sagde - - og hans store lyseblaa Øjne straaledede:

- Véd Herren hva? sagde han - jeg *kan* sgu ikke forstaa, at ikke alle Guds Skabninger render rundt paa Landevejene i denne hér Tid!

177

DIGTEREN

Jeg havde længe haft en Anelse om, at han var Digter; men nogen Vished havde jeg ikke faaet. Saa møder jeg ham en Dag i Blæstvejr i flyvende Havelock og Bulehat ude ved Kommunehospitalet.

Jeg havde forholdt mig noget afvisende mod ham i den senere Tid; men følte nu, da jeg saa uformodet saa' ham, en pludselig Trang til at vise mig imødekommende.

Han vilde gaa mig forbi med en let Hilsen; men jeg strakte hjertelig Haanden ud imod ham og sagde varmt:

- Goddag, Hr. Mamsen!

- Goddag! goddag! sagde han, og jeg kunde se, at han blev behagelig overrasket.

- De er kommen ud at gaa? spurgte jeg.

- Tja, sagde han - man skal jo lufte sig engang imellem!

Og Havelocken posede ud omkring ham, saa han lignede en Ballonfigur under Fyldning-. Langt Haar havde han og bare Hænder som en rigtig Digter, der haaner Modens Krav.

- Det blæser i Dag, sagde jeg.

- Ja, sagde han - intet Under at vi Danske er som vi er, vage og ubestemte Karakterer! den ene Dag skinner Solen med sydlandsk Glød, den næste farer Storm og Sne gennem Gaderne.

- Ja, sagde jeg bifaldende - Klimaet gør vistnok meget!

- Ser vi snart noget nyt fra Deres Haand? spurgte han.

- Nej, Mamsen, sagde jeg - Tiden er ikke til det! jeg har løst Borgerskab som Urtekræmmer.

178

Hr. Mamsen *lo* med en klingende Digterlatter. Han troede formodentlig, at det var en Aandrighed.

Der kom et Vindstød og lettede den højre Vinge paa hans Havelock. Og jeg saa' en Bog i Kvart stikke under hans Arm.

- Hvad er det, De gaar med dér? spurgte jeg uforsigtig.

Han blev blodrød helt ned til "Naglen", som min gamle Tante Marie siger.

- Skal vi følges ad? spurgte jeg - jeg fryser. Hvad Vej skal De?

- Aa det.gør saamen Kgemeget!

- Saa gaa med herud ad, foreslog jeg. Og vi gik ud ad Sølvtorvet til.

- Jeg har saalænge ønsket at faa en Samtale med Dem, begyndte Hr. Mamsen efter en Pause.

- Har De det?

- Ja, for ser De, jeg har skrevet en Smaating.

- Gud Fader! tænkte jeg - sa'e jeg det ikke nok! - - Jeg har længe anet det, sagde jeg højt - jeg har længe anet Digteren i Dem.

- Hi, hi! lo han smigret.

- Jeg skal komme op til Dem en Dag i næste Uge, sagde jeg - det skal være mig en Fornøjelse at komme op til Dem en Dag i næste Uge.

- Jamen - æ, æ jeg vilde gerne, at De skulde ha' læst det først

- Saa send mig det.

- Jamen - æ, jeg har det paa mig.

- Naa saa De har det paa Dem? ja lad mig saa ligesaa godt faa det straks!

- Jeg haaber ikke, at - - -

- Nej paa ingen Maade! sagde jeg - paa ingen Maade! Det skal jo overstaas.

- Hi, hi! lo han lidt tvungent - altid vittig!

- Det er Galgenhumor, sagde jeg og fortrød bitterlig min Imødekommenhed. - Hvad er det, De har skrevet?

- Det er dette hér, sagde han og halede Bogen i Kvart frem under Havelocken.

179

- Hvad er det? spurgte jeg i Angest, thi efter Bogens hele ydre Habitus havde jeg Grund til at vente det værste.

- Det er en Tragedie.

- En Tra - - -

- En Tragedie, ja.

- Er den lang?

- Fem Akter.

- Tror De ikke, forsøgte jeg blidt - tror De ikke, kære Haakan P. Mamsen, at Trden er mere for Lystspil?

- Tiden er tragisk! sagde: han og saa' mørkt paa en forbikørende Ølvogn.

- Ja, sagde jeg - ja ganske vist, men ... Og desuden, jeg tror mig ikke kompetent til - -

- Nu fisker De, smilede han.

- Ved Gud, om jeg gør! sagde jeg - jeg fisker aldrig - - jeg kan ikke fordrage at fiske!

- Den er paa Vers! sagde han med Hovedet paa Skakke og begyndte at blade i Bogen.

Vinden hvirvlede en Sky af Støv og pulveriserede Hesteefterladenskaber op omkring os. Jeg lukkede Øjnene og spyttede. Men Digteren mærkede intet. Han bøjede sig ind mod mig og sagde med bevæget Røst:

- Her er et Sted, det skal De have straks, det tror jeg er lykkedes mig.

- Læs! sagde jeg hæst.

Og han læste:

Er Du min Datter? spørger jeg hver Luftning,
der bølgjer over Hedens brune Lyng.
Er Du min Datter? spørger jeg hvert Pust,
der hvisler mellem Skovens slanke Stammer,
og jager lig et livløst Aandedrag
henover Mark og Sti og Vej og Fjæld
igennem mulmsort Nat og sollys Dag -
er Du min Datter?

- Jeg véd det ikke, sagde jeg - men hvorfor spørger han om det?

- Jo, ser De: hun elsker Arnold, men Faderen vil paa Grund af gammelt Slægtshad gifte hende med Kristoffer.

- Naa saadan! men hvad siger Moderen?

180

- Hun er død for fem Aar siden. Men nu skal De høre! det er Datteren, der taler; hun er en fin og sart Kvindenatur:

Jeg sværger Dig ved Jordens Blomster smaa,
ved Nattens Stjerner og ved Maanens Lys,
at før jeg vandre vil som Tiggertøs
fra Dør til Dør, fra Sogn til Sogn, fra By til By,
før jeg min Kærlighed til ham fornægter,
før jeg udriver med unænsom Haand
den fine Urt, der i mit Hjerte slog
de dybe, lange, underfulde Rødder
og næres af vor Elskovs stille Lykke!

- Det er sgu godt! sagde jeg - kun synes jeg ikke, at hun skulde bruge Ordet "Tøs". Er hun ikke for sart til det?

- Det er Harmen, der lægger hende det paa Tungen, sagde Mamsen og citerede:

Thi Harm og Trods kan avle fæle Ord,
som Lykken aldrig fostred paa vor Tunge.

- Meget sandt, meget sandt! Tror De paa Kvinden?

Ubetinget! Men nu skal De høre! (Han bladede igen i Bogen.) Hér er et Møde mellem Arnold og Faderen.

- Hans?

- Nej hendes!

ARNOLD.
Jeg drog i Ledingsfærd mit Sværd fra Lænd,
og tusind Tyrker daled for min Fod.
Jeg gjorded om mig Munkekutten graa
og drog til Palæstinas hellige Tomter
at vie ind min Sjæl til Himlens Gud - -
Men evigt stod hun før mit indre Blik,
min liljehvide, gyldengule Brud!

- Storartet! sagde jeg, - hvor Satan faar De de Ord fra?

Digteren smilede henrykt og fortsatte:

BORGHERREN.
Din Fader røved mig din Moders Hjerte!
din Moder sveg sin Troskabs dyre Ed!
din Tante - - -

181

- Det er godt! sagde jeg - det er godt!

din Tante boled med min Onkel Moritz:

- Satan til Familieforhold! sagde jeg.

din Fætter Eginhardt min Søster sveg!
Men jeg en anden Hustru valgte mig.

- Det havde jeg ogsaa gjort, sagde jeg - ubetinget!

- Man forstaar Borgherrens Vrede? spurgte Digteren med et lyst Smil.

- Javel, javel! sagde jeg - det er netop det tragiske ved det.

- Men han burde ikke lade det gaa ud over Børnene

- Nej, sagde jeg - nej! det er netop det komi - - eller det er netop - det er netop *det*, han ikke burde.

Hr. Mamsens Oplæsning var begyndt i en hviskende Tone; men alt som han blev greben af sit Værks ubestridelige Skønheder, jo højere læste han. Og alle disse frygtelige Ting om Familieforholdene havde han slynget ud med høj Røst, saa Folk vendte sig om efter os og troede rimeligvis, det var min Familie, han sigtede. Dette generede mig.

- Lad mig saa faa Bogen, sagde jeg for at slippe for mere.

- Der er et Par Steder, som jeg gerne vilde læse for Dem.

- Jamen - - -

- Det er ganske kort, men jeg synes, der er saa megen Kraft i, forklarede Digteren.

- Naa-aa, sagde jeg - det andet var heller ikke ueffent!

- Nej, ikke sandt, nej? Men nu skal De høre!

Vi stod paa Sølvtorvet, hvor et Utal af Sporvogne uophørlig krydsede hinanden. Disse evigt rullende Hjul og Hestenes ringende Klokker og kimende Bjælder var nok til at gøre en Smedesvend nervøs. Og saa sang desuden Vinden paa det melankolskeste i Telefontraadene. Jeg var nu saadan, at jeg rystede over min ganske Krop.

182

- Her er det, sagde Mamsen - nu skal De høre: Det er et Møde mellem Arnold og Kristoffer. Kristoffer er Stykkets Skurk. Scenen forestiller en vild Bjærgegn med opgaaende Maane!

- Kil paa! sagde jeg og hilste paa en forbigaaende Dame af min Omgangskreds. Og Digteren læste:

ARNOLD.

ene, i Tanker.

Landflygtig, jaget bort, forsmædet! -
Ak, gaves der blot Kvinder ej paa Jord! -
Da var jo rigtignok Manden meget ene,
men ogsaa stillet meget mere frit!

(synker hen.)

KRISTOFFER

kommer fra Baggrunden.

*Hun vil ej? men han vil - - -
han, Faderen, han vil, men hun vil ej! -
Han vil, han vil! hvad har jeg saa at frygte?
Hun er vel ej den første Kvinde, som
der ikke haver villet men dog maattet! - -
Var Arnold blot afvej en! denne Dreng,
der kvjnkelerer hende Øret fuldt
af kælnes Elskovsvisers søde Honning!*

(Opdager Arnold. Afsides:)

Naar man om Fanden taler, er han nær!

(Højt:)

Godt at jeg traf Jer, fromme Harehjerte!
Nu op, drag Sværd fra Lænd! og lad os prøve,
hvis Livstraad Nornen spandt af stærkest Silke!

ARNOLD.

sagtmodig.

Jeg lagde Sværdet ned paa Herrens Grav.

KRISTOFFER

spottende.

Du Stankelben, Du valne Gærdestav,
Du Afkom af en Hare og et Faar!

ARNOLD

rejser sig.

Saaledes kaldte ingen mig før nu!

183

KRISTOFFER

med djævelsk Latter.

Ret saa! kom an! ved Helveds sorte Afgrund,
jeg jager dette Digt igennem Livet
og spidder fast Dig til hint Bøgetræ!
Og Skovens Fugle samles skal i Flok
Og flæense i dit tamme Lammehjerte!

(De drage Sværdet fra Balgen og slaas.)

- Shakespearsk! raabte jeg betaget - ligefrem Shakespearsk. Men nu maa jeg gaa, kære Mamsen, man venter mig!

Det stod tykt med Mennesker omkring os; men Mamsen mærkede intet.

- Der er bare én Ting til, sagde han - bare et Par Vers - - -

- Jeg *har* ikke Tid! sagde jeg og trippede.

- Hér er det! vedblev Digteren og holdt mig fast ved et Knaphul - Det er efter at Arnold er kommen lidt til Kræfter efter sine Saar. Faderen har givet sit Samtykke. Arnold og Leonore sidder paa Svalen og ser ud over Landskabet:

LEONORE

Saa drømte jeg en sælsom Drøm, min Arnold. -
Jorden sig aabned, og af Dybet steg
en mangefarvet Snog med Skæl af Sølv.
Den rulled sig for mine Fødder hen;
og af dens Gab udvoksed højt mod Himlen
et herligt Rosentræ med tvende Knopper.

ARNOLD

mat.

En sælsom Drøm!

- Kære Mamsen, begyndte jeg igen - det er nydeligt, det ved Gud, det er; men - - -

- Nu er jeg færdig, sagde Mamsen - bare to Minutter!

Jeg saa' en Sporvogn komme nede i Farimagsgade. Jeg var meget nervøs og stod lige ved Siden af Sporet. Mamsen vilde naturligvis hverken se eller høre den. Skulde jeg lade ham køre over? Nej, nej naturligvis! Men - men - - -

Og Mamsen læste:

184

LEONORE

Da lød en Røst som Klang af fjerne Harper:
Bryd Blomsten, Leonore! sagde den,
thi trofast Elskov lønner Himlen selv,
og er man én Gang død, er det for stedse!

- Jeg forstaar ikke rigtig? sagde jeg. Sporvognen var nu ikke mere end et hundrede Alen borte. Og jeg fattede min Beslutning.

- Jo, ser De, forklarede Mamsen - det er saadan en Forudfølelse! Kristoffer staar bag Døren, og om et Øjeblik vil han styrte frem og dræbe dem begge. - - Det er forresten en af de bedste Scener!

- Lad os saa faa den! sagde jeg livlig til Digterens øjensynlige Overraskelse. Han lod sig imidlertid ikke distrahere, men tog fat:

KRISTOFFER

lister sig ind. Uset.

Om end min Sjæl skal i den sorte Gryde ...

- Nej, véd De hvad, Mamsen! afbrød jeg ham og trak ham bort fra Sporet - "i den sorte Gryde", det maa De sgu ikke sætte! "i den sorte Gryde" / Naa men videre!

Og Mamsen kørte paa:

Om end min Sjæl skal i den sorte Gryde,
og Helveds Pine skal i Evigheder
mig martre Dag og Nat med Svovl og Ild;
han bøde skal! og hér, midt for hans Øjne
jeg skænde vil det stolte Adelsblod,
der voved mig at trodse! Helvedskvaler
skal ramme hendes stolte Jomfrusjæl!

Nu holdt Sporvognen lige ved Siden af os. Og Passagerer steg ind. Men Digteren ænsede dem ikke:

ARNOLD

ømt.

End er jeg svag, men naar mig Gud forunder
igen min fulde Manddomskraft, da Leonore,
da leder jeg Dig til - - -

Sporvognen havde atter sat sig i Bevægelse. Og medens Mamsen endnu stod og læste, var jeg sprunget op bag paa den og kørte i skarpt Trav ud ad Østerbro til.

185

Jeg tog Hatten dybt af for Digteren, der stod maalløs og stirrede efter mig. Først kunde jeg læse i hans Ansigt, at han troede, jeg var bleven gal. Men senere gled der en Blanding af trekvart Foragt og en Fjerdedel Medlidenhed hen over det. Han hilste ikke igen, med lange Skridt og vajende Havelock skred han hen over Torvet og ned ad Sølvgade.

Og jeg ønsker ikke at møde ham.

186

CHRISTIANE

Kisten stod ude i den lille Lo bag Huset; det var sidst i Juli Maaned, saa Forraadnelsen var indtraadt straks efter Døden.

- Vi kommer vist til at lægge Christiane om i Loen! havde Maren sagt. Rasmus mente det samme, og saa var Liget blevet anbragt dér omme paa et Par Fjæle, der laa fra Huggeblokken hen over Høvlebænken. Der blev sat en Hængelaas for Døren; og Forældrene gik til deres Arbejde.

De hjalp til med Rughøsten oppe paa Gaarden. Han mejede og hun bandt. Det gik flinkt nok fra Haanden. De havde Akkord, og Begravelsen vilde jo straks koste et Par Kroner ekstra.

Da Folkene sad paa Grøftekanten ude i Marken og spiste deres Mellemmad, gik Maren hen til Forvalteren.

- Hun vilde da gerne ha' noget Forskud baade for sig og for Rasmus.

- Nej, det kunde Forvalteren ikke indlade sig paa! De rendte allesammen hér og vilde ha' Forskud! Men han var ligesaa klog som et Menneske og indlod sig ikke paa de Dele. De skulde vel ud og smide Pengene væk til det Skidt og Fjas derude paa Fugleskydningen i Fredsskoven?

- Aa nej, det havde de nok ellers ikke tænkt paa.

- Hvad skulde de da bruge det Forskud til?

- Jo-o, det var til Christiane.

- De gjorde sgu bedre i at sende den lange Tøs paa Arbejde, end lade hende gaa og smøle Tiden væk derhjemme.

- Jamen hun ha'de da været saa svært klejn hele Sommeren, og Doktoren ha'de skrevet efter en farlig Bunke Medicin 187 til hende. Og nu vilde de da saagerne, at hun kunde faa en proper Begravelse. Hun var jo deres eneste.

- Begravelse? var Christiane da død?

- Jo, det var hun. Vorherre ha'de saamen været saa naadig at løse op for hende i Gaar Morges, mens de var herude at høste; for da de kom hjem til Middag, laa Tøsen henne ved Døren i den bare Særk og var død.

- Lod de da den syge være ganske alene?

- Ja, hvad skulde de gøre? Føden skulde de vel ha'? og Marie Smeds ha'de jo lovet at kigge ind til Christiane. Men saa var det netop i Gaar, da hun var hentet op paa Gaarden til Vasken, at Ulykken skulde hænde.

Forvalteren- kastede et sky Blik op paa den store, stærke Kone, der stod foran ham. Ikke en Mine i hendes brede Ansigt røbede, at hun følte noget ved, hvad hun stod og fortalte. Hovedet holdt hun en Smule bøjet, og Hænderne pillede tilsyneladende ligegyldigt ved Forklædebaandene.

- Du kan komme op hos mig, naar det ringer til Middag, Maren! sagde han saa og gik sin Vej.

Og Maren fik Pengene, og Kisten blev lavet; og nu stod Christiane som sagt omme i Loen og ventede. Thi før Søndag kunde der jo ikke godt være Tale om at faa hende i Jorden.

Maren var hos Præsten, hun var hos Degnen og hun var hos Klokkeren. Og alle Steder kostede det Penge. Naa, det hørte sig jo saadan til, saa der var ikke noget at sige til det! Men haardt var det nu alligevel, for den Hvergarns Kjole, hun ha'de spekuleret paa til Vinter, den maatte da ryge.

Men da Rasmus saa oven i Købet spurgte hende, hvem der skulde indbydes til Begravelsesgildet, saa gav Maren ham Besked:

- Om han bildte sig ind, at hun kunde grave Skillingerne op af Kartoffelstykket derude? Det var lige even, hun kunde købe et Par Pund Svinekød til dem selv; og saa gik han hér og pratede om at byde til fremmede! De var Fattigfolk, var de, og han vidste det! og han fik værsgod selv køre 188 Christiane op til Kirken. Han

kunde bede Smeden om at laane hans Enspænder.

Rasmus fik Vognen; og Lørdag Aften kørte han og Smeden af Sted med Kisten. De skulde saa med det samme hente det Læs Sylthø oppe i Kirkevænget.

Og om Søndagen efter Tjenestetid blev saa Christiane begravet.

Der var ikke mange "Dikkedarer" paa Færde med det. Hun var Fattigfolks Barn, og mere end et Par Kroners Penge havde Præsten vel ikke faaet. Og dog talte han saa nydeligt om, hvor haardt Livet hernede paa Jorden mange Gange var at stride sig igennem; men naar vi bare vilde lære at bøje vor genstridige Ryg under Prøvelsernes Kors og med Taalmodighed bære, hvad Vorherre sendte os, saa kunde vi være evig forvissede om, at Lønnen skulde nok komme af sig selv oppe i Himmelen.

Rasmus sad og rokkede frem og tilbage i Stolen, mens han ivrig gned sig ned ad de graablaa Vadmelbukser. Skraaen vendte han hvert Øjeblik. Den var saa underlig saftig i Dag, syntes han.

Og Maren snød Næsen den ene Gang højere end den anden. Tilsidst var der ikke en tør Plet at finde paa hele Lommetørklædet. Saa snød hun videre med Fingrene og tørrede sig langs ad Tommelen helt ned paa Haandleddet.

Ude paa Kirkegaarden gik det i en Fart, da Præsten skulde til Byen at forrette en Vielse.

Paa Vejen fra Kirken stak Maren Hovedet indenfor hos Smeden:

- Om han og Konen ikke ha'de Lyst til at gøre et lille Rend hen til dem saadan paa det Lav tolv-et? Hun ha'de faaet saadan et rigtig rart Stykke Svinemørbrad paa en to- tre Pund her forgangen hos Slagteren, da hun var ude at tale med Præsten.

- Tak, som byder! sagde Smeden. Og da han syntes, 189 at Maren havde Ret til at vente endnu et Par Ord, fortsatte han:

- Det var da svært kontrarigt, at Christiane saadan skulde til 'et.

- Ja-a, sagde Maren langsomt - men det var nu saa Guds Vilje.

- Og den maa vi jo bøje vos for, supplerede Smeden. Saa stod de et Par Minutter og sagde ikke et Ord.

- Ja, Farvel!

-- Farvel, Maren!

Og saa travede Maren hjem til Mørbraden.

190

EN KANETUR

- Saa vælter De ham altsaa! sagde Godsejeren, han stod i Gaarddøren i klædeligt Formiddagstoilette: graa Benklæder og graa Jakke med lysebrunt Silkefor og Silkeopslag paa Krave og Ærmer. Han toede sine bløde, hvide Hænder indeni hinanden og gyste let i Rimtaagen, der masede sig som en Sky ind gennem Døraabningen.

- Naa Luna! sagde han - vil Du staa!

Og den fintbyggede, graablomme Blodshoppe foran Kanen for sammen og stod et Øjeblik uden at røre en Muskel. Men straks efter begyndte den atter at danse under Kanetæppet og at virre med Hovedet, hvor den højrrøde "Svejfer" bevægede sig frem og tilbage og kildrede Dyret om Ørene.

- Luna!

Og Hesten stod igen stiv som en Statue.

Og ved Siden stod Kusken og holdt de mørkerøde Liner, der skinnede som Blodstriber mod den hvide Sne, som laa favnehøjt i Midten af Borggaarden; helt op til Urnen ovenpaa Springvandet. Og Tjeneren gik rundt omkring Kanen og stoppede det langhaarede Bjørneskindstæppe ned om Fødderne paa den tykke Maler, for hvem jeg skulde være Kusk.

- I er altsaa hér tilbage til Middag Klokken seks! sagde Godsejeren.

- Syv! sagde jeg.

- Naa, syv da, men heller ikke senere!

Jeg var iført Overfrakke og Rejsekappe, laadden Hue, uldne Vanter og lange Støvler; og det var kun med yderste Møje, at jeg formaaede at sætte mig op at ride paa Kuskesædet bag paa Kanen.

191

- Gi' mig saa Tømmerne, Kristjan!

Kusken rakte mig Tømmerne og Tjeneren gav mig Kanepisken. Luna stejlede og rystede sig saa Svejferen nikkede, og Klokkerne kimedede, og store, faste Snekager fløj op fra Dyrets Hove op mod Kanetæppet.

Jeg lagde hurtig Tømmerne til Rette, én paa hver Side af Malerens Hals. Saa slog jeg et mægtigt Knald med Pisken, og Hesten fór frem. Og i susende Fart gik det ned gennem Borggaarden, ned mod Broen over Voldgraven.

- Husk saa at vælte ham! raabte Godsejeren efter os.

Og Kusk og Tjener grinede skummelt og pligtskyldigst.

Vi drejede om forbi Ladegaarden, hvor Istappene hang ned fra Kostaldstaget tre-fire Alen lange, og gulbrune af den smeltede Sne, der var sivet ned langs Straaene.

Saa drejede vi tilhøjre op ad Bakken og fulgte Vejen, der løber langs Skovbrynet. Træer og Buske stod hvidpudrede af Rimtaagen; og set heroppe fra lignede Skoven med sine Slugter og Smaahøje, sine knudrede Ege og slanke Bøge en stor, stille Eventyrhave, hvor alt levende var stivnet under en mægtig Troldmands Tryllestav; hvor Dyr og Fugle var flygtet bort, og hvor Træer og Buske og Græs og Urter og de høje, svajende Siv langs Aaens Bredder i én eneste Nat var blevet at se til, som var det altsammen kunstfærdig opbygget af smaabitte blinkende Krystaller af mælkefarvet Glas.

- De skulde male det dér nede! sagde jeg og pegede med Pisken.

Maleren skudrede sig dybere ned i sit Bjørneskind, smøgende kraftigt paa sin Cigar og mumlede:

- Ja vent bare til det bliver Sommer!

- Hvor langt er der egentlig til Sæby? spurgte jeg lidt efter.

- Aa, en lille Mils Vej, vel.

- Er Vejen god?

- Næi; Forvalteren sagde, at den var ufremkommelig.

- Naa, ja saa vælter vi jo nok med Guds Hjælp.

- Det har ikke noget at sige, mumlede Maleren - naar bare han melder mig det i Forvejen!

Jeg havde holdt Luna i Skridt, saalænge vi kørte op ad 192 Bakken langs Skoven. Men saasnart vi var oppe over Bakkekammen og var drejet tilvenstre forbi Anne Halbergs Hus, gav jeg los paa Linerne og slog Knald med Pisken.

Hesten sprang frem, og det gav et Ryk i Kanen, saa jeg først gik bag over paa min Pind af et Sæde og dernæst frem over, saa at mit Hoved dukkede helt ned paa Siden af Maleren.

- Vil De kysse? gryntede han og drejede Ansigtet halvt om mod mig.

- Nej Tak, sagde jeg - - ellers Tak!

Nu gik det i strygende Fart hen ad Vejen, der strakte sig mellem flade Marker, üvor Sneen ikke havde kunne fyge sammen i Dynger. Luna rejste Halsen og prustedede og slog med Hovedet, saa den røde Hestehale oppe mellem Ørene paa den svajede fra den ene Side til den anden.

- Det er Fanden til Fart! sagde Maleren - hun tror vist ikke, hun skal længere end til Frederikshavn.

-- Ja, saa tror hun sgu fejl! sagde jeg.

- Det gør hun! sagde Maleren.

Og vi for videre. Forbi nogle enkelte spredte Huse, der laa langs Vejen, og paa hvis Istappes Længde man kunde se, i hvilke Stuer der blev fyret til daglig; thi hvor der sjældent kom noget i Kakkellovnen, var Tappene kun et Par Tommer lange, medens de paa de mere velhavende Huse var en to-tre Alen.

- Hvad er det for en Bygning, som ligger dér? spurgte jeg.

- Det er en Forsamlingsbygning.

- Hvem forsamler sig dér?

- Folket! brummede Maleren - Folket i Sorg og Folket i Glæde, Folket, naar det skal grine, og Folket, naar det skal græde!

- Det var Ret! sagde jeg - nu kommer der nok Liv i Dem, gamle Jordaens! - - Og jeg gav mig til at karresere Maleren bag Øret med Skaftet af Kanepisken.

- La' være! vrissede han - pas Deres Nærings

Mere fik Manden ikke sagt; thi i samme Øjeblik laa vi begge med Ansigtet begravet dybt nede i en Snedrive. Jeg havde boret begge mine Arme lodret ned i Sneen og 193 havde beholdt Tømmerne i Hænderne; men havde desværre ogsaa paa den- vidunderligste Maade faaet snoet dem om Benene. Luna stejlede og halede i Linerne og fik mig halet halvt om paa Siden, saa at jeg fik Ansigtet fri.

- Stille Luna! vil Du staa, dit Bæst! skældte jeg, skønt Dyret jo var i sin gode Ret til at være urolig og rimeligvis ganske uskyldig i det forefaldne.

Jeg kiggede til Siden og saa' Maleren ligge som en uhyre Byldt et Par Alen fra mig. Det var, som var han gaaet til Ro i en grønlandsk Sovepose.

- Jordaens, sagde jeg - hvordan har *De* det?

Posen vred og væltede sig og gjorde forgæves Anstrengelser for at komme om paa Ryggen. Endelig lykkedes det den at faa lettet sig lidt, og jeg saa' Malerens skæggede Ansigt, der missede Sneen ud af Øjnene, spyttede og hostede. Saa fik han ogsaa halet en Arm frem.

- Jeg har sgu plukket Anemoner! sagde han og viste en Tot vissent Græs, som hans Fingre krampagtig havde halet sig fast i nede under Sneen.

- Kan De ikke komme hen og hjælpe mig? bad jeg. - Det er mig aldeles umuligt at rejse mig ... Luna, vil Du staa!

- Er det kanske *mig*, der har væltet *Dem*? spurgte Maleren. - Og saa har jeg faaet min Cigar helt ned paa Drøvlen! brummede han og spyttede.

- Ja, den skal jeg nok ta' op! sagde jeg - kom bare hen og hjælp mig! Luna, for ...!

Maleren rejste sig op paa Knæene. Han laa paa Bjørneskindet og havde Rejsetæppet over sig. Nu lignede han livagtig en Eskimo, en fed og noget forbitret Eskimo.

- Puhhh! blæste han, da han endelig var kommen paa Benene. Derpaa saa' han sig omkring med store ransagende Øjne, som om han ventede, at der skulde være foregaaet en eller anden Revolution i Landskabet.

Og saa satte han sig ganske sindig ned paa den væltede Kane.

- Hva' Fanden! sagde jeg ikke uden Forundring - er det Deres Mening at lade mig ligge hér og omkomme?

- Paa ingen Maade! sagde Maleren.

- Tør jeg spørge, hvad er da Deres ærede Hensigt?

- Naa-aa, har De kunnet vælte selv, saa er De vel ogsaa Mand for selv at kunne komme op igen.

- Gu' er jeg ej! sagde jeg harmfuld - jeg ligger jo hér med det ene Ben paa det utroligste viklet ind i det andet; og saa har jeg al den Masse Tøj paa!

~ Ja, saa fryser De jo da ikke!

-- Nu skal Fanden flytte og føre Dem, hvis De ikke kommer og hjælper mig! sagde jeg og vred paa Kroppen for at faa Benene fri. Men Liner og Frakker og Støvler og Ben havde i den Grad vrøvlet sig ind i hverandre, at jeg bare sank dybere ned i Snedreven. - Luna vil Du staa, din Djævel! ... Kommer De saa?

Maleren rejste sig fra Kanen, gik hen ved Hovedet af Hesten og gav sig til at klappe den og stryge den beroligende ned over Halsen.

- Saa, saa, saa gamle Tøs! sagde han. - Kan Du se ham dér ligger? vedblev han saa og drejede Lunas Hoved om mod mig - véd Du, hvad han *ikke* er? han er paa ingen Maade tilfreds med det nuværende Ministerium!

- Bandit! sagde jeg og rakte Tunge.

- Naa, saa De er af *den* Slags! nikkede Maleren - det var saamænd da rart, at jeg endelig engang fik Indblik i Deres sande Karakter!

Derpaa knappede han langsomt et Par Frakker op og hentede et Cigarfederal frem; tog en Cigar, puttede Foderalet i Lommen igen, skar Spidsen af Cigaren, fiskede en Æske Tændstikker op af en favnedyb Inderlomme, stak Cigaren i Manden, rev en Tændstik af, tændte omhyggelig, lod Æsken dumpe tilbage i Lommen, knappede begge Frakkerne og kom saa dumpjende hen og stillede sig lige foran mig.

Jeg svedte af Raseri.

- Maa jcg dog ikke hjælpe Dem? spurgte han med et Smil som en nyslaaet Kammerjunker.

- Aa, gaa ad Helvede til! sagde jeg.

Men han bøjede sig hjertevindende ned over mig.

- Rør mig ikke! sagde jeg - rør mig ikke! jeg vil før ligge hér og dø til Verdens Errde!

- Men De maa sværge paa, at De intet ondt vil foretage 195 Dem, naar De atter kommer paa Benene! vedblev han uforstyrrelig.

- Ja-a, sagde jeg - jeg ... jeg vil bare myrde Dem!

- Sværg saa!

- Hva' skal jeg sværge?

- Sværg ved alt, hvad der er Dem helligt!

- Der er sgunde no'et, der er mig helligt!

- Sværger De saa?

- Ja-a-a!

- At De intet som helst nederdrægtigt vil foretage Dem, være sig imod mig eller min Ære, Liv eller Gods?

- Ja-a-a-a!

- Kom saa da Lamseben! sagde han og tog fat med en Haand i hver af mine Skuldre og rejste mig.

- *Men skælde Dem ud* har jeg Lov til! sagde jeg, saasart jeg følte fast Grund under Fødderne.

- Ja, det er da et Spørgsmaal! sagde Maleren - for ærekrænkende Betegnelser har De ikke Lov at bruge!

- Aa, gaa hjem og læg Dem, De ... Rakkerpukkel! De Hurtigmaler! De ... De Koprofag!

- Ja,, det sidste véd jeg ikke, om jeg kan lade passere, sagde han - for det véd jeg ikke, hvad er.

- Bølølø! vrængede jeg, idet jeg paa en højst foragtelig Maade lod min Tungespids spille rundt mellem mine hftivtaabne Læber.

- Ja, uarticulerede Lyde generer mig ikke! sagde Maleren overlegent - det var kun vore første Forældre, det gjorde Indtryk paa! ... Men skal vi nu ikke se at komme af Sted? Husk Vejen er ufremkommelig.

Luna stod og stampede i Sneen og tyggede paa Bidslet.

- Jo, rejs saa Kanen!

Maleren tog med én Haand fat i Kuskesædet bag paa og drejede Køretøjet op paa Mederne igen.

- Det er ogsaa en Nøddeskal at betro sit Liv og sin Berømmelse til! brummede han.

- Aa, Kanen er vel lige saa stor som Berømmelsen!

- Ond og dog saa henrivende! nikkede Maleren. - Maa jeg byde Dem min Arm?

- Hold Bøtte og skrup op! sagde jeg.

196

- Saagerne! sagde Maleren.

Og saa krøb han igen ned i Soveposen mellem Rejsetæppet og Bjørneskindet, medens jeg atter besteg Kuskesædet.

- Saa Luna! sagde jeg og knaldede - nu gaar 'en godt igen.

Og Luna sprang til, rev Kanen ud af Driven og ud paa Vejen; og for i rask Fart videre.

Maleren sad og dampede som en Kalkovn og nynnede dertil en forslagen Melodi. Men pludselig vendte han sig om mod mig og spurgte:

- Var det med Vilje?

- Næi! sagde jeg - Gu' var det ej! for saa ha'de jeg vel nok reserveret mig selv en bedre Plads!

Vi var nu nede ved Landevejen; og da vi skulde dreje om Hjørnet, vilde Hesten naturligvis ind ad Frederikshavn til.

- Næ, næ, Luna! den gaar ikke! vi skal til Sæby i Dag, min Pige! sagde jeg og halede i højre Line.

Luna vrissede med Hovedet og dansede og kvistede med Halen under Kanetæppet for at udtrykke sin Misbilligelse. Men den maatte jo herom. Dog undlod den ikke at sende et Sideblik ned ad Frederikshavnsvejen, et Sideblik saa fuldt af smertelig Skuffelse og sugende Længsel, at jeg et Øjeblik frygtede for, at den skulde blive skeløjet for Resten af sine Dage.

- Naa! brummede Maleren og pegede frem ad Vejen, hvor vi skulde køre - den ser sgu livlig ud!

Jeg kiggede:

Paa begge Sider af Vejen laa der tre-fire Alen høje Snedriver, og Sporene imellem dem mandede snart ud i dybe Huller; og snart var der kun Hul paa den ene Side, medens det andet Spor løb op over en Drive Sne, der var stampet haard af Mennesker og Dyr og forvandlet til Is af skiftende Tø og Frost.

Jeg saa' det, og jeg vil ikke nægte, at mit Hjerte glædede sig ved dette Syn, thi Hævnen sad spændstig og krum som et Kattedyr og lurede derinde.

- Naa-aa, sagde jeg fortrøstningsfuldt - det er da ikke saa forfærdeligt! Kanen er jo smalsporet, saa vi kan vel køre udenom Hullerne.

197

Og jeg smurte paa Hesten.

Maleren sad med Hænderne stemmet imod Armene paa Kanesædet. Og snart for han op og satte sig paa den ene Arm og snart ned igen og op paa den anden, alt eftersom Fartøjet rutchede ned i Hullerne til højre eller venstre. Og imellemstunder gik han forover og borede Næsen undersøgende ned i Bjørneskindet. Men der var ogsaa Tider, hvor han laa ret hyggeligt strakt lige ud paa Ryggen med Cigaren og Næsen lodret i Vejret; og det var, naar vi arbejdede os op fra et eller andet Dyb ad en Skraaning saa stejl som et Kirketaarn.

Jeg sad og dinglede paa mit Kuskesæde og holdt Balancen ved uophørlig at lade min Overkrop beskrive et Kegleomrids med Toppunkt et Sted nede i mit Mellemgulv og med Grundfladen i Plan med Pullen af min laadne Hue. Men hvad kan man ikke udholde med et Smil, naar Hævnen sidder i En! thi dette var i Sandhed som at køre henover Cordilleras des los Andes paa langs.

- Puhhh! stønnede Maleren, da vi igen for med den ene Mede ned i et uransageligt Dyb og straks derpaa op igen og med hele Kanen ned i en lodret Schacht, hvor vi blev siddende - Puhhh! dette hér er sgu akkurat som at køre over Cordilleras des los Andes!

- De kommer for sent! sagde jeg -- det *har* jeg skrevet!

- Hva'?

- Naa, Luna! sagde jeg - op med vos! hyp gamle! holla! ... Un-naada!

Og jeg drev Hesten et Slag henover Siden med min Svøbe. Det hjalp; Dyret lagde sig frem i Selen og halede til! og vi var atter paa Jordens Overflade.

Nu kom der en lang Strækning pænt Førre, hvor Vejen var glat og bar for Driver, og hvor man til venstre havde Udsigt over nogle flade Enge og Marker til Kattegattet, der var islagt og tomt og øde helt ud til den graa Horisont. Og til højre, et Par Hundrede Alen fra Vejen, hævede Bangsbos vældige Bakker sig brat skraanende i Vejret.

Jeg holdt Luna lidt-an og kørte langsommere.

- Hva' nu? brummede Maleren, der sad og syslede med en frisk Cigar, som han skulde have tændt. - Aa, bid mig 198 den Spids a'! sagde han og rakte Cigaren bag over Skulderen op imod mig.

- Vil De rende og hoppe! sagde jeg og knipsede til hans Fingre, saa Cigaren fløj fra ham over i Grøften.

- Bæst! skældte han - De glemmer nok, at De har svoret paa hverken at være mig til Skade paa Ære, Liv eller Gods!

- Det var jo én af Godsejerens! sagde jeg.

- Hum! men jeg ha'de sgu da selv stjaalet den! brummede han.

Og saa tog han en ny Cigar frem af Foderalet, bed Spidsen af den og tændte.

Imidlertid sad jeg og saa' paa Landskabet omkring mig.

De snedækte Bakker til højre saa' i Taagen ud, som om de var en Forjættelse fra Himmelen med dens graahvide Snelag. Hist og hér stod en Busk eller et Træ og dannede en mørkere Oase i alt det hvide. Taagen var bleven tættere, og store løsrevne Flager sank langsomt ned fra Bakkekammen ned mod Marken; hævede sig og sank igen og tilhyllede Træerne og Buskene som med et stort, blødt, bevægeligt Florstæppe ... Midtvejs oppe paa Bakken laa et lille Hus med hvide Vægge og hvidt snedækket Tag. Jeg saa' en lille sort Mand komme stavrende op mod det. Hvert Øjeblik løftede han Hovedet for at se, hvor langt han endnu havde tilbage. Nu stod han stille foran Hegnet omkring Haven. Nu gik han igennem Laagen op og imod Huset. Nu løftede han Armen for at lægge Haanden paa Klinken. Da dalede der fra Bakkens Top en stor, blød Taagedyne langsomt ned. Og et Øjeblik efter var Mand og Hus forsvundne.

- Kør langsomt, Kusk, vi kommer tidsnok hjem! citerede Maleren. - Kunde De ikke gi' Pegasen en lille Opmuntring? spurgte han saa - Husk paa, vi skal til Sæby og tilbage igen.

- Ja, navnlig tilbage igen! sagde jeg, samlede Tøjlerne og slog et Knald.

Og nu kørte vi af Sted, saa Sneklumperne fra Hestens Hove fløj op mod Kanetæppet, splintredes og føg ind igennem Maskerne og lagde sig som Pudder over Bjørneskindet og op ad Malerens Frakke.

199

- Med Sorgen og Glæde hold Maade! brummede han og børstede Sneen af sig. - Kunde man ikke i en snæver Vending kalde det et *Isskab* P spurgte han lidt efter og slog ud med Haanden i Retning af det tillagte Kattegat.

- Jo-o, sagde jeg - men det skulde da ogsaa være i en *mejjet* snæver!

Nu var det gode Førre forbi, og vi kørte atter ind mellem to høje Snevolde, der havde dannet sig i Læ af to Tjørnehække, som groede paa begge Sider af Landevejen.

- Ok Gud! sagde Maleren.

Han sagde ikke andet, men han sukkede derved som en livstræt Flodhest og stemmede paany Hænderne mod Sædets Arme.

Og saa begyndte vi igen at fare ned i Afgrunde og op paa Bjærgtinder. Vi blev skvulpet og rystet og stødt og dunket, saa hver Knokkel i vor Krop blev lokket ud af sit medfødte Leje.

- Puhhh! sagde Maleren for tredje Gang.

- Ja-a-a! sagde jeg. Og vi nærrede begge et stille Ønske om at vende Næsen hjemad; men ingen af os havde moralsk Mod nok til at iklæde dette Ønske Ord.

- Hvor langt er der egentlig til Sæby? spurgte jeg.

- Aa, en ti-tolv engelske Mil! sagde han.

Og saa kørte vi gudhengivent videre.

Vorherre skal vide, at jeg ikke paa nogen Maade længere følte nogensomhelst Trang til Hævn, men drejede forsigtig af for alle Ujævnheder og holdt Tungen lige i Munden overfor Kløfter og Svælg.

- Vi kommer vist ikke hjem til Middag! forsøgte Maleren.

- Nej, det gør vi ikke! Sagde jeg. - Men hvorfor vilde De absolut til Sæby?

- Det var jo Dem!

- Ja, for De sa'e, at der var saa kønt!

- Tja-a ...

- Og at Vejen var saa morsom.

- Jamen *det* er den sgu da osse! Pause.

- Hvad mon dér er paa Færde oppe? spurgte jeg lidt 200 efter og pegede med Pisken op ad Landevejen, hvor der syntes at staa en hel Mængde Mennesker, Heste og Vogne.

- Naa-aa, det er vel en eller anden heldig Sjæl, der har brækket Halsen! mente Maleren.

- Skynd sig lidt Luna! hypsa gamle! opmuntrede jeg Gangeren. Og vi dinglede af Sted over Bjærg og Dal, saa min Passager bed Spidsen af sit Ravrør. - Det er en Hest, der er falden! meldte jeg fra mit ophøjede Sæde - og der staa to Mænd forsamlede omkring den!

- Naà ...

- Og saa holder der nogle Vogne og spærrer Vejen!

- Aa Gud Fader ske Lov! sagde Maleren.

Nu var vi ikke mere end et halvt Hundrede Alen fra Vognene. Jeg saa' Hesten ligge i Sneen inde ved Vejkanten, og jeg saa' Mændene, en lille tyk én, og en lang tynd én, staa tankefuldt bøjet over Dyret.

Saa slog jeg et Knald, og vi kørte standsmæssigt op foran Gerningsstedet.

- Vi maa da af og hjælpe dem! sagde Maleren geskæftig.

- Ja, naturligvis! sagde jeg.

Og atter havde vi samme Tanke. Vi kunde se det paa hinandens Øjne, men vi holdt Munden tæt i.

En af Mændene, den lille tykke, kom hen til vor Kane. Han var blaarød i Ansigtet af Fedt og ondt Vejrlig, og han saa' saa alvorlig-bekymret ud, da han med en præsentierende Haandbevægelse bagud sagde:

- Det er en stakkels Mand, hans Hest er falden, og han har Kone og fem Børn hjemme, og han er sæl syg, si'er han!

- Kan De ikke faa den rejst? spurgte jeg.

- Næi! men hvis I vil hjælpe til kanske ... Men jeg tror, den dør.

- Naa-aa

- Jo-o, jeg tror sgu den dør!

- Naa-aa, sagde jeg igen i en potenseret beroligende Tone, idet jeg kravlede ned fra mit Sæde og trak et Par Frakker af - naa-aa, hvorfor skulde den dø?

Ogsaa Maleren lettede paa sig og steg frem under sin Dyrehud.

- I kan vist binde Hesten hér i Træet, sagde den tykke 201 og pegede paa en lang Asparges af et aargammelt Piletræ, der stod nede ved Grøftekanten.

- Tror De, det holder?

- Ja-a; ellers knækker det vel.

Jeg gik hen og surrede de røde Liner om det graa Træ; medens Maleren satte Ild paa en frisk Cigar, og den tykke Bondemand gik rundt og klappede sine to smaa langhaarede Bæster, der stod med ludende Hoveder foran den tungtlæssede Vogn. Og lidt til Siden holdt den anden Vogn, et Enspænderkøretøj, der tilhørte Manden med den forulykkede Hest.

- Ja, saa er det vel bedst, vi ta'r fat! sagde jeg - for vi skal til Sæby og hjem igen inden Aften.

Maleren skulede om efter mig, og jeg saa' uhyre beslutsom ud. Thi jeg vilde ikke være den første til at gi' mig.

Og saa gik vi over paa den anden Side af Vejen, hvor Hesten laa.

Ejermanen stod ret op og ned foran den med bøjet Hoved og sørgmodigt hængende Arme.

- Han har Kone og fem Børn hjemme, repeterede den tykke - og det er hans eneste Hest; og han er sæl syg, si'er han, stakkels Mand; og nu ligger Bæstet hér og dør fra ham!

Hesten laa paa Siden med de tre Ben strakt ud fra sig. Det fjerde Ben, det højre Bagben, var bøjet op under den, og det kunde slet ikke ses. Hovedet havde den lagt ned paa Sneen, og den aandede tungt med udspilede Næsebor og døde, trætte Øjne.

- Han skulde køre a' Vejen, forklarede Bondemanden, - og saa kommer han ned paa den glatte Skraaning, saa falder Hesten, og nu ligger den her og ka' paa ingen optænkelig Maade rejse sig ... Og Manden har fem Børn hjemme, og han er sæl syg, si'er han!

Maleren gik hen til Hestens Ejer og lagde sin Haand paa hans Arm:

- Nu skal vi nok hjælpe Dem! sagde han.

Manden vendte sig om imod os. Det var en høj mørkladen Fyr med Fuldskæg. Paa Hovedet havde han en stor Hætte, eller Kabuds, der var syet af Faareskind med det laadne vendende 202 indad, og den gik ham ned over Ørene og langt ned i Nakken, ned over Frakkekraven. Han bøjede lidt genert Ansigtet til Siden, thi der trillede ham nogle store Taarer ned ad Kinderne.

- Nu skal vi nok hjælpe Dem! sagde jeg; for ogsaa jeg følte Trang til at sige et Trøstens Ord.

- Ja, det var, da jeg skulde køre a' Vejen, forklarede Kabudsmanden - saa kommer hun jo ned paa den glatte Skraaning, og saa falder hun, og nu ligger hun og kan ikke rejse sig igen,

- Skal vi saa ta' fat? spurgte den tykke for jeg har fem Mil hjem!

Og vi gik alle hen omkring Hesten.

- Se, naar vi nu stikker et Reb ind under hende, foreslog den tykke - og én ta'r fat i Rompen og én i Hovedet og én i Rebet og én gi'er hende no'en Rap a' Pisken.

- Det kan jeg! sagde en lille tyndbenet Mandsperson, som pludselig stod midt iblandt os - det kan jeg!

Vi havde slet ikke set ham komme, saa optaget havde vi været af Dyret. Han saa' ud til at være en af disse letbenede Snrøaskrædere, der ved Vintertide gaar paa Omgang hos Bønderne og bjærger Føden og en femogtyve Øre pr. Dag ved at lappe og stoppe.

Nu blev Rebet anbragt omkring Hesten. Det var den tykke Bondemand, der borede det ind under den gennem Sneen. Han og Maleren tog saa fat i det, jeg i Dyrets Hoved, Ejeren i "Rompen", og den lille Skræder

stod parat med Pисken.

- Saa gaar en! sagde den tykke - Hivæ-æ, hop!

Og vi halede allesammen til, medens Skræderen piskede løs, saa Luna«stejlede, og de to smaa langhaarede henne foran Vognen spidsede Øren.

Den syge Hest stak Forbenene frem, løftede Halsen og littede paa Kroppen som for at rejse sig. Men saasnart vi slap Taget i den, faldt den tungt om paa Siden igen og lukkede Øjnene.

- Næi! pustede den tykke Bonde - dette hersens nytter sgunde! hun kreperer!

Kabudsmanden stod sønderknust med Hestehalen j Haanden. 203 Saa slap han den og gik om foran Dyret. Hér lagde han sig paa Knæ nedi Sneen, løftede dens Hoved op i sit Skød og strøg det varsomt ned over Kinden:

- Lille Hoppe, mumlede han - lille Hoppe! og tunge, klare Taarer løb ham ned i Skægget.

Vi stod alle meget alvorlige omkring ham, og særlig saa' Skræderen decideret melankolsk ud.

- Lad os prøve engang til! sagde jeg energisk - Men lad os saa lægge Dækkenet derhenne ind under Forbenene paa den; det har jeg set, de gør inde i København, saa faar Dyret bedre Støtte.

- Ja-a, det kan vi jo gerne prøve, sagde den tykke Bondemand - men det kan sgunde nytte no'et, for hun er dødsdømt.

Men nu blev jeg arrig paa denne velnærede Bondemand; hvorfor gik han hele Tiden og talte om at dø og dø og dø! han kunde jo dog se, hvor nær det gik Kabudsmanden til Hjerte!

- Aa-aa, det er slet ikke sikkert, den dør! sagde jeg jeg har saamænd set utallige Heste leve op igen!

- Og den ser jo slet ikke daarlig ud! supplerede Maleren - den er jo godt i Stand.

- Ja hun fejler ... s'men heller ... ingenting, forsikrede Ejeren - Hun har bare ... lidt Spat ... i det nærmer ... Bagben.

- Jaja! nikkede Dødsengelen halsstarrig - men skal hun ligge hér ret længe, saa fryser hun simpelthen fordærvet!

Jeg gik nu hen og tog Dækkenet henne fra Enspændervognen. Det viste sig at være to opsprættede og paalangs igen sammensyede Sække.

Maleren løftede Hestens Forben, og Sækken blev lagt ind under den.

Saa tog vi fat paa ny og halede og sled. Men Dyret kom bare halvt op paa Siden; og da vi slap, faldt det tungt tilbage. Det huggede Hovedet ned i Sneen og stønnede: Æ-æøff! sagde det, Tungen hang det ud af Munden, medens det bøjede Læberne tilbage og viste sine lange, gulhvide Tænder.

- Her skulde være noget mere Mandskab! sagde den 204 lille Skræder og saa' hjælpeløs ud. - Der ligger en Smedje længere oppe, vedblev han og pegede ud ad Sæbyvejen - naar vi kunde faa fat i Folkene dér, for de har no'en svære Kræfter.

- Vi kan jo køre derop? sagde Maleren henvendt til mig.

- Ja-a! sagde jeg og saa' stift paa ham - det er jo paa vor Vej!

Og Jeg gik hen imod Kanen, hvor Luna hele Tiden havde staaet og danset urolig og ringet med Klokkerne.

Kabudsmanden var igen knælet ned foran sin Hest. Han havde trukket et Hjørne af Sækken ind under dens Hoved og'laa saa og stirrede ned paa det og klappede det, medens han stille rokkede frem og tilbage fremmumlende sit kærtegnende, graadfylde: Naa, lille Hoppe, aa Herregud lille Hoppe!

Pludselig vendte den tykke Bondemand sig om mod os, der var ved at krybe op i Kanen:

- Skal vi ikke være enige om aa gi' den stakkels Mand hver en Krone? spurgte han - det er hans eneste Hest og han har Kone og fem Børn hjemme, og han er sæl syg, si'er han; og jeg har sgunde Tid og vente længer, for jeg har fem Mil at køre med fuldt Læs; og Dyret hér, det dør sgu!

Og han halede en umaadelig Skindpung op af Lommen og gav Kabudsmanden et Kronestykke! medens

Maleren og jeg gav ham hver to Kroner.

- Tak, sagde han - mange Tak; men han saa' ikke op fra Hesten.

Skræderen holdt sig beskeden tilbage. Men pludselig for han med en tre-fire Fingre ned i Foret paa sin Vestelomme og fiskede et Par Femogtyveører frem. Dem overrakte han den hjemsogte med et stift og hypnotisk Blik.

- Lad os saa komme af Sted til Smedjen! sagde jeg og løste de føde Tømmer fra det graa Piletræ. Og Maleren krøb op i Kanen og forsvandt i Soveposen.

- De skulde lægge noget over Hesten! raabte han til Kabudsmanden. - Og er der ikke lidt Halm i Vognen, De kan sprede ud over den? ... Nu kan vi da gudskelov ikke naa at komme til Sæby! sagde Maleren og gryntede velbehageligt, medens vi strøg af Sted op ad Vejen.

205

- Hvadfornoget? sagde jeg - jo vel skal vi til Sæby! ellers bliver vi til Grin for hele Europa!

- Jamen vi maa da tilbage og hjælpe Manden!

- Naa-aa, det behøves vist ikke. Nu kommer der jo Mandskab nok.

- Vi kan sgu da ikke la' ham ligge og omkomme dér midt paa Landevejen!

-- Det er en *Hoppe!* sagde jeg.

- Hva'?

- Det er en *Hoppe*, gamle Jordaens! det er Hunkøn, det er *hende*, der ligger og dør.

- Ja, det véd jeg sgu nok!

- Jamen De sagde han ...

- Aa gaa ad Hedehusene til!

- Ja, det kan De sagtens sige! men man maa virkelig vide at skelne skarpt mellem Kønnene, min kære, ellers ...

- Vrøv! brummede Maleren.

Og saa holdt vi foran Smedjen.

Lige ved Døren stod en Bredslæde forspændt med to svære Heste; og inde i Smedjen var der forsamlet en syvotte Mandfolk. De hang op ad Dørstolper og sad paa Ambolte og stod lænet op ad Vægge. Alle havde de halvtømte Bajerskflasker i Hænderne, og Ilden fra Essen kastede et brunrødt Skær over deres Ansigter og Hænder. Da de hørte Klokkeringningen og saa' Luna og Svejferen og Kanetæppet, satte et Par af dem Flaskerne fra sig og kom ud.

- Hør! sagde jeg og tog til Huen - kan ikke et Par Mand hjælpe os?

Nu kom Smeden frem med Skjorteærmerne smøget op over Albuerne og Ansigt og Hænder grumsede af Sod og Sved.

- Hør - sagde jeg igen - kunde De ikke komme med herop paa Vejen og hjælpe en stakkels Mand med at faa rejst sin Hest?

- Er den kanske faldet? spurgte Smeden.

- Ja, sagde jeg - og nu kan den ikke rejse sig igen. Og aldeles uvilkaarlig tilføjede jeg:

- Og det er hans eneste Hest, og han har Kone og 206 fem Børn hjemme, stakkels Mand, og han selv er syg, si'er han!

- Jo-o, sagde Smeden.

- I kan køre paa min Slæde, sagde en høj, svær Mand, der havde staaet henne i Døren - jeg skal den Vej alligevel ... Kører Herrerne osse tilbages?

Hverken Maleren eller jeg svarede.

- Naa? sagde jeg omsider og puffede ham i Ryggen med Piskeskafte - Vil De til Sæby eller vil De ikke?

- Jeg?

- Ja De! Der skal jo være saa kønt! ... Men De maa skynde Dem lidt at ta' en Bestemmelse, for kommer vi først ind imellem de Bjærgede dér, kommer vi aldrig ud igen.

Maleren kastede et Blik op ad Vejen, hvor Driverne laa paa begge Sider saa højt, at de naaede lige op til Pilehovederne. Saa vendte han sig om og saa' mig stift ind i Ansigtet. Og saa sagde han:

- De vil jo lige saa nødig til Sæby som jeg!

- Ja, det véd jeg nok!

- Hvorfor kan De saa ikke ligesaa godt ta' en Bestemmelse?

- Fordi jeg vil ha', at De skal gi' Dem.

- Gi' mig?

- Ja!

- Jeg gi'èr mig sgunde!

- Godt! saa kører vi til Sæby!

Og jeg drejede Luna midt ud paa Vejen.

- Nej, halløj! raabte Maleren og greb fat i Linerne.

- Gi'er De Dem saa? spurgte jeg.

- Næi!

- Vel! - - og jeg slog et Knald, saa Luna begyndte at danse paa Bagbenene.

Bønderne stod og saa' paa os. De forstod aabenbart ikke et Muk af det hele; rimeligvis troede de, vi var beskændede.

Maleren vedblev at holde fast om Linerne, og Luna rykkede, saa Køretøjet gik baglæns. Pludselig mærkede jeg, at vi begyndte at hælde og sprang af. I samme Øjeblik væltede Kanen, og Maleren trillede ud paa Vejen, krampagtig omklamrende sin Bjørnehud.

207

- Nu gi'er jeg mig! sagde han og blev liggende paa Ryggen med alle fire Ben strakt ud fra sig.

En af Mændene kom løbende til og hjalp ham op.

- Herren sku' ha' ladet Kusken sæl om Tømmen! sagde han.

- Ja-a, det skulde jeg vist! sagde Maleren.

Saa blev han børstet af! Kanen blev bragt paa ret Køl og vendt, og lidt efter rutchede vi af Sted samme Vej, vi var kommet. Bagefter kørte Slæden med Mandskabet.

- Jordaens? begyndte jeg og prikkede Maleren i Ryggen - gamle Jordaens?

- Hum!

- Hvordan gaar 'et?

- Jo Tak!

- Vend Dem lidt om ...

- Hva' skal jeg?

- Ja vend Dem bare om ...

Maleren drejede Ansigtet om mod mig. Jeg nikkede mildt og venligt ned til ham og kneb det ene Øje sammen:

- Gamle? sagde jeg - hva', gamle? hvem var saa det, der ga-a sig?

- Gimmerjøde! mumlede Maleren og snurrede Hovedet bort igen.

Luna hoppede og sprang og dansede foran Kanen og travede af Sted, saa Slæden bag os kom langt agterud.

Da vi naaede hen til Enspænderkøretøjet, var den tykke Bondemand og hans Vogn borte, og den hypnotiske Skræder forsvundet med dem. Men Kabudsmanden laa endnu paa Knæ foran sin Hest og holdt dens Hoved i sit Skød. Han havde taget sin Frakke af og bredt den ud over Dyret sammen med Sækkene. Men hvad der rørte mig mest, var dog det, at han havde skrabet en halv Snes Halmstraa sammen henne fra sit Køretøj og anbragt dem langs hen med den Side af Hesten, der vendte ned mod Sneen. Det kunde jeg ha' indstillet ham til Ridder af Dannebrog for!

- Nu kommer der Hjælp! raabte jeg til Manden og vilde holde Luna an ...

Men Luna vilde videre, nu den var paa Vejen hjem.

208

- Aa Snak! - sagde jeg - vil Du staa din ...! Du maa dog virkelig se, om de faar din Søster paa Benene.

Men Hesten rystede paa Hovedet. Den brød sig nok Fanden om sin Søster.

- Ja, det er nu ligemeget, sagde jeg - men staa skal Du!

Og jeg slog et knitrende Knald med Pисken, idet jeg samtidig strammede Tøjlerne. Luna gik til Vejrs som en Daahjort, saa Klokkerne kimedede, og Kanestængerne knagede.

- Naa? sagde jeg - *staar* Du saa!

Og Dyret stod from som et Lam og dikkede med Halen.

- De har dog en umaadelig Magt over Dyrene! sagde Maleren.

- Ja, og over Menn-eskene! nikkede jeg. - Vil De holde Linerne?

Maleren tog Tømmen ud af Haanden paa mig; og jeg kravlede ned.

- Er det Meningen, at jeg skal blive siddende hér? spurgte han.

- Ja.

- Hvorlænge antager De ...?

- Aa, det varer vist ikke saa længe.

- Men hvis jeg nu kører fra Dem?

- Det gør De ikke.

- Naa ikke?

- Næi.

- Og hvorfor?

- Fordi De ikke tør, kære! ... De vilde simpelthen ende et Steds oppe i den botniske Bugt eller nede i det smalle Farvand mellem Rygen og Fastlandet, om De overtog Regeringen.

- Og De er simpelthen noget med det mere viskæftede, jeg har kendt! mumlede Maleren - De cand. phil.

- Ja, De savner jo som bekendt ethvert Spor af klassisk Dannelse, saa De kan naturligvis ...

- Bøh! sagde Maleren og stak sin brændende Cigar lige op i .Næsen paa mig.

Og jeg for væk.

Nu var Slæden naaet ned til os, og Mandskabet hoppede ud.

209

Smeden stillede sig hen foran den styrtede Hest og mønstrede den med Kendermine.

- Den ser jo meget godt ud! nikkede han anerkendende - det er sgu ikke a' Mangel, at den ligger dér!

Og alle de andre Mænd sagde ogsaa, at det ikke var af Mangel.

- Nej, hun fejler saamænd ingenting, sagde Kabudsmanden- med sin sørgmodige Stemme - hun har bare Spat i det nærmer Bagben.

- Du kan ikke faa hende op? spurgte Smeden.

- Næi, sagde Manden - hun vil paa ingen Maade op. Men nu er der da sendt én over paa Gaarden derovre efter en Slurk Brændevin.

- Naa, ja det er sgu godt i alle Begivenheder! nikkede Smeden og gik hen til Slæden og tog en Visk Halm.

Hesten laa endnu bestandig fladt ned i Sneen med Benene strakt fra sig og med lukkede Øjne.

- La' vos gnide hende lidt, saa hun kan faa Varme i Kroppen! sagde Smeden og kom tilbage med Halmvisken, som han fordelte til nogle af de omstaaende.

Saa fjernede han Frakken og Sækkene, der laa over Dyret; og en tre-fire Mand gav sig til at gnide det paa Kroppen og Benene, mest paa Benene.

- Der er han med Brændevinen, sagde Kabudsmanden glad og pegede ud over den hvide Snemark, hvor et sort Menneske kom travende med en Flaske i Haanden.

- Har vi ikke et Reb til at stikke under hende? spurgte Smeden.

- Der sidder ét fra før, sagde jeg.

- Naa ... Tyl det saa i hende, vedblev han, da Mennesket var naaet hen til os med Brændevinsflasken. Det var en Sodavandsflaske, og den var fuld til Proppen.

- Ka' hun døje det hele? spurgte en af Mændene.

- Ellers ku' Du vel hjælpe hinde, Morten Strandskov? sagde en anden.

- Ja - ha! grinte Morten - jæ er en møjet villig Mandsperson!

Kabudsmanden tog nu Brændevinsflasken i venstre Haand; derpaa lagde han sin højre tværs over Dyrets Ansigt nede ved Mullen og borede Tommelfingeren fra den ene Side og de andre Fingre fra den anden ind mellem dens Læber. Hesten gabede og vred med Hovedet for at slippe fri, men Manden klemte det fast ind under sin Arm, tog Proppen af Flasken med Tænderne, vendte Bunden i Vejret paa den og lod Indholdet løbe ned i Dyrets Hals til sidste Draabe. Derpaa rejste han sig og rakte tavs Flasken til den, der havde bragt den.

Vi stod allesammen andægtige og saa' paa Hesten, hvis Hoved igen var sunket ned paa Sneen.

- Nu værker det! udbrød saa Smeden pludselig.

Dyret aabnede langsomt Øjnene, prusted og saa' sig om. Og da det fik Øje paa nogle Halmstraa, der laa i Nærheden, lettede det paa Hovedet og drejede paa Halsen, samlede Straaene op med Læberne og begyndte at gumle paa dem.

- Haa, haa! lo Smeden - hun vil sgu ha' Brød til Snapsen, den Filfresser!

- Nu æder hun! sagde Kabudsmanden, og gennem hans Øjne kunde man, se lige ind i den syvende Himmel.

Hesten begyndte at klippe med Ørene og nikke og pruste og kviste med Halen. Den plirede gemytlig til os med Øjnene og smilede - eller det saa' da i alt Fald ud, som den smilede: den trak Mundvigene op og viste sine Tænder.

Derpaa begyndte den at sprælle med Benene og gøre Forsøg paa at rejse sig. Men det kunde den dog ikke.

- Det er dog alligevel svært saa en Snaps kan sætte Kulør i Mekanismen! sagde Morten Strandskov og saa' næsten misundelig ud.

- Ja, nu er det vist bedst vi ta'r fat! sagde Smeden.

Og Mændene fordelte sig hurtig paa begge Sider af Dyret, der stadig laa og smilte fornøjeligen og

tyggede paa Halmen. Et Par Stykker tog fat i Rebet og et Par i Halen. Medens fire Mand satte sig paa Hug og stemmede Ryggen mod Hestens bortvendte Side.

- Saa begynder vi! sagde Smeden - hi-vææ-hoj! ... Nu kommer hun! nu kommer hun! ... En Gang til! ... hivæææ-hoo! ... Der er hun sgu!

Og virkelig stod Hesten pludselig oprejst midt iblandt os. Den stod paa tre Bea; det fjerde, som den havde ligget paa, 211 og som var det med Spatten, holdt den krampagtig trukket op under sig.

Kabudsmanden stod med et stort Smil over hele Ansigtet og saa' fra den ene til den anden. Saa gik han hen og lagde Dyrets Mule op mod sin skæggede Kind. Og saa fik han Luft:

- Lille Hoppe, sagde han og strøg Dyret blødt over Mulen - er hun nu glad igen, lille Hoppe?

Smeden, der paa ny havde lavet sig en Halmvisk, stod og gned Varme i det spattede Ben.

- Skal vi saa prøve, om hun kan røre paa sig? spurgte han. - Men I maa ikke slippe!

Alle Mand satte Ryggene fast ind til Hestens Sider, og Ejeren tog den i Pandelokken og trak til.

- Naa! sagde Smeden - kan hun flytte sig! Og han gav Dyret et Dask med den flade Haand paa Laaret.

Jo, hun kunde flytte sig! Hun gik endogsaa helt midt ud paa Landevejen!

- Saa blev den Gedde kogt! nikkede Smeden. - Nu er 'et om hun kan klare for sig uden Stivere!

Mændene skubbede sig forsigtigt bort.

Jo, hun kunde ogsaa klare for sig i den Henseende. Hun stod sikkert nok paa de tre Ben; og det fjerde støttede hun koket med Taaspidsen mod Jorden. Hun lignede en ældre Danserinde, der lige har gjort en lidt anstrengende Pirouette.

Kabudsmanden slap Taget i hendes Pandelok og foldede andægtig Hænderne. Og Smeden og hans Bande stod omkring Parret stive og højtidelige, som om det hele Optrin skulde fotograferes.

Nu gik jeg hen til Luna og Maleren:

- Saa er det vel bedst, vi kommer af Sted? spurgte jeg.

- Det har sgu været bedst længe! mumlede Maleren, der for Resten laa meget hyggeligt i Posen og dampede paa sin syttende Cigar.

Kabudsmanden nærmede sig, men blev staaende i en firefem Skridts Afstand.

- Det er vel bedst, I faar de Kroner igen, sagde han og famlede med Fingrene i Bukselommen - for nu klarer Hoppen sig jo.

212

Jeg slog afværgende ud med Haanden, og Maleren tog Cigaren af Munden:

- Nej, vist ikke, min gode Mand! sagde han - Pengene skal De sgu beholde! ellers faar vi jo sorte Børn!

- N-aa gør I det, sagde Manden og trak synlig lettet Haanden op af Lommen igen. - Men, saa vil jeg da si'e Jer saa mange Tak.

- Sæl Tak! Sæl Tak! sagde vi. Han traadte nærmere hen til Kanen.

- Det var da et Stadsdyr, I har dér! sagde han - hun kunde da nok hoppe op igen, om hun faldt.

- Ja det kan De stole paa, sagde jeg - hun hopper sommetider over Telegrafstængerne!

- Gør hun! sagde Kabudsmanden "entrüstet" - ja der er jo uhyre Forskel paa Heste.

Nu kom ogsaa Smeden og hans Mandskab anstigende for at taksere Luna.

- Nej, nu er det vist bedst vi kører! sagde jeg og strammede Linerne. - Farvel Folkens!

- Farvel og Tak! nikkede Kabudsmanden.

Ogsaa Maleren sagde rimeligvis Farvel. Men det var der ingen, der hørte, thi Luna for af Sted, som om

der sad en antændt Fyrsvamp under Haleroden.

- Pas dog paa Hul-ullerne! stønnede min Passager. Men baade Hesten, og jeg mente, at vi kunde lige saa godt springe som krybe i dem; og vi rystedes af Sted gennem Kløfter og over Tinder, saa hver Pille Kød paa vor Krop bævede som Aal i Gelé.

Da vi nærmede os Vejen, hvor vi skulde dreje ind over Markerne, sagde Maleren:

- Vi kan da ikke være bekendt at komme hjem allerede nu?

- Næ-i, sagde jeg - vi kører ind paa Hoffmann, og saa gi'er De Portvin.

Vejen fra Omdrejningen og ind til Frederikshavn var plan som et Logulv, og da jeg først havde faaet gjort Luna begribeligt, at vi ønskede at gæste denne By, gik det fort med klingende Klokker og bølgende Kanetæppe, saa at alle de 213 Kvinder, vi mødte, hoppede ud i Sneen som Kakkerlaker, medens Mændene bandede og Børnene raabte Hurra.

Saaledes naaede vi Frederikshavn og drejede ind paa Hotel Hoffmann.

- Puh! sagde Maleren og satte sig tungt i en Sofa - jeg kan sgu ikke begribe, at Nansen syntes, det var yndigt at køre over Indlandsisen! ... Jensby! Portvin og et Schakbrædt!

- Naa, vi skal spille? spurgte jeg.

- Ja, nikkede han - vi maa ha' en Gudsdom. De har hele Tiden været saa kæphøj, og nu ønsker jeg at erfare, hvor dybt De egentlig stikker.

- Godt! sagde jeg - taber jeg, erklæres jeg for Idiot ... men De betaler alligevel Portvinen!

- Det er et Ord!

Og saa satte vi os til at spille ... og Maleren vandt.

- Hæ hæ! gnækkede han - det er nok ikke altsaa altid, at den klassiske Dannelse viser sig fyldestgørende?

- Nej, sagde jeg - ikke altsaa altid!

Og saa gik vi hen og satte os paa hver sin Side af det store Midterbord og gav os til at studere Aviserne og ryge en Cigar. Det vil sige, Maleren røg fire.

Og Klokken seks satte vi os igen i Kanen og rutchede hjemad.

Lige idet jeg holdt Luna lidt an for at dreje om ad Bivejen, kom et Enspænderkøretøj sindig rullende imod os.

- Der er sgu ham med Hoppen! sagde Maleren. Jeg stoppede op, og Manden paa Køretøjet stoppede op.

- Naa, hvordan gaar det? spurgte jeg.

- Jo, ellers Tak! sagde Kabudsmanden fornøjet - nu gaar 'et da helt godt! Hun fik jo et bitte Fo'er oppe paa Gaarden en Times Tid, mens jeg ga' Kaffepunser til Selskabet, saa nu er vi helt Ka'l alle sammen! ... Ja-a, det er jo - - -

Men vi hørte ikke mere, thi Luna overtog pludselig selv Styret og svingede ind paa Vejen ind over Markerne.

- Hér var det, De laa for Døden! sagde Maleren lidt efter, da vi kørte forbi Stedet, hvor vi første Gang var væltet.

214

Jeg svarede ham naturligvis ikke.

- Hør véd De hvad? vedblev han - nu gaar der pludselig et Lys op for mig!

- Endelig! sagde jeg - og hvad er det for ét?

- Jo ser De, Grunden til, at De ikke kunde rejse Dem selv før er naturligvis, at De har Spat i Haserne ligesom Hoppen derude ... hæ, hæ!

Oppe ved Anne Halbergs Hus holdt jeg Luna i Skridtgang for at komme om Hjørnet og køre langsomt ned ad Bakkevejen ved Skoven.

- Kan De se? spurgte Maleren.

- Jo, det tænker jeg.

- Ja for ellers kan jeg da godt stryge en Tændstik!

- Det er dog mageløst, saa De er bleven vittig siden den Portvin! sagde jeg. - Skal vi køre lidt i Trav for at svale Dem?

- Ja værsgod! sagde Maleren næsvist.

Jeg løsnede paa Linerne, og Luna tog Fart igen og travede rask ned ad Bakken. Kanen slingrede og gled fra den ene Side af Vejen til den anden. Men Maleren tog det meget overlegent, han fløjtede endogsaa.

Pludselig slingrede vi over i en Snedrive, hvor vi blev siddende.

- Naactøj Luna! sagde jeg - ta' bare fat! Luna forsøgte, men kunde ikke.

- Aa Snak! sagde jeg. - Gu' kan Du saa! Og jeg gav den en lille Opmuntring med Pisken.

Hesten sprang frem.

I det samme sagde det: Knak i Kanen, og den ene Stang fløj ud til Siden.

- Sidder vi? spurgte Maleren.

- Ja betydelig! sagde jeg.

Og saa sad vi gan'ske stift og stille et Par Sekunder.

- Ja hér kan vi sgu da ikke blive siddende! udbrød saa Maleren arrig.

- Det lader dog næsten til det! sagde jeg.

- Skal De da ikke af og se efter, hvad der er i Vejen?

- Det véd jeg meget godt, sagde jeg - det er en Stang, der er knækket.

215

- Jamen, jamen ... jamen hvordan kommer vi saa hjem?

- Vi maa vel gaa.

- Gaa?

- Jo-o!

- Jamen skal De da ikke af og se efter, hvad der er i Vejen?

- Det véd jeg meget godt, gentog jeg akkurat i samme Tone som før - det er en Stang, der er knækket.

- Aa, De ... De Blæksprutte! brummede Maleren og krøb ud af sit Hylster.

- Det er saa yndigt at følges ad! sang jeg og kravlede bag efter.

Og saa spændte jeg Hesten fra og tog Kanetæppet af den.

- Det maa De bære, sagde jeg og kastede det hen til Maleren. - Og det er ogsaa bedst, at De ta'r Rejsetæppet og Bjørneskindet med; det er ikke værdt, at vi lader det blive liggende herude paa Vejen.

- Er der ellers ikke andre Smaating?

- Jo: De kan lægge Stængerne op i Kanen, saa kan Kristjan hente det hele.

- Ja, De er en herlig Spire! brummede Maleren. - De kan udstede. Love og Anordninger, men styre Deres egne Affærer

- Farvel! afbrød jeg ham mildt og venligt - far *vel*, og *Tak* for i Aften!

Og jeg begyndte, at "lege Hest" med Luna ned ad Vejen.

- Hov! raabte Maleren - hov! De maa sgu ta' mig med!

Han kom indhyllet som en Barselkvinde travende ned mod mig med Kanenet, Rejsetæppe og Bjørneskind over Hoved og Skuldre og hængende langt ned ad Ryggen.

- Holdt! skreg han - holdt dog!

- Ja, vil De saa lade være med at bruge Mund?

- Ja-a! stønnede han - jeg mortificerer Rub og Stub! jeg blæser paa Gudsdommen! ... De er det *intelligenteste* Menneske, jeg ... Aa Gud bevares vel i Himmerige, hvor jeg sveder!

- De kan ta' fat i Spændetampen bag i min Kappe! sagde jeg og holdt Hesten an, indtil han havde naaet os.
216

Maleren gjorde et vældigt Greb i Kappen. Og saa kørte vi videre i Tavshed.

Da vi var kommet forbi Mølledammen og Ladegaarden, slog jeg et Knald med min Svøbe, og Plankerne i Broen over Voldgraven gungrede hult under vore Hovslag, da vi for over den.

Og op gennem Borggaarden kørte vi, hvor Lyset faldt med et rødgult, godsligt Skær ud over den hvide Sne.

- Skal vi svinge rundt om Springvandet? spurgte jeg.

- Naturligvis! mumlede Maleren inde bag sine Forhæng - lad os bare ta' alting med!

Og saa svang vi rundt om Springvandet og op foran Døren, hvor Kusk og Tjener stod djævelsk grinende som om Formiddagen, da vi drog ud. Og dér sank vi tilintetgjorte ned paa hver sin Side af Stentrappen.

Men inde i den oplyste Entré stod Godsejeren i hjemlig Middagsdress: tætknappet Diplomatfrakke, graa Benklæder, nedfaldende Flipper og mørk Halsdug uden Naal. Han toede hyggeligt sine hvide, bløde Hænder inden i hinanden, mønstrede et Sekund den kaneløse Luna, nikkede derpaa ned til os og sagde med en uendelig Blidhed i Tone og Foredrag:

- Det var Ret, Børn! saadan skal det være. Jeg ser, I har gjort hvad I kunde, for at komme i ordentlig Tid hjem.

217

AVISKONEN

Jeg har en gammel Veninde, der har gaaet med "Berlingske" i seksogtrediven Aar.

Aften og Morgen i Regn og Sne, i Kulde og Solskin, Sommer og Vinter triller hun af Sted i uhyre Lædersko og sort Straahat med Aviserne liggende paa Bunden af en invalid Barnevogn.

Vejret og Aarene har gnavet paa den gamles Legeme, paa hendes Sko, paa Srraahatten og Barnevognen. Men hendes Humør har de ladet i Fred.

Jeg mødte hende i Aftes, og vi kom i Passiar sammen.

- Hvordan har Mo'er det? spurgte hun.

- Jo Tak.

- Lever Fa'er endnu?

- Ja, alt hvad han kan.

- Bor vi endnu, paa Vodrofsvej?

- Nej, de gamle er flyttet paa Landet, og jeg bor alene nu.

- Falder 'et nunde lidt trist engang imellem?

- Næ, jeg holder nok af det! sagde jeg.

- Ja, sagde hun og nikkede - der løber jo immer no'et paa med de unge, som kunde remplesere de gamle!

Og saa blinkede hun aldeles guddommeligt med sine smaa vejrbitte Øjne:

- Smaapiger, hva'? sagde hun og stak mig skælmsk med Tommelfingeren i Siden.

Jeg kunde ha' kysset hende trods Snavset, som sad i Rynkerne rundt i hendes Ansigt ... midt paa de gamle, rimpede Læber, der af Alder var ganske hvide i Mundkrogene, 218 kunde jeg ha' kysset hende. Men jeg gjorde det ikke. Jeg nøjedes med at trykke hendes Haand og give hende en Krone til Kaffebrønnen.

Og saa satte hun nynnende Vognen og Skoene i Gang igen og traskede videre. Hun skulde endnu rundt med femogtyve Berlingere, hvoraf de nitten skulde bringes op paa tredje og fjerde Sal ...

Jeg elsker denne gamle Mutter!

Og nu har jeg sat hende dette Mindesmærke.

219

I KUPÉEN

Nej! sagde han og rystede energisk paa Hovedet - tro bare aldrig det! et Fruentimmer er li'som en toaars Plag: hun skal køres stramt fra Begyndelsen, ellers splintrer hun sgu baade Stænger og Forsmæk og det hele!

- Naa-aa, der er vel Forskel paa dem.

- Sgunte meget! aldrig meget! de er durkdrevne lige ud til Neglene allesammen. No'en viser Indholdet straks og lamenterer og skriger op og vender det hvide ud af Øjnene for et godt Ord. Men det er endda ikke de værste! de er sgunte de værste! næi, disse hersens Smaakyllinger, som i deres Tale og Gebærder er li'som Honning og sød Fløde, og som saa triveligt nok kan lægge Hovedet paa Siden og smidske med Øjnene som en kælen Spædekalkv, se de er de værste! Aa Gu' bevares, hvor jeg har studeret dem! Ser De, unge Herre, naar man saadan render Land og Rige rundt og kigger ind baade ad Hoveddøren og Køkkendøren og Vandhusdøren med, ha'de jeg nær sagt, saa ser man meget mellem Morgen og Morgen, som andre Mennesker holder for Løgn, naar man fortæller dem det; og saa priser man sin Gud og Skaber, at man aldrig har været saa endegal, at man har knyttet sig til et Fruentimmer for no'en længere Tidsregning a' Gangen! - Er De med Forlov gift kanske?

- Næi - - -

- Saa gør 'et ikke, si'er jeg, saa gør 'et aldrig!

- Naa-aa - - -

- Ja jeg si'er 'et bare en'engang: gør 'et aldrig, si'er jeg! for ingen Mennesker véd, hvad de gaar ind til i Ægtestanden! 220 ingen dødelig véd det! Hun kan være nok saa blødmulet og klejn, før Præsten har slaaet Korsets Tegn oppe ved Alteret, er hun først bleven alene med Gemalen, saa ta'er hun sgu Bælgvanterne a', og saa sidder Klørerne dér nok saa nydelig paa Rad fem paa hver Finger, og saa regner jeg endda ikke Tæerne med!

- Fem paa hver *Haand!* indvendte jeg.

- Fem paa hver *Haand*, ja naturligvis! Sa'e jeg fem paa hver *Finger?* ja man snakker jo sommetider over sig! - - Næ, men De maa nu ikke tro, unge Herre, at fordi De hører til de højere Klasser, at De a' den Grund slipper gesvindtere fra det end som vi andre! et Kvindfolk er et Kvindfolk, hva' enten hun saa skrider rundt i Silke eller Vammel! tro De paa det! Aa Gu' bevares ja, jeg har saamænd personlig kendt de fineste Herregaardsfruer, der lurendrejede deres Mand, saa Sveden rendte ned a' ham, og de kørte endda baade med Kusk og Tjener og fire Heste baade paa Besøgelse og i Kirke! Og hvis jeg maa tale rent ud uden at fornærme Dem, saa vil jeg frit hen være saa dristig at paastaa, at de fine er de *værste* paa det Omraade! for ser De, deroppe i de Klasser er der no'et de kalder "Kærlighed" og "Elskov" og saadan no'et med no'et paa, som vi simplere Folk ikke kender til nede hos vos; for naar vi ta'er en Kone, saa er 'et for at faa et Fruentimmer i Huset til at gøre dit og dat, som et Mandfolk ikke har Haandlav til! men naar *de* gifter dem, saa er 'et for at Kvinden, hun kan sidde paa Stas og brodere Morgensko og Tøfler og disse hersens Slomrepuder i Sofaerne. Men se det bli'er jo kedeligt i Længden, forstaa De, begribeligvis kan De nok tænke, for hvorfor Fanden skal ikke Fruentimmerne li'saagodt arbejde i deres Ansigts Sved som vi andre efter Syndefaldet? Og saa er 'et, at de henfalder til baade det ene og det andet og læser disse skidt Romaner, der gør dem spiltossedede og faar dem til at ryge baade Cigarer og Cigaretter og holde Kapellaner li'som Præstekoner, naar den gamle ikke kan funksjonere mere! Næ-i, det er sgunte Smaafolk, der er de *værste* i det Kapitel, det kan De rolig sætte Fingren i Øjet paa; for de har jo ikke Tid, ser De, skal jeg sige Dem! og viser de osse imellemstunder *Tilbøjeligheder*, saa gi'er Man- 220 221 den dem simpelthen en Opmuntring, for Manden er sgu da Kvindens Hoved, som skrevet staa! og Fruentimmer og Børn og Hunde, de skal ha' deree Strabans engang imellem for at lyde Respekten!

Jeg sad stille lyttende paa Sædet ligeoverfor den lille snakkende Mand, som var kommen ind i Kupéen med sin Bissekræmmerkasse paa Ryggen og sin Støttekæp i Haanden. Vi var falden i Passiar sammen først om Vind og Vejr og Regn og Tørke; men saa havde han paa én Gang kastet sig over "Fruentimmerne", og jeg lod ham udvikle sig, thi man skal lære, saalænge man lever. Det var paa tredje Klasse, vi kørte, og Kupéen var fuld af rejsende, baade Mænd og Kvinder. Men han lod sig ikke genere; han talte højt og gestikulerede som en Mand, der er vant til at have Auditorium. Og han høstede da ogsaa baade Nik og svedne Smaagrín fra de mandlige Tilhørere omkring os. Kvinderne forholdt sig jo lidt mere kølige.

- De raader mig altsaa fra nogensinde at inklade mig paa Ægteskab? spurgte jeg.

- Ja-a-a! sagde han - det véd Gu', jeg gør! det kan De stole paa, Herre! for Ægteskabet det er akkurat li'som at sætte to Faar sammen i ét Tøjr: de river og slider i 'et, og det ene vil den ene Vej, og det andet vil den anden Vej, og saa ligger de og trimler rundt begge to og gisper og hvæser og stønner og lamenterer med Tungen en hal' Alen ude a' hver sin Hals!

- Naa-aa, jeg har da set Faar, der græssede meget pænt og fredeligt sammen.

- Saa-aa, har De det? Men saa har De vist osse kun set paa dem en lille Tid a' Gangen, for De kan være evig forvissat om, at binder man to levende Væsner sammen, saa vil der altid komme den Stund, hvor de helst vil gaa hver sin Vej, tro De paa det! Og *holder* de sammen, saa gaar 'et gerne i Strid og Splid fra Morgen til Aften og Morgen igen! Eller osse saa nydelig stille og roligt, at alle Mennçsker, der kommer paa Besøj, si'er: næ-æ, hvor de to dog lever smukt og godt med hinanden, det er rigtig en hel Fornøjelse og se! - - Men det er Løgn og Bedrag, skal jeg sige Dem, unge Herre! for nu skal jeg sige Dem én Ting: *Han* har 222 gi'et efter og finder sig i, at hun kører Hestene for Husfredens Skyld, ser De, for et Mandfolk er jo gennemgribende mere fredsommelig saadan end et Fruentimmer! der skal jo en ren Satan til at maale sig op med et Kvindfolk i Længden! de er sejlivede, er de, meget værre end som en Kat, der skal hænges! allerbedst som man tror, at man har faaet Krammet paa dem, saa si'er de: miau-u sprut fut! og saa har man Klørerne i Øjnene.

- Men kan dog ikke undertiden Manden være den *værste*? spurgte jeg.

- Nej vist ikke kan han ej! sagde Bissekræmmeren og slog afværgende ud med Haanden - det er altid Fruentimmerne, der skyder den første Kanon a'! Og jeg for min Part tror nu, at Vorherre har været i snavs Humør, da han lavede Eva af dette hér Ribben; eller osse har der været Benedder eller andet Skidteri i det! - - Ikkesandt Karlfolk her rundt omkring? appellerede han til Passagererne - har jeg ikke Ret?

- Gu' har Du saa, Espensen! sagde en stor, svær Bondemand og puffede svedent sin Kone i Siden - Du har sgu Ret! hva' Mutter? hæ, hæ!

- La' være Morten! jeg vil ikke ha' 'et! snerrede Konen. Lokomotivet peb, og Toget bremsede.

- Ja nu er vi ved Grænge, sagde Bissekræmmeren og gav sig til at pusle med sin Kramkiste - og hér skal jeg a': jeg skal a' Nystedkanten til. - - Farvel Folkens, og lad mig nu se, at I ligger Jer mine Ord paa Hjertet!

Da Manden var staaet ud, og Toget igen havde sat sig i Bevægelse, sagde den føre Bondemand

henvendt til mig:

- Det er nu mærkelig med Lars Espensen, for man kan aldrig snakke ti Ord med ham, forinden, at han skal rakke ned paa Fruentimmerne!

- Ja-a, sagde jeg - hvad mon Grunden kan være?

- Det er sandelig den, sagde en lille, klarøjet og rødmsuset Feriestudent, der sad klemt op i et Hjørne af Kupéen - og foran paa Maven holdt han en "Natsæk", der var broderet med røde Roser, hvide Liljer og blaa Forglemmigejer - Grunden er sandelig den, sagde han - at Hr. Espensen ikke *kender* Kvinden!

223

"EN DITLEVSEN"

... og havde vi ikke været fire Mennesker, der saa' ham med vore egne Øjne, sluttede Fortælleren - saa vilde jeg aldrig ha' talt om den Historie!

- Det var en rigtig Ditlevsen! sagde en lille, fed, lebendig Herre paa Sædet ligeoverfor - en rigtig Ditlevsen! og saa lo han.

- Hvad for En, siger De? spurgte Manden, der havde fortalt.

- En Ditlevsen!

- Og hvad er det for En?

- Ja nu skal Deherrer bare høre! ... Og det er sgu sandt! ... Det var den Aften, Laura var hos mig ...

- Hvad for en Laura? spurgte en anden.

- Ja, det er ligegyldigt! Hun hed nu Laura!

Vi sad ved Desserten: Krakmandler og en let Fruentimmervin, jeg husker ikke hvilken. Stuen var festlig oplyst. Der brændte to Lys foran Spejlet og tre i Lampetten under Loftet. Vi sad begge to i Sofaen og knækkede Mandler, hun til mig og jeg til hende. For hun var en rar Pige.

Saa banker det lige med ét paa Døren.

Laura standsede midt i en Latter. Hun havde forsøgt at faa to Krakmandler til at sidde fast i mine Næsebor. For hun var ogsaa en grinagtig Pige.

- Hys! sagde jeg - jeg er ikke hjemme!

- Nej! hviskede hun. Og vi sad stille som Mus. Det bankede igen.

- Hvem mon det kan være? hviskede Laura.

224

- Aa, det er jo ligemeget, sagde jeg - sid bare rolig. Det bankede tredje Gang.

- Du kommer vist til at spørge, hvem det er; maaske ...

- Nej! sagde jeg - lad ham bare banke! Nu sidder vi jo og har det saa rart.

Men saa begyndte det at dundre løs af alle Livsens Kræfter. Og Laura tog paa at fnise; for det skal jo Fruentimmerne.

- Aa lad nu være, Laura! sagde jeg - han kan jo høre det!

- Jeg kan ikke la' være, sagde hun - jeg *kan* ikke!

Og hun tog en Sofapude og pressede sit Ansigt ned i.

Men Væsenet derude maa alligevel ha' hørt os, for nu blev det rent galt. Det slog løs baade med Hænder og Fødder.

- Aa Gud! sagde Laura - han er fuld!

- Aa Snak, sagde jeg - han er gal Men jeg maa vel ligesaagodt høre, hvem det er.

Og jeg rejste mig og gik hen til Døren:

- Hvem er det? spurgte jeg.

- Godaften! sagde en Stemme.

- Godaften! sagde jeg.

- Er det ikke Hr. Petersen? spurgte Stemmen.

- Jovel.

- Jeg skulde hilse og bede ...

- Ja Tak! sagde jeg. - Men vil De sige, at jeg er syg!

- Jeg skulde hilse og bede fra Ditlevsen ...

- Fra hva' for en Smed?

- Fra Ditlevsen!

- Ditlevsen?

- Ja! ... Ditlevsen i Warnemünde!

- Nu stiger den! sagde jeg og kunde ikke lade være med at smile, for Laura laa aldeles flad af Latter henne i Sofaen.

- Hør, sagde jeg og satte Munden til Nøglehullet - hvad er det for en Ditlevsen, De staar og snakker om?

- Det er ham fra Warnemünde!

Nu begyndte Laura at faa Krampe af Latter, for de Fruentimmer kan jo aldrig holde Maade.

225

- Hør, Laura, sagde jeg - Du maa sgu ikke! Manden derude bliver jo helt tosset! ... Hvor er den Ditlevsen? spurgte jeg.

-- Han er henne paa "Trehjorter".

- Naa. Men det er ikke mig! sagde jeg.

- Er De da ikke Hr. James Petersen?

-Jo.

- Jamen, saa er det Dem! ... Jeg skulde hilse og sige, om ikke De og Deres Søster vilde komme hen og spise til Aften.

- Mange Tak! sagde jeg - det er nydeligt af Hr. Ditlevsen, det véd Gud, det er; men-n ...

- Han sa'e, at han skulde absolut tale med Dem om noget vigtigt.

- Jamen, kære, sagde jeg - jeg kender pinedød ikke den Herre!

- Er De da ikke Hr. James Petersen?

- Jo i den almægtiges Navn! men ...

- Jamen saa er det-Dem! lød det ufortrødent bag Døren.

- Du maa vist heller lukke op! hviskede Laura. - Jeg kan jo gemme mig.

- Hvor? om jeg tør spørge!

- Inde i Klædeskabet.

- Sludder! sagde jeg. - Og jeg sidder saagu' da heller ikke hér og æder Krakmandler alene ved fem Lys!
... Hvornaar er han kommen? spurgte jeg henvendt til Døren.

- Han er kommet med Gedsertoget i Aften. Det var noget om Deres Broder.

- Om min Broder! ... Lad nu være og sid dér og grin, Laura! jeg kan ikke forstaa, hvad Mennesket siger!
... Min Broder?

- Ja. Deres Broder fra Tyskland. Han er nok med.

- Hvad er det, De siger, Mand! er han med?

- Ja; men det sagde Ditlevsen, at jeg ikke maatte sige.

- Hør, Laura, jeg maa derhen! ... Vil De hilse Hr. Ditlevsen og sige, at jeg skal straks komme!

- Jovel ... Godnat /

- Godnat!

226

- Har Du en Broder i Tyskland? spurgte Laura, da Manden var gaaet.

- Javel har jeg saa. Men jeg kan ikke forstaa ... Jeg havde Brev fra ham fra Libau i Onsdags ... Naamen jeg maa jo hen paa Trehjorter! Du kan godt blive her saalænge.

- Nej, det tør jeg ikke! jeg tør ikke være her alene! Sæt din Broder var kommen no'et til!

- Kommen til? hvad er det for noget Snak! hvad skulde han være kommet til? sagde jeg, for sommetider kan jeg ogsaa blive arrig paa de Fruentimmer, naar de kommer med deres Vrøvl. - Naa, ja, saa maa Du tage dit Overtøj paa, saa følges vi ned ad Gaden.

- Det var kedeligt; nu ha'de vi det saa rart! sukkede Laura.

- Ja-a, sagde jeg - men skynd Dig bare lidt.

Vi tog nu begge Tøjet paa, og Laura puttede en Haandfuld Krakmandler i Lommen og pustede Lysene ud.

Og saa gik vi.

Nede paa Hjørnet skiltes vi, og jeg skyndte mig af Sted til Hotellet. Da jeg kom derhen, bad jeg Portneren vise mig op paa Ditlevsens Værelse.

- Nummer tretten paa anden Sal! sagde han.

Jeg løb op ad Trappen og bankede paa. Ingen svarede. Jeg bankede paa igen. Ikke en Lyd. Jeg aabnede Døren. Der var mørkt.

- Den Herre er gaaet ud! sagde en Stemme ved Siden af mig. Det var en af Hotelpigerne.

- Er han gaaet ud?

- Jo for et Øjeblik siden. Mødte Herren ham ikke paa Trappen?

- Næi, jeg gjorde ikke ... Hedder han Ditlevsen?

- Det véd jeg ikke, det staar nede paa Tavlen.

Jeg ned igen.

Ganske rigtig, der stod Nr. 13, Ditlevsen, Warnemünde.

- Er Ditlevsen gaaet? spurgte jeg Portieren.

- Det véd jeg ikke; men nu skal jeg spørge Carlsen. Og dermed forsvandt han i et Hul under Trappen.

- Jo, sagde han, da han et Øjeblik efter dukkede frem igen. - Hr. Ditlevsen er lige i dette Øjeblik gaaet ud med 227 en anden Herre; og han har lagt den Besked, at han gik hen til James Petersen. Mødte De ham ikke herudenfor?

- Næ, sagde jeg - Gu' gjorde jeg ikke nej!

Og saa ilede jeg hjem. Men der var ingen ... Jeg tændte Lampen og satte mig til at vente. Men der kom ingen. Jeg spiste alle Krakmandlerne og drak Vinen. Men der kom fremdeles ingen. Klokken blev elleve og den blev tolv. Men der kom endnu bestandig fremdeles ingen.

Saa gik jeg i min Seng, arrig paa hele Verden.

Om Natten drømte jeg, at der kom et Skib fra Warnemünde sejlene op ad Trapperne; og som Gallionsfigur stod Laura med Fiskehale og spiste Krakmandler.

Og da jeg næste Morgen kom op paa Hotellet Klokken otte, sagde man mig, at Ditlevsen var rejst med Dampskibet Klokken seks til St. Petersborg ...

- Og siden den Historie er det, at jeg altid kalder saadan en Geschichte, som ingen Djævel kan hitte ud af, for en Ditlevsen! endte den lille, fede lebendige Herre sin Beretning og kluklo, saa hans Øjne blev ganske borte i Kød.

228

OMVENDELSE

Huset stod øde og tomt med mørke Skodder for alle Vinduer. Haven laa forsømt med Ukrudt og Græs paa alle Gange, og Blomster og Buske groede, som bedst de kunde; thi hun var død, og han var rejst bort for at glemme.

Aften efter Aften havde de siddet i den lille Sofa i Kabinettet, medens Stilheden sænkede sig ned over den mørke ensomme Sidevej, hvor de smaa hyggelige Villaer laa som Bikuber i Ly af Træer og Hække.

Nu og da lød en Fodgængers knirkende Trin i Vejens Grus. Men de hørte det ikke, de to derinde, de vedblev at tale. Han berettede og hun lyttede og faldt imellemstunder ind med et Spørgsmaal. Gardinerne havde de trukket for, og henne i Kaminen opførte Ilden sin sælsomme mystiske Leg.

Han fortalte hende om Livet derude i den store Verden. Fortalte hende om de nye Tanker, de nye Følelser og Stemninger, der som en befriende og lutrende Strøm skyllede hen over Lande og Folk og uden Skaansel væltede og sønderbrød alt, hvad der skulde væltes og sanderbrydes. Thi skiftende Tider fordrer skiftende Livssyn, sagde han.

Først var hun bleven bange, og som et mørkerædt Barn havde hun gemt sig ind ved hans Bryst og med hviskende Stemme bedt ham sige, at det var ikke sandt alt det, han fortalte.

Han havde da taget hende i sine Arme og kysset hende til Ro. Og gennem det, at hun saa hjælpeløs og barnetryg havde 229 klynget sig til ham, lærte han at forstaa, at han maatte fare varsomt frem, om hans Værk skulde lykkes.

Hun var opdraget i et gammeldags Hjem, hvor man i Ly af Traditionernes Mur hverken havde haft Evne eller Vilje til blot at se et Gran af Berettigelse i de Spørgsmaal, Tidens fremskredne Aander satte under Debat. Man havde stemplet ethvert forny ende Pust ude fra som "Socialisme" og "Fritænkeri"; havde stænget Døren, spigret Vinduerne til og levet i Troen paa de gode gamle Tankers ene saliggørende Kraft.

I saadanne Omgivelser havde han fundet hende. Hans kraftige, energiske Sjæl havde følt sig uimodstaaelig draget mod denne sarte Natur, dette voksne Barn med de barneklare, søgende Øjne.

Og hun blev hans.

Hun hengav sig til ham med hele sit frygtsomme Hjertes forkuede Trang til at elske og leve. Hun bad ham under en Strøm af Taarer at tage hende bort fra dette Hjem, som nu var blevet hende et Fængsel.

Og de blev gifte, og hun blev fremmed for sit Barndomshjem.

- - - Straks de var flyttet ud i den lille Villa, begyndte hans Kritik ubarmhjertig at ransage det, hun sit Liv igennem havde levet paa.

Hun maatte, hun skulde for alt i Verden faa Øjnene op! Det andet førte kun ud i Fordummelse og Sløvhed.

Og hans Hjerte vaandede sig af Sorg, da han fornåm den Rædsel, med hvilken hun saa' sine Barndoms og Ungdoms Guder forvandlede til Støv og Grus. Dog elskede han hende for højt til med Vold at ville paatvinge hende et Tankesæt, der syntes at ligge hende saa fjernt og at være hende saa fremmed. Og han tav og besluttede at vente.

Men nu var det, som hun instinktmæssig anede, hvad der foregik i ham! anede den Smerte, hendes Modstand voldte. Og med et kærligt Barns hele dybtføjte Anger over en formodet Brøde, bad hun ham om Tilgivelse og Overbærenhed:

230

Det var hende saa nyt, saa uhørt nyt, alt det, han meldte om! Men han skulde blot vise lidt Taalmodighed, saa skulde hun nok lære at forstaa ham!

Og han begyndte paa ny i de stille Timer, naar Mørket faldt paa og Skæret fra Kaminen dansede sin Lygtemandsdans, at tale til hende om, hvad der fyldte hans Sjæl med Begejstring og Tro. Rolig og nøgtern tog han fat i Frygt for at støde hende fra sig. Men senere, da Emnet ligesom tog Magten over ham, flød Ordene djærvt og veltalende fra hans Læber. Og ivrigere og ivrigere lyttede hun til, og hyppigere og hyppigere spurgte hun. Det var, som om hun stræbte at bringe sin Evne til at forstaa ham i Højde med sin Vilje til at tækkes ham. Og lidt efter lidt lykkedes det hende at hilde baade sig selv og ham i en fast Tro paa, at det gamle i hende var dødet for bestandig, medens det ny kraftigt spirede frem til Blomstring og Liv.

Men saa var det, hun en Nat blev betænkelig syg.

Lægen sagde, at det var Nervesvækkelse, medfødte Dispositioner, som nu gjorde deres Ret gældende.

Hun lo og mente, at han overdrev.

Men snart grebes hun af en stadig voksende Uro. Intet Øjeblik turde hun være ene, og naar Manden kom hjem, traf han hende opløst i Taarer: Han maatte ikke forlade hende! hun plagedes af de forfærdeligste Syner, sagde hun; men naar bare han sad ved hendes Seng, bare inde i Værelset, var hun rolig. Han blev, og hun laa stille hen med hans Haand i sin.

Saa en Dag kom hendes Moder for at se til hende. Og han saa', hvorledes den syges Kinder farvedes af en fin Rødme

- hvorledes Glæden lyste op i hende. Og medens Moder og Datter sagte talte sammen, forlod han ubemærket Værelset.

Hun blev svagere og svagere. Det var Dødens Vej: Lægen behøvede ikke at sige ham det, han saa' det klart selv.

- - Og alt som Sygdommen skred frem, greb Ængstelsen hende mere og mere. Hendes feberhede -Øjne fulgte ham 231 spørgende og forventningsfulde: Vilde han dog ikke tale til hende om det eneste, hun længtes efter og higede imod?

Og han saa' hendes Kval, han led med hende; men han turde ikke tale; at ikke ogsaa Skuffelsen skulde komme og sammen med Sorgen knuge ham til Jorden.

Men en Aften, da Moderen var gaaet, og han sad ene ved hendes Seng, brød *det* frem, der saalænge havde pint og plaget hende, der havde tæret paa hendes svindende Livskraft og kastet de mørke Skygger ind i hendes Sjæl.

Hun var begyndt at tvivle om, hvad han havde lært hende!

Hendes Moders milde Ord om Kristendommens Trøst, om et Gensyn hinsides Graven og om Guds kærlige Faderfavn, der stod hvert angrende Hjerte aaben, havde kastet et forsonende Skær over Dødstanken. Thi

hun vidste, at hun skulde dø! Men det var ikke saa meget det, der voldte hende denne pinende Angst, naar bare - og hun bad og tryglede som i dybeste Sjælevé - naar bare han vilde tilstaa, at han ikke var sikker i sin Sag, at han havde taget fejl i det andet, han havde sagt, han troede paa som den eneste uafviselige Sandhed!

Nu var det altsaa kommet, det, han havde ventet og frygtet! Og han følte sig lænkebunden af en lammende Raadløshed, der fik ham til at vaande sig som den syge ved hans Side.

Skulde han sige Sandheden? Sige hende, at han aldrig hverken kunde eller vilde tilbagekalde en Tøddel af, hvad han havde sagt i hine uforglemmelige Timer? At det, som nu var sket med hende, kun var en naturlig og lovbunden Følge af Sygdommens Gang og den Lære, hun Barndommen og Ungdommen igennem havde indsuget; og at hun tryk og rolig kunde nære de Haab og give sig de Længsler i Vold, hendes eget Hjerte ansaa for den rette Lægedom mod Dødens og Adskillelsens Bitterhed. Men hvad ham selv angik ...

Han bøjede Hovedet:

Dér laa hun, han elskede højere end alt i Verden, og ventede 232 paa blot ét eneste Ord fra ham for stille og fattet, som Tusinder før hende, at gaa den store og ubekendte Død imøde! Havde han Ret til netop nu med ubarmhjertig Haand at støde hende ud i Tvivl og Fortvivlelse? Og hvad vilde vindes derved? Det kom jo dog til syvende og sidst ikke an paa, hvorledes man døde, men hvorledes man havde levet. Og hun havde ærlig kæmpet i sin Tid; hvad kunde hun gøre for, at nu da Livet svandt, svandt Kræfterne og Evnerne med det? Nej, hun skulde faa dø i Fred. Hér var der ikke længere Tale om ham, men om hende; hér, hvor det gjaldt om at dysse en dødspint Sjæl til Ro.

Og han bøjede sig ned over hende, trykkede sin varme, livsfriske Mund mod hendes febergldende Læber og tilhviskede hende de Ord, som hun Dag efter Dag havde ligget og ventet paa med al en febersygs fanatiske Fastholden ved en enkelt Tanke.

Længe sad han ved hendes Leje, og Ord efter Ord, Sætning efter Sætning maatte han gendrive og fornægte hele det Syn paa Liv og Død, som han gennem Strid og Kamp, gennem Tvivl og Sejr havde brugt Aar for at naa.

Men først da han tog hende i sine Arme og med en Stemme, der skælvede i den dybeste Bevægelse, sagde hende, at han, som hun, fuldt og fast troede og haabede paa et saligt Gensyn og et evigt Liv efter Døden, først da fik hendes stakkels forpinte Hjerte Ro; og med et lykkeligt Smil om de blege indfaldne Læber sank hun mat og kraftløs tilbage paa Puden.

Natten igennem vaagede han ved hendes Seng. Og i de stille, ensomme Timer, medens han sad og lyttede til den syges stønnende Aandedrag, gennemgik han Punkt for Punkt sin hele Handlemaade overfor hende, fra først de saas, til nu, de skiltes. Og det stod lysende klart for hans Tanke, at aldrig hverken kunde eller burde han have handlet anderledes!

Og da Morgenens kom, og hun med en sidste Tvivl i de dødsbløde Øjne bad ham om sammen med hende at nyde Sakramentet, da lod han uden Vaklen Præsten kalde, og 233 med hans velsignende Haand paa sit Hoved knælede han rolig og besluttet ved sin døende Hustrus Leje.

Men Dagen efter Begravelsen rejste han bort. Og fra Udlandet tilskrev han Præsten et Brev, hvori der blandt andet stod:

".. og selv om jeg nu ogsaa ved min Hustrus Sygdom og Død var bleven Kristen, hvad beviste saa det?"

(1887.)

AF ET BREV

At Vilhelm Larsen skød sig i Fjor i Oktober Maaned, det véd Du.

Du véd ogsaa, at han og jeg paa den Tid boede ude i en af de smaa Arbejderboliger ved Sørne. Jeg havde Værelset til Gaden, og han havde det til Gaarden.

En Søndag, jeg var taget i Skoven fra Morgenstunden af og først kom hjem henad Midnat, havde han skudt sig.

Han laa afklædt i Sengen med Dynen trukket op over Hovedet. Og Revolveren holdt han klemmt inde mellem Fingrene paa den højre Haand.

Vor Værtinde, der boede paa første Sal, havde fundet ham, da hun Klokken otte kom ned med Aftensmaden.

En Læge var bleven hentet og havde konstateret, at Vilhelm var død af et Revolverskud i højre Tinding. Kuglen var trængt ind tværs gennem Hjernemassen og havde sat sig fast i Hovedskallen lidt ovenfor venstre Øre. Døden maatte være paafolgt øjeblikkelig.

Alle den afdødes Breve og Papirer var brændt. Man fandt de forkullede Rester i Kakkelovnen.

I hans Portemonnæ laa fireogtresindstyve Kroner og femogfyrretyve Øre, næsten hele den Gage, han et Par Dage i Forvejen havde hævet paa Kontoret

Paa hans Skrivebord laa et Brev med Udskrift til hans Broder i Jylland. Heri forklarede Vilhelm, at hans Læge havde sagt ham, at der var ikke Spor af Haab om, at han kunde blive helbredet for den Sygdom, han led af. Derfor havde han besluttet hellere nu straks at gøre Ende paa sit Liv end i Aaringer at slæbe sig igennem en Tilværelse, der 235 kun kunde blive en Byrde for ham selv og andre - mest for ham selv,

Det kunde altsaa anses for hævet over enhver Tvivl, at her forelaa et Selvmord.

Kun var der den lille Omstændighed, at vor Værtinde troede at kende Vaabenet, han havde benyttet, og paastod at det tilhørte mig.

Du husker, at Bladene tog fat paa Historien, at Familien forlangte en Undersøgelse, og at jeg kom i Forhør og vedkendte mig Revolveren. Men da jeg ved forskellige Vidners Udsagn godtgjorde, at jeg var taget med Morgentoget til Klampenborg 9,20 og først var vendt hjem om Aftenen med Toget 11,35, slog man fast, at Vilhelm maatte have taget Revolveren inde i mit Værelse, hvor den altid laa ladt paa et Bord henne ved Vinduet. Og at han derpaa havde klædt sig af, var gaaet i Seng og havde skudt sig. Men først havde han trukket Dynen op over sig for at dæmpe Lyden af Knaldet.

Alt dette saa' jo ogsaa yderst rimeligt ud. Og det vil derfor baade forbavse og forfærde Dig, naar Du hører, at det ikke destomindre er mig, der har dræbt ham.

Dermed forholder det sig saaledes:

Nogen Tid efter at Lægen havde afgivet sit Skøn over Vilhelms Sygdom, kom jeg en Aften hjem fra Teatret. Vilhelm kaldte paa mig inde fra sit Værelse, og jeg gik derind. Spritkedlen stod paa Bordet og kogte, og vi lavede os hver en Toddy, tændte vore Piber og satte os til at passiare som saa ofte før. Jeg fortalte ham om Stykket, jeg havde set og om Skuespillerne. Og han talte om sin Bog, der nu var reentrykt og skulde udkomme i næste Uge. Det var da godt, man fik *den* færdig! sagde han.

Pludselig saa' han stift hen paa mig: Sig mig, Niels, spurgte han saa - havde Du Mod til at ekspedere Dig selv ud af Verden, hvis Situationen stillede sig saaledes for Dig, at det vilde blive Dig en Vederstyggelighed at leve?

Han havde i det sidste halve Aars Tid atter og atter kredset om dette Emne, saa jeg var begyndt at slaa det hen i Spøg. Og den Aften husker jeg, at jeg svarede: Jeg véd saamænd ikke min Dreng! Lad Tilfældet foreligge!

236

Men Vilhelm vilde ikke lade sig nøje med den Besked. Han blev ivrig og trængte ind paa mig og sagde, at en forstandig Mand aldeles ikke havde noget Valg her! Saasnart Livet stillede sig om blot den mindste Smule kontrarigt for ham, skulde han "kappe Ankertouget og sejle væk"! - -- Og jeg kan huske, at han fremførte Udtalelser af Markus Aurelius og Seneca, der bekræftede denne Opfattelse.

Jeg forsøgte imidlertid endnu at spørge og sagde: Jamen kære Ven, saa kap væk da!

Vilhelm sad en Stund og saa' ned i Gulvet. Saa løftede han Hovedet og sagde: Dersom der nu kom en Mand til Dig og forklarede: Fremtiden stiller sig saadan for mig, at den kun vil blive mig til Byrde og Pine. Jeg

kan ikke arbejde mere og ikke forsvare mig mere; og jeg vil falde i Hænderne paa mine Fjender, der med Djævelens Vold og Magt vil omvende mig til Kristendommen. Jeg har derfor intet andet at gøre end hurtigst mulig at blive Livet kvit. Men nu stiller Sagen sig saaledes, at jeg ikke har Mod eller Kraft nok til at besøge Forretningen alene. Vil *DU* hjælpe mig? - - Hvad vilde Du svare?

- Jeg vilde svare ham, sagde jeg efter et Øjebliks Betænkningstid - jeg vilde svare ham, at dersom han beviste mig Nødvendigheden af dette Skridt, og dersom han virkelig var af en saadan Beskaffenhed, at han ikke selv turde eller kunde dræbe sig, saa vilde jeg hjælpe ham. Forudsat, at jeg fik den bedste Garanti for, at der ingen Ubegageligheder vilde flyde deraf for mig.

Vilhelm sad igen et Par Minutter og stirrede ned for sig. Saa sagde han stille og ligesom lidt forlegen: *Jeg er en Mand af en saadan Beskaffenhed, Niels! ... Jeg er bange for de sidste Øjeblikke, de sidste forfærdelige Sekunder.* - - Jeg har anstillet en Generalprøve, men det gik ikke; jeg rystede paa Haanden. Og lemlæste mig selv har jeg ingen Lyst til! Saa hvis Du ikke vil hjælpe mig, maa jeg se at finde en anden ... Jeg har været hos Doktoren, ser Du! Jeg har nemlig i de sidste Par Maaneder følt Kræfterne svinde mere og mere, og derfor vilde jeg ha' fuld Klarhed paa Tingene. Jeg ha'de jo nok en Anelse, men jeg vilde ha' Vished. Du véd, at tre af mine Søskende er døde af samme Sygdom, 237 som jeg lider af, og omtrent i samme Alder, som jeg nu er i. - - Derfor gik jeg til Doktoren. Og da han havde undersøgt mig - det varede næsten en Time - bad jeg ham om ren Besked. Og den fik jeg: Dersom jeg straks vilde lægge mig til Sengs, sagde han, og underkaste mig den omhyggeligste Pleje, vilde jeg maaske kunne leve et Aarstid eller to endnu. Men jeg vilde blive mere og mere hjælpeløs, et rent Bytte for mine Omgivelser. Og tilsidst vilde jeg dø som et lallende Barn, der ikke engang har Evne til at røgte sin egen Renlighed Det er især denne gradvise Døen-hen, der er *mig* saa modbydelig at tænke paa! vedblev han og virrede nervøst med Hovedet. - Dér gaar den kære Familie og hænger over én og klynker og klager og smaaskændes om dit og dat og har ikke Forstand nok til at indse, at man helst vil dø i Fred! - Jeg saa' det jo med min Broder! Og maaske faar de én til at plapre deres Bønner og Salmever efter. Og saa toner Pastoren op i sort og hvidt, og man har ikke længere Kraft nok til at spytte hans Vin og Kage ud! ... Og omsider dør man i sin "Barnetro", og den sørgende pater familias (der i Parentes har ladet én livsforsikre, da der jo er Tuberkler i Familien paa mødrene Side!) denne dybtsørgende Fader planter en Gravsten og prenter i Guld: *Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet!* ... Uh, ha!

Her tav han. Og der blev saa stille i Stuen, at man kunde høre et Ur dikke inde hos Familien ved Siden af.

Lidt efter talte han igen: Niels, sagde han og saa' bønligt hen paa mig - *vil og kan* Du hjælpe mig?

Jeg svarede ham ikke med Ord; men jeg nikkede. En Gang og to Gange nikkede jeg bekræftende.

Og han bøjede sig frem imod mig og trykkede min Haand. Og saa gav vi os til at lægge en Plan og ordne det fornødne:

Jeg skulde tage i Skoven den næste Dag straks fra Morgenstunden af og sørge for, at én eller to af vore fælles bekendte fik det at vide. Imidlertid skulde Vilhelm skrive et Brev til sin Broder og aflægge et sidste Besøg hos en Dame, han kendte ude paa Ørstedesvejen. Klokkeren fem skulde han atter være hjemme. Og der skulde han saa drikke alt, hvad der var tilbage i Flasken af de Sovedraaber, han plejede at tage en Skefuld af hver Aften ... Kl. 6,15, naar Tasmørket begyndte, skulde jeg tage tilbage med Toget fra Klampenborg. Jeg skulde løse første Klasses Billet for at undgaa at træffe sammen med nogen. Og saa skulde jeg gaa langs Søerne hjem til Huset og liste mig ind. Revolveren vilde han lægge i Vindueskarmen bag Gardinet. Den skulde jeg tage, og tre Gange skulde jeg nævne hans Navn halvhøjt for at forvise mig om, at han sov. Derpaa skulde jeg lægge ham Dynen over Hovedet, at ingen skulde høre Knaldet. Og saa skulde jeg sætte Revolverens Munding ind til en af hans Tindinger og trykke af. Derpaa skulde jeg give ham Vaabenet i den højre Haand og klemme hans Fingre sammen om det. Og saa skulde jeg atter liste mig bort og køre tilbage til Skoven og ikke komme hjem før Klokkeren var henad Midnat ... Naar Sagen blev ordnet paa den Maade, mente vi begge, at ingen Mistanke vilde falde paa mig.

Vi sad endnu en Times Tid og talte sammen. Og Klokkeren mellem et og to sagde vi Godnat til hinanden og gik til Sengs.

Jeg laa længe vaagen. Jeg hørte Uret dikke og slaa inde hos Familien ved Siden af; og jeg hørte Vilhelm pusle. Men omsider faldt jeg dog i Søvn.

Og den næste Dag holdt jeg, hvad jeg havde lovet.

Og jeg fortryder det ikke! Sig det til dem allesammen derhjemme: *jeg fortryder det ikke!*

SÆLHUNDEN

(EN MOLBOHISTORIE)

Det var den Sommer, jeg boede ude ved Kattegattet en Milsvej fra Ebeltoft

Jeg havde lige lukket Vinduet op og stod i Underbenklæder og Skjorte og strakte mig velbehagelig og indaandede den friske Morgenluft, der kom strygende frem over den smalle Forstrand ind fra Havet. Jeg havde sovet saa velsignet om Natten lige fra tolv til otte en halv, bare med Afbrydelsen Klokken fem, hvor jeg altid vaagner og drikker et Glas Vand ... Og saa havde jeg drømt saa yndigt om Kvinder og Kærlighed og alt, hvad dertil hører. Og nu skinnede Solen og blinkede hen over Vandet; og der var smaa hvide Toppe paa Bølgerne og store hvide Strandmaager i Luften.

Det hele var friskt og dejligt og indbydende; og jeg gabede igen og strakte mig og smilede veltilpas og glædede mig til Dagen.

Saa drejede der pludselig om Hjørnet af mit Hus en Mand i Skjorteærmer, med bart Hoved og paa Strømpefødder. Han løb, alt hvad han orkede ned over Græsmarken, ned mod Gaarden, hvor jeg indtog mine Maaltider, medens jeg derimod sov og arbejdede oppe i den ensomme, ubeboede Villa, der laa et halvt Hundrede Alen fra Vandet.

Jeg kendte godt Manden, han hed Kresten og var Formand for Arbejderne omme i Kalkbruddet.

Lige idet jeg saa' ham løbe forbi, sagde jeg til mig selv: I Dag er det herligt Vejr. Solen skinner, Fuglene synger, Græsset gror, Himlen er blaa, og Du er staaet op i Perlehumør, saa det vilde akkurat være et passende Tidspunkt for 240 en Kalkbakke til at styrte sammen og begrave fire stræbsomme og spillevende Familiefædre!

Og jeg hastede i Klæderne og for ud af Huset og af Sted ned imod Gaarden efter Kresten.

Da jeg naaede ind i Entréen, strøg han mig igen forbi for udgaaende og havde nær væltet mig over Dørtærskelen.

- Hvad er der paa Færde?

- Det er en Sælhund, sagde han pæonrød og svedende.

- *Hva'* er det? gentog jeg.

Men han var allerede ude af Gaarden og sprang af Sted ned ad Vejen i sine Strømpefødder, som skulde han efter Jordemoder.

Inde i Kontoret sad min Vært Proprietæren ved Skrivebordet og gjorde sit Kalkregnskab op, thi det var Lørdag.

- Hvad er der i Vejen? sagde jeg - hvad stikker Kresten?

- Det er en Sælhund.

- En Sælhund? ... Har den bidt ham?

- Bidt ham? De véd vist ikke, hvad en Sælhund er?

- Jo, det ved Gud, jeg véd! sagde jeg - jeg har været Huslærer i Naturhistorie!

- Hvordan Fanden vilde De saa ha', at den skulde komme til at bide ham?

- Ja, det véd jeg ikke; der sker jo saameget underligt! ... Hvad vilde han da med den Sælhund?

- Hvad han vilde? han vilde naturligvis skyde den.

- Skyde den?

- Ja, skyde den med en Bøsse!

- Javel, ja ... ja det forstaar jeg godt! De behøver ikke at raabe saa højt ... Kalkbakken er altsaa ikke styrtet sammen?

Proprietæren drejede sig om paa Stolen og mønstrede mig opmærksomt:

- Hør, sagde han saa - det er vist snarere Dem, der er bidt af et eller andet?

- Aldeles ikke! sagde jeg - aldeles ikke! tværtimod! jeg har tilbragt en sjælden velsignet Nat! Men saa kommer Manden hér susende forbi Villaen paa Hosesokker og med bart Hoved, og man læser jo saameget i Aviserne.

241

- Næi, det er saamænd ikke andet end en Sælhund.

- Jamen saa sig mig da, bad jeg bønlig - *hvad* er der med den Sælhund?

- Den - ligger - nede - i Vandet - ved Kalkbruddet, - og - nu - vil - Kresten - skyde den! forklarede Proprietæren indtrængende og slog en flad Haand ned i sit ene Laar for hvert Ord, han talte.

- Men han har jo ingen Bøsse!

- Nej, - han - har - ingen - Bøsse - nej! vedblev min Vært paa den samme irriterende Maade - og han

- kom hér - op - for - at - laane - én, men - jeg

- har - ingen *Patroner!*

- Naa, sagde jeg - saa - skyder - han - den - altsaa - *ikke!*

- Jo Gu' min Sæl og Salighed skyder han den, Mand!

- Jamen han har jo ingen Bøsse! sagde jeg grædefærdig.

- Menneske, sagde Proprietæren og lagde medynksfuld sin Haand paa min Skulder - der gives da flere Bøsser i Verden end min! ikke?

- Jo!

- Ja; og nu er han løbet til Skovgaardene efter én.

- Til Skovgaardene? det er jo over en Fjerdingvej borte.

- Ja, sandelig er det saa! men han er løbet alligevel.

- Til Skovgaardene?

- Til Skovgaardene!

- Venter da Sælhunden paa ham?

- Gu' venter Sælhunden!

- Hvor er det, De siger, den ligger? spurgte jeg ivrig.

- Almægtige Himmel! sagde Proprietæren og foldede Hænderne - skal vi nu til at begynde forfra igen?

- Nej, sagde jeg - nej! jeg véd det godt! Nu løber jeg! Og saa løb jeg.

- Vil De ikke ha' Deres Kaffe først? raabte han efter mig.

- Næi, sagde jeg - det er der ikke Tid til.

Jeg løb tilbage over Marken og ned til min Villa, hvor jeg forsynede mig med en Revolver og en Solskærm for dog ikke at møde aldeles ubevæbnet. Derpaa gik Vejen langs Strandbredden til Kalkbruddet.

242

Dernede var der ikke et Menneske at se. Skovle, Hakker og Løftstænger laa planløst henkastede mellem hverandre. Et Par Træsko stod hist og et Par andre hér. Og henne under Bakken holdt en halvfylt "Tipvogn" ensom og forladt paa Skinnerne. Det saa' ud, som om det ganske Mandskab havde taget Flugten,

grebet af umaadelig Rædsel. Kun *Bakken* stod der sine hundrede og femogtyve imponerende Fod høj og med sine skiftende Lag af Grus, Ler, Kampe- og Kalksten. Og den saa' solid og kraftig nok ud til at kunne holde Stand til Verdens Ende og et Par Sekunder endnu.

Men af Sælhund var der ikke Spor at øjne.

Jeg vendte mig og saa' ud over Havet: Helt inde ved Bredden var det mørkebrunt, længere ude grønt, saa brunt igen og længst ude blaat. Der sejlede nogle Skibe for fulde Sejl langt borte, og nærmere ved Land laa et Par Fiskerbaade og satte Garn ud. Bølgerne slog skvulpende mod Strandbreddens Sten, og Solen skinnede, og Maager og Terner kredsede i store Buer over mit Hoved.

Men i Vandet var der heller ingen Sælhund at se.

Saa begyndte jeg at fortryde det hele. Jeg stak Revolveren i Lommen og Solskærmen under Armen og tænkte paa, at det var en Skam, at jeg ikke havde drukket Kaffen deroppe paa Gaarden; thi jeg tog paa at blive flov indvendig, nu Begejstringen og Spændingen havde sat sig.

Men jeg gik alligevel længere hen langs Kysten, bort fra den ny Kalkbakke hen mod den gamle. Paa Vejen stødte jeg igen paa et Par Træsko, og en tyve-tredive Skridt fra dem laa et Par graa Uldgarnshoser med hvide Borter: Det er altsaa denne Vej, Hæren er draget! tænkte jeg og følte mig paa ny oplivet; trak Revolveren frem af Lommen, foldede Solskærmen ud og gik videre.

Og lige idet jeg stak Hovedet op over en Slags Vold eller Dæmning, som er dannet af Stenene og Gruset, der "tippes" væk fra Bakken, fik jeg Øje paa Sælhunden!

Den laa og soled sig paa en Sten et halvthundrede Alen fra Land.

Da den hørte mig komme, drejede den Hovedet om mod mig og missede arrogant med Øjnene.

243

Jeg stak Revolveren frem mod Dyret, lod dens Fornikling spille i Sollyset og sagde:

- Kan Du bide Spids paa den, gamle Dreng? saa kan Du blive Naalemager i Ebeltoft!

Men Ka'len vendte haanlig Hovedet bort, strakte sig velbehagelig og gabede. Og saa laa den igen stille og lod Vandet skvulpe hen over sig.

Jeg blev forbitret! thi der var io ikke Tale om, at jeg kunde kvikke Fyren op med min Revolver paa den Afstand. Jeg kiggede rundt for at se, om der ikke et eller andet Sted skulde sidde en behjertet Mand skjult, som jeg kunde faa til at vade ud med mig paa Ryggen, for at jeg kunde skyde. Men der var ikke Skimt af Mennesker at opdage.

Sælhunden laa ligefrem og gjorde Nar af mig derude; og jeg syntes, at jeg kunde se paa den, at den morede sig kostelig. Den rullede sin pølsede Krop fra den ene Side til den anden, bøjede Bagpoterne og den lille, stumpede Hale frem over Ryggen, gabede og snøftede og stødte Luften velbehageligt ud gennem Næseborene. Og engang imellem var det, som om den spyttede efter mig.

Det ærgrede mig frygteligt at skulle staa hér rolig og finde mig i dens Unoder, og jeg begyndte stærkt at tænke paa at klæde mig af og gaa i Vandet for at tugte den.

Da hørte jeg pludselig en sagte Raslen af Stenene borte paa Skrænten. Og inden jeg fik vendt mig, falder der et Skud ... to, tre, fire - Masser af Skud! og i det samme myldrer det med Mennesker nede paa Strandkanten. I Spidsen løb Kresten stadig paa Hosesokker og med bart Hoved; og efter ham travet de andre Kalkbrydere og hele Skovgaardens vaabenføre Mandskab.

Sælhunden er borte af Stenen; men man ser den ligge og vride sig i Vandskorpen.

- Ud efter ham! ud efter ham! brøles der i Kor.

- Nu gaar han til Bunds! - - Fanden ta' mig! Fanden ta' mig! er der En, der staar og skriger. - - Kresten, Kresten, skynd Dig!

Og resolut kaster Kresten Geværet til sin Nabo og styrter ud i Havet med Bukser paa og Skjorte og Vest og Strømpefødder og det hele.

244

- Det er lidt til højre! skriger En.

- Det er lidt til venstre! raaber en anden. Og Kresten staar og danser Polskpas ude mellem Stenene i

Vand til Brystet.

- Her er han sgu! melder han saa - han ligger henede paa Bunden!
- Ned med Dig, Kresten!
- Jamen ...
- Ned med Dig! Gu' skal Du ned! Ta' Dig bare en Gammel!

Og Kresten forsvinder under Bølgerne. Lidt efter dukker han op igen.

- Han er levendes! melder han - han vil bide! Og Vandet driver Manden ned over Ansigtet som stride Taarer.

- Du maa paa 'en igen! raabes der til ham - Du maa Søren Jensemig paa 'en igen, bitte Kresten! Ta' ham i Rumpen! Vi kan datte gaa glift a' Fisken!

Kresten forsvinder atter. Vandet bobler og danner Ringe dér, hvor han er dukket ned. Men et Par Sekunder efter rejser han sig, og denne gang har han Dyret med. Han holder det triumferende i Bagpoterne, og det vrider og vender sig for at slippe løs.

Hæren paa Fastlandet udstøder et Hurra, medens Kresten sejerstolt vader op og slænger "Fisken" foran sig paa Strandbredden.

- Pøw-w! siger han saa. og giver en halv Pægl Saltvand fra sig - den var sgu lige dybsindig nok!
- Ble' Du wodd? er der en deltagende Sjæl der spørger.

- Næi! griner Kresten og ligner selv en Sælhund, saa tæt har Vandet slikket ham Haaret ind til Hovedet og Klæderne til Kroppen.

De staar allesammen og ser paa den rigtige Sælhund, der ligger ved deres Fødder. Den spiller med Øjnene og viser Tænder og synes at lure paa en Lejlighed til at slippe fra dem igen. Man kan slet ikke opdage, hvor den er truffet. De puffer til den med Bøssepiberne og undersøger den og taler om, at de maa vist give den et "Naadeskud".

245

Saa er der pludselig En, der siger:

- Men dit Ur, Kresten?
- Ja dødogpine! siger Kresten og haler Uret op af Vestelommen og holder det op for Øret.
- Det pikker da! siger han beroligende og hælder Vandet ud af Kassen.
- Og Pengene! udbryder pludselig én af Kalkbryderne.
- Hva' for Penge?
- Vor Dagløn, Du fik i Morges.

- Gud Faderlii! siger saa Kresten og jager Haanden ned i den venstre Bukselomme og piller frem tre dyngvaade Tikronesedler, der er blevet sprøde af Væden som gammelt Klatpapir.

- Det er sgu no'et Svineri! siger en anden af Arbejderne og tager forsigtig Sedlerne mellem to Fingre - hva' Fanden vilde Du ogsaa ude i Vandet, dit Kvaj!

- Det var jo Jer, der jagede mig derud! mente Kresten.
- Jagede ud! Du kunde jo ha' lad't være!
- Dyret skulde da op!

- Aa, den skidt Fisk! det ha'de sgu været ligemeget, om vi ha'de faaet den- eller ej! sagde den anden og sparkede foragteligt til Sælhunden, der stadig laa og spillede med Øjnene. - Disse hér Karreklude bli'er sgu aldrig til Mønt mer!

- Nej, det er det, jeg immer har sagt, tog en tredje Kalkbryder til Orde (en stor, svær Mand med et rødt, skinnende Ansigt og vældige Lemmer) - vi vil sgunde ha' Kresten til Formand længer, for han tænker aldrig

hverken paa det ene eller det andet!

- Næi, sagde en fjerde - vi kan jo ikke saadan skudsætte vor Dagløn for hans Hundekunsters Skyld!
- Det raadne Kre'tur! sagde Nummer tre igen og spyttede ned paa Sælhunden.

Og pludselig bøjede han sig og greb den om Bagpoterne, svingede den et Par Gange rundt i Luften og slyngede den derpaa en halv Snes Alen ud i Vandet.

- Nu kan Kresten jo hente ham, om han lyster! sagde han - for nu har han da ikke no'et a' vores andres, som han kan spolere ved sine Snuspensorier!

Og saa vinkede han med Hovedet af Kammeraterne. Og 246 de fulgte ham alle hen ad Kalkbakken til, langsomt, tavse og med bøjede Hoveder.

Mandskabet fra Skovgaardene stod et Øjeblik tvivlraadige og saa' efter dem. Men saa lagde de ganske, stille Skyderne over Skuldrene og listede af Sted den modsatte Vej.

Og nu var kun Kresten og jeg alene tilbage paa Valpladsen. Han stod med sit Ur i Haanden og jeg med min Revolver og min Solskærm.

Og da jeg lidt flov og nedtrykt skævede ud over Havet, syntes jeg ganske bestemt, at jeg saa' Sælhunden stikke Hovedet op af Vandet og grine af os.

247

BØRN

Jeg gik min Morgentur. Klokken var halv ni, og det var bidende koldt.

To smaa Børn, en Dreng og en Pige, tullede af Sted foran mig ved Siden af hinanden.

Han frøs i sit tynde, hullede Tøj. Hans Ansigt var blaat af Kulde, og hans Hænder rystede.

Hun var mere velhavende: Et stort, rødbrunt uldent Sjal var bundet hende fra Hovedet ned om Livet. Og saa havde hun Muffe, og dybt ind i den havde hun boret Armene helt op til Albuerne.

- Fryser Du? spurgte hun.

- Ja, lød det fra Drengen.

Hun saa' paa sin Muffe, kastede et Blik paa hans røde Hænder og kiggede saa atter til Muffen.

- Vil Du laane den? sagde hun saa. - Men Du maa ikke tabe den, for det er Mo'ers!

Han tog Muffen uden at sige et Ord; og hun stak sine Arme ind under Sjalet.

En Stund efter spurgte hun:

- Skal vi lege Fa'er og Mo'er i Eftermiddag?

- Nej, sagde han bestemt - det vil jeg ikke lege mere!

- Hvorfor?

- Nej, for jeg skal altid være Fa'er, og det vil jeg ikke. For naar jeg saa bli'er stor, skal jeg ligge paa Gulvet hele Natten, naar Mo'er har faaet Brændevin og ligger og synger 248 og banker paa Væggen henne i den store Seng. Nej, *det* vil jeg ikke lege mere!

Hun gik lidt og tænkte. Saa trak hun pludselig Armene frem af Sjalet:

- Jamen Du maa gerne være Mo'er! sagde hun saa og tog ham om Halsen og kyssede ham

Jeg gad træffe disse Børn, naar tyve Vintre er gaaet.

249

I DRIFT

Han laa saa lang han var paa Ryggen i Forstævnen af den lille, fladbundede, spidssnudedede Baad og lod sig drive med Strømmen ned ad Aaen.

Baaden drejede og svajede og løb snart med Stævnen foran, og snart slingrede den rundt og kørte baglæns.

Han laa og stirrede op i Luften og røg paa sin Cigar, medens Vandet klukkede og nynnede mod Baadens Sider og mumlede mellem Sivene og Rørene langs Bredden. Himlen var blaa med enkelte hvidgraa Skyer. Det var en Formiddag i August, og Solen stegte og bagte, saa at der ligefrem trillede smaa sorte Svedperler ned ad Fartøjets tjærede Træværk.

Han laa og tænkte paa "Damen" fra i Gaar. Det var næppe nok, han vidste, hvad hun hed: Helvig eller Helweg, eller saadan noget! Straks han var kommen kørende, havde han set hende staa paa Trappen mellem de andre Gæster; en femten - tyve Mennesker stod der: Værten og Værtinden, Børn og Gæster. Han havde kendt dem alle paa et Par Stykker nær; hende og saa nogle Herrer, han heller ikke havde været sammen med før.

Beskrive hende? ja-a, det kunde han vel nok: Hun var for det første noget af det magreste, han nogen Sinde havde set! Men det var alligevel ikke saa meget det, der gjorde, at man nødvendigvis øjeblikkelig maatte lægge Mærke til hende. Det var hendes Mund: en meget blodrød Flænge med nogle lange, sultne, uregelmæssige Rovdyrtænder bag ved ... Og saa var dér hendes Øjne: dybe, graagrønne, længselsfulde og *borende*. Naar hun saa' paa En, var det bestandig, 250 som om hun vilde ind i det dybeste i En, ind til det inderste Aflukke, til Sjælens Pulterkammer, hvor man gemmer under Laas og Lukke alle de Splinter, Stumper og Rester af gamle Lidenskaber, Drifter og Begæringer, som man har taget i Arv fra sine Fædre og Mødre op igennem Tiderne ... Det var som om hun engang grundig var blevet taget ved Næsen, fordi hun var for lettroende, og nu bestandig var paa sin Post, for at Historien ikke skulde gentage sig Og dog var det ogsaa, som om hun netop

længtes efter at give sig disse Begær og disse Drifter i Vold, fordi hun troede derved at finde Hvile ...

Hæ, "Sjælens Pulterkammer"; ganske grinagtigt, at han laa hér og var saa optaget af denne Fru Helvig eller Helweg!

Bums! der masede Stævnen, hvori han laa,-helt op paa Bredden ind mellem en Klynge blomstrende Hjortetrøst og Burrer og Tidsler, saa det regnede ned over ham med Frødund, Edderkopper og Ørentviste.

Han rejste sig hurtig over Ende og rystede sig. Saa saa' han sig om: Aaen gjorde en Drejning hér, og Vandet havde derved faaet stærkere Fart, saa Prammens lange Sabel var drejet paa Land. Og nu stod Fartøjet fast og vuggedes frem og tilbage i Strømmen.

Han tog én af Aarerne og stødte fra. Baaden svajede rundt og gled derpaa af Sted med Agterstavnen forrest, saaledes at han havde Udsigt til et stort Stykke af Aaen foran sig lige ned til, hvor den gjorde sin næste Svingning.

Det var net, dette her: Strømmen kunde vel være et Par Favne bred, og paa begge Sider af den, længst nede ved Vandet, stod der lange, strunke Rør, stive og alvorlige, bare nikkende afmaalt med Hovederne, naar der kom et Vindpust. Og saa stod der højere oppe tætte Klynger og Rækker af Hjortetrøst med sine store, lyserøde, opadvendte Blomsterkvaster, der saa' saa tykhovedede og godmodige ud ved Siden af Sivenes slanke Fornemhed. Et Sted var Brinken ganske nøgen, og midt i det gule, lerede Sand var der en dyb, sort, cirkelrund Aabning; en Rævegrav vel. Saa kom der Ellebuske med krogede og forvredne Grene og graagrønt, uroligt Løv, der hang og virrede tæt nede over Vandet. Og Vandet selv gled af Sted i fuldt klart Sollys,

grumsetgrønt, mælkeagtigt, 251 næsten opalfarvet - som Absint omtrent, naar den staar mikset i Glasset foran En paa Bordet! ...

Absint, ja! saadan noget havde ogsaa denne Helwegs Øjne lignet, da hun sad i Lampelyset med Øjenlaagene halvt sænkede.

- Hvem er den Dame egentlig? havde han hviskende spurgt Værtinden.
- Det er den ny Præstefrue.
- Er hendes Mand ikke med?
- Ih jo, men Gud, det er jo ham, der sidder derinde i Hjørnet af Sofaen!
- Ham!

En lille, sygelig, glatraget Mand med kroget, altfor stor Næse, matblaa Øjne med tykke posede Laag, askeblondt Haar i svedige Tjavser og et sirupssødt Smil om de lange, blegblaa Læber!

- At hun ikke har kvalt ham!
- Hvad si'er De?
- Hun ser saa sørgmodig ud.
- Gud-d, hvor kan De sige det? hun har tre dejlige Børn!
- Hvor gammel er hun?
- Enogtyve.
- Og *han*?
- Det véd jeg saamænd ikke. Men tænk, hvor yndigt; han har forberedt hende til Konfirmationen!

Manden i Baaden huggede sin flade Haand ned i sit Laar: ... Land og Rige skulde hun vandre rundt med Zigøjnere og Natmænd og alskens hjemløst Pak! nøgen skulde hendes Fødder være, nøgne og brune af Sol og Vej; og nøgen hendes Hals og Barm. Paa Hovedet skulde hun bære en Krone af Flitter og Perler; og Silke og Purpur i lange flagrende Laser skulde dække hendes Lemmer!

Sine Nætter skulde hun vaage igennem i Grøfternes Græs og Markernes Stakke med den Mand, der i Dag fandt Naade for hendes Øjne. Hendes magre Lemmer skulde slynge sig om ham som en hungrig Hunds om sit Bytte. Fra Favn til Favn skulde hun gaa; og hun skulde ikke kende Navnene paa sine Børns Fædre!

252

Alt det staar der at læse i hendes grønne Øjne og paa hendes blodige Flænge af en Mund ...

Og nu er hun konfirmeret, taget til ægte og besvangret ... eller rimeligere: besvangret, konfirmeret og taget til ægte af velærværdige Hr. Pastor Helvig eller Helweg til Bønstrup pr. Korsbjerg.

Dette er at snyde hende for hendes Livs Indhold.

Give Guderne, at hun irm rende af Marken med Baronens Kusk!

Amen!

- Hvad Fanden or det De bestiller, Mand! Holder De Høstpræken for Karusserne?

Fyren i Baaden skvættede til og rejste sig over Ende.

Fartøjet laa stille, holdt tilbage af en kroget Eliegren, der havde haget sig fast i Kanten af Baaden. Og oppe paa Bredden stod Proprietæren, hos hvem han havde lejet sig ind for Sommeren. Han stod i hvidt Lærredstøj og Straahat, med Hænderne i Lommen og Stokken hængende i sit krumme Haandtag om Armen.

- Ja, naar det endda havde været Dem, hun havde faaet! sagde Manden i Baaden.

- - Hva' ... hva' si'er De? Præker De for Karusserne? gentog Proprietæren og viste sine hvide Tænder i det solbrændte Ansigt.

- Nej, næ-æ ... jeg driver bare for Strømmen!

- Naa, saa De driver bare for Strømmen? Da hørte jeg Dem sgu da bruge Mund, saa det var en ren Fornøjelse!

- Ja, jeg taler undertiden i Søvn.

- Hum! ... Vil De med ud til Rugen?

- Nej, jeg skal op med Baaden.

-- Naa ... Vi spiser Klokken halv tolv i Dag.

- Godt, jeg skal ikke manquere!

- Er De vaagen nu?

- Lysvaagen ja!

- Paa Gensyn!

- Tak iligemaade!

Saa løsnede han Grenen og fik Skuden vendt. Og med krummet Ryg og bøjet Hoved roede han med tunge Aaretag langsomt tilbage ad den Vej, han var kommen.

253

EN SITUATION

Han gik ind i tredje Klasses Ventesal. Paa en Dør til venstre stod der med store Bogstaver malet: *Postcontoir*. Han bankede paa; ingen svarede. Han bankede igen; heller ikke en Lyd. Saa lukkede han Døren op og traadte ind:

Der var ingen derinde. Baade Postmesteren og Fuldmægtigen maatte være ude paa Perronen, hvor et Tog var ved at afgaa. Han kiggede ud af Vinduet, men saa' kun Stationskarlen og en Mand af Togpersonalet slæbe af Sted med en rødmalet Kommode, der skulde ind i Godsvognen; og bag efter dem gik en Pige eller Kone, formodentlig Kommodens Ejerinde, og vogtede paa hver af Mændenes Bevægelser, som om hun var dødelig angst for, at de skulde molestere hendes kostbare Ejendom. En ældre Bondemand stod ret op og ned paa Asfalten derude under Halvtaget; han havde en Træpibe i Munden og dampede sindig af den og sendte med regelmæssige Mellemrum store Røgskyer ud af den samme skæve Mundvig, hvori Piben hang. Og Togføreren gik hurtig langs Bjælken paa den yderste Kant af Trottoiret og eftersaa de rejsendes Billetter og lukkede Vogndørene.

Manden inde paa Postkontoret virrede arrigt med Hovedet: - Mon ikke den Postmester snart kunde faa i Sinde at vise sig, at man kunde faa afsendt det Telegram! ... Saadan var de søde Embedsmænd! Driverter, der fik Løn for at ærgre det Publikum, de var sat til at betjene! ... Og her rendte oven i Købet baade "Chefen" og Fuldmægtigen deres Vej fra Kontoret og lod alting ligge og flyde, lod Skabe og Skuffer staa paa vid Gab. Der kunde jo let komme En, der 254 ha'de Lyst og Tilbøjelighed til at stjæle ... Se nu derhenne for Eksempel i den halvaabne Skuffe i Fuldmægtigens Pult, der laa Penge og Frimærker imellem hinanden, Sølvpenge og Tikronesedler og hele Frimærkeark hulter til bulter. Bare der vilde komme en eller anden fattig Djævel og fylde sine slunkne Lommer, saa kunde Deherrer ha' det saa godt ... Hæ, ja han trængte jo selv til Penge, men det var alligevel for lidt at løbe nogen Risiko for!

Han traadte længere ind i Kontoret og saa' sig om:

- Det var nok Mesters eget Skrivebord, det derhenne i Hjørnet; det kunde man se paa Stolen, en gammel mahognitræs Armstol med en falmet, broderet Pude til at sidde paa. Og saa var der et Kludetæppe til Fødderne. Fuldmægtigen havde bare en Rørstol og intet Fodtæppe Hvad var det, der laa paa Klatpapiret derhenne paa Bordet? Et Brev med fem Segl. Hvorfor mon det ikke var kommet med Toget? Det var nok et Pengebrev. Sikke nogle morsomme Segl: et Skjold, der blev holdt af en Bjørn og et Vildsvin, og paa

Skjoldet var der fire Felter med noget Krimskrams i hvert Felt. Og saa var der en adelig Krone over det hele Det var et svært tykt Brev det! der var vist mange Penge i!

Han strakte Haanden ud for at vende Brevet, men snappede den ligesaa hurtig til sig igen - og saa' sky hen mod Vinduet.

Der var sletingen Mennesker at se derude; bare et Par tredje Klasses Waggoner med lukkede Døre og optrukne Vinduer.

Han vendte sig og saa' hen mod Gangruden, hvorigennem der solgtes Billetter. Den var helt skjult af et falmet grønt Gardin.

Atter strakte han Haanden ud efter Brevet. Og denne Gang tog han det: Det var i Grunden nogle kønne Seg!

Han vendte Brevet: Fem ... *Femtusinde* Kroner! Femtusinde Kroner, Landmandsbanken, København K ... Femtusinde Kroner! Han blev ganske hed i Hovedet, medens der samtidig løb ham en kold Gysen ned langs Ryggen.

I det samme hørte han Togførerens Fløjten og Togets Piben; og han saa' Vognene langsomt sætte sig i Bevægelse 255 forbi Vinduet. Det gav først et lille Ryk i de to, han kunde se, og saa gled de af Sted og trak de andre efter sig.

Han gjorde hurtig omkring og gik ud af Postkontoret, ind gennem Ventesalen og ud paa Perronen. Men først havde han puttet Brevet ind under sin Vest, ind mellem Bukselinningen og Skjorten.

Postmesteren og Fuldmægtigen stod og snakkede og lo sammen med et Par Herrer foran Døren til anden Klasses Ventesal. Han gik hen til dem og hilste høfligt:

- Jeg vilde gerne ha' afsendt et Telegram! sagde han. Og han saa' Toget forsvinde bag en Drejning af Banelinjen og hørte nogle Svaler flyve kvidrende om i Luften over Halvtaget.

- Ja nu skal vi være der, nikkede Postmesteren og bød Farvel til Herrerne. Og lidt efter kom baade han og Fuldmægtigen; og saa fulgtes de alle tre hen ad Perronen.

- Har De været inde paa Kontoret, Hr. Wilkens? spurgte Postmesteren.

Den fremmede løftede Hovedet og saa' ham ind i Ansigtet:

- Ja, sagde han - jeg kiggede derind, men der var ingen.

- Nej, vi er jo altid ude at titte paa Toget, smilede Postmesteren - vi har jo ingen andre Fornøjelser her paa Landet ... Værs'god!

De traadte ,alle tre ind paa Kontoret, og Fuldmægtigen lukkede Døren efter sig.

- Her er Blanketter ... værs'god, vil De sætte Dem hér ved mit Bord!

- Tak!

- De bor stadigvæk paa Strandgaarden?

- Ja-a, der er kønt.

- Ja, der maa skam være rart for en Maler; der er jo baade Skov og Vand.

- Ja.

- Har De faaet det store Billede færdigt?

- Nej, det gaar ikke saa hurtigt!

- Nej, naturligvis, nej! Belysningen er jo ikke altid ens ... De er da vel ikke gaaende hertil?

256

- Næi, det var dog for langt! Her var Vogn til Købmanden, og saa kørte jeg med.

- Bliver De her i Vinter, nej?

- Næ, jeg tænker paa at ta' til Paris, hvis jeg kan faa nogle Penge.

- De kan jo bare sælge et Par af Deres Malerier.

- Ja-a, det kan jeg jo! ... Naa, men det var det Telegram!

Og Maleren bøjede sig frem over Bordet, tog et Penneskraft og skrev:

Dr. Wilkens,

Odense.

Du maa endelig laane mig hundrede Kroner. Send dem pr. omgaaende.

Oscar.

Postmesteren stod lige bag hans Stol og gennemsaa' en Liste. Saa gik han hen ved Siden af Bordet og gav sig til at søge mellem en Bunke Papirer, der laa under en stor usleben Flintkile.

Maleren lod, som han skrev og skrev, skønt han forlængst var færdig med Telegrammet. Han talte Ordene og lod, som han rettede og talte igen. Han løftede ikke Øjnene fra Papiret; store, blanke Svedperler pipede frem paa hans Pande, og hans Hænder skælvede nervøst.

Endelig gik Postmesteren hen til Fuldmægtigens Pult og sagde:

- Har De ikke set Listen over Forsendelserne fra Løkken, Carlsen.

- Den maa ligge hér i Bunken, sagde Fuldmægtigen.

Maleren drejede Hovedet en Smule og saa' om efter dem; de stod begge med Ryggen ud mod Stuen. Saa lagde han hurtig Penneskraftet fra sig, og med den højre Haand trak han frem under Vesten Brevet med Pengene og lagde det, som han havde taget det, med de fem Segl opefter.

Saa lukkede han Øjnene et Sekund eller to og strøg sig med Haanden over Panden. Derpaa rejste han sig støjende fra Bordet og sagde:

257

- Værs'god, Hr. Postmester!

Postmesteren kom tilbage til ham, tog Telegrammet og talte Ordene:

- Det er halvtredsindstyve Øre!

- Der kan De se, hvordan vi Kunstnere har det, smilede Maleren - laane, laane og altid laane!

- Ja, vi andre har det saagu ikke meget bedre! mente Postmesteren.

Saa fik han pludselig Øje paa Pengebrevet, der laa og skinnede midt paa hans Bord.

- Død og Pine, Carlsen; hér ligger jo Baronens Brev!

- Det kan jo komme med Firetoget, Hr. Postmester.

- Ja, det er sandt ja; saa gør det jo ikke saa nøje! nikkede Postmesteren. Det Brev skulde De sgu ha' praktiseret ned i en Brystlomme, Hr. Wilkens, sagde han saa - saa ha'de De kunnet spare Deres Telegram!

- Jeg ha'de skam taget det, sagde Maleren rolig - og gemt det herinde (han løftede Vesten op og viste Stedet); men saa blev jeg bange for, at det skulde blive opdaget.

- Naa, ha'de De det? hæ, hæ! ... Næ saagu' var det ikke nej blevet opdaget! Jeg troede jo, at jeg ha'de sendt det af Sted; og for det andet var det aldrig faldet mig ind at mistænke Dem!

- Saa var det jo kedeligt nok, at jeg ikke beholdt det da! men jeg skal huske det til næste Gang.

- Ja, hæ, hæ! gør det! ... Vil De ikke med over i Kroen og drikke en Bajer?

- Næ Tak, Vognen holder herude, og vi skal skynde os hjem.

- Naa, som De vil! Farvel, farvel!

- Farvel! sagde Maleren! og da han gik forbi Fuldmægtigens Pult, hilste han høfligt; og Hr. Carlsen rejste sig op og bukkede.

RUSKVEJR

Det var en Aften, jeg gik fra Byen. Jeg havde været paa Posthuset med Breve; det regnede og sneede og blæste, og Telefontraadene over mit Hoved sang deres sære melankolske Sange.

Jeg vadede midt ad Gaden i den smæltende Sne, der klinede sig til mine Støvler, trængte ind gennem Læderet og fik mine Fødder til at fryse. Ikke et Menneske mødte jeg, ikke en Hund engang. Da jeg gik over Torvet, kastede jeg et Blik op til den oplyste Urskive paa Raadstuetaarnet: Klokken var et Kvarter over ti. Alle Butikkerne var mørke og lukkede, kun i Apoteket og ovre hos Barberen var der Lys; og fra enkelte Huse faldt Lampeskæret mat ud gennem de nedrullede Gardiner. Luften var tyk og graasort, og store, klamme Sneflager slog mig hvert Øjeblik ind i Ansigtet, smæltede og løb ned ad mine Kinder ned langs Halsen og under Flippen, ned paa Bryst og Ryg. Jeg gyste og gik stærkere til for at komme hjem i min varme oplyste Stue i Villaen ovre paa den anden Side af Havnen, hvor jeg boede.

Nede ved Toldbodbygningen stod en Lygte og brændte i Hjørnet mellem Molen og "Havnebroen". Her susede Vinden ind fra Fjorden og kastede Regnen og Sneen i store, langstrakte Rusk frem over Brændestablerne paa Tømmerpladsen og ind mod det gamle, undersætsige Kampestenspakhuis, hvis Skodder dirrede under de svære Stød, og hvis Stormkroge daskede ind mod Muren med næsten regelmæssige Mellemrum.

Jeg trak Frakkekraven højere op om Ørene og kiggede ud paa Broen, hvis Planker var fidtede af Væden, og hvis Jærnrækværk glinsede i Skæret fra den ensomme Lygte.

259

Under Lygten ved Brohovedet stod en lille seks-syv Aars Dreng med Hænderne boret ned i Bukselommerne. Han stod og trampede med Fødderne i Snepløret for at holde Varmen. Han havde intet Overtøj paa, kun en Kasket, der sad ham ned i Nakken, og saa Træsko paa Fødderne.

Idet jeg passerede ham, sagde han: "Go'da-a!" og satte af Sted i Smaatrav ved Siden af mig. Han holdt sig tæt ind til mig paa Læsidan, saaledes at jeg skærmede ham for Vindstødene; thi Vinden havde frit Spillerum hér: den strøg paa tværs ind over Broen og raslede med Jærnlænkerne henne ved Klapperne.

Der var ingen Lygte tændt paa selve Broen, og naar jeg saa' ned paa Drengen, kunde jeg kun se ham som en sort Klump, der trillede af Sted ved Siden af mig.

Jeg ventede, han skulde tale; men han travede bare væk med Hænderne i Lommen og Hovedet bøjet lidt forover. Han saa' saa energisk ud, den lille Fyr, saa beslutsom. Skade, at jeg ikke kunde se hans Ansigt!

- Saa Du er kommet ud at spadsere i det Vejr? begyndte jeg.

- Ja-a.

- Hvor har Du været henne?

- Jeg har vaaren oppe paa Apoteket.

- Saa-aa? er der nogen syge hjemme?

-- Ja, min Bro'er og min lille Søster.

- Hvad fejler de?

- Min Bro'er har Halssygen og min Søster har Skarlagensfeber.

- Det var da slemt! Du er da vel ikke syg?

- Nej; men Mo'er si'er, jeg bli'er det nok.

- Jamen, Du skulde heller ikke løbe ud i saadan et Vejr.

- Mo'er fik ingen Penge før iaften; det er jo Lørdag.

- Fryser Du ikke?

- Næ, for jeg har Halm i Træskoene. Den lille saa' ikke op, naar han talte; han bare travede af Sted og stirrede ned i Jorden.

- Hvad bestiller din Mo'er? vedblev jeg.

- Hun syer Sække til Købmand Møller.

260

- Og din Fa'er?

- Han er død.

- Saa-aa ...

- Ja; men Mo'er si'er, det var godt, for han kunde ikke leve alligevel.

- Hvad fejlede han da?

- Han ha'de Slim paa Lungerne; men Købmand Møller gi'er Mo'er fem Kroner om Maaneden alligevel, og det er jo meget mere end som til Huslejen.

- Hvor mange Værelser har I da? spurgte jeg.

- Vi har naturligvis ét! sagde Drengen forundret - og saa Køkken sammen med Madam Bastian.

- Og hvor ligger I saa om Natten?

- Søren Peter ligger hos Mo'er, og jeg ligger hos Sofie i Slagbænken, for jeg *har* jo haft Skarlagensfeber.

Der kom et Vindpust og puffede mig over mod Drengen. Og jeg kunde høre, at han smaalo af min svinglende Bevægelse.

- Det er svært, saa det blæser! sagde han - men det er da godt for Fattigfolk, at det tør! - - Mon *de* er bundfrosne? sagde han saa og nikkede hen mod én af de utændte Lygter paa Dæmningen, der danner en Fortsættelse af Havnebroen. - Du skulde se sikken Aal, Hans Jensen stangede igaar ude ved Lindholmen! pludrede han løs - den var li'saa tyk som en Arm! Ka' Du stange Aal?

- Det kan jeg vel nok.

- Hva' har Du ellers vaaren i Byen efter? har Du osse vaaren paa Apoteket?

- Næi, jeg har været inde med et Brev paa Posthuset.

- Hvem var det Brev til? var det til din Mo'er?

- Nej, det var til min Kæreste.

- Hvor bor hun?

- Hun bor ovre i Jylland.

- Og hvor bor Du? spurgte den lille videre.

- Jeg bor derhenne i det røde Hus ved Fabriken.

- Naa dér. - - Ska' *Du* med til Marked til Sommers?

- Ja-a, det tænker jeg da. Ska' Du P

- Næi, ikke før til næste Aar igen, for jeg har ingen Bukser.

261

- Kunde Du ikke ha' Lyst til at komme hen og besøge mig?

- Næ-i.

- Naa ikke det! og hvorfor ikke?
 - Næi, for jeg har ingen Tøj, si'er Mo'er.
 - Jamen Du kunde maaske faa noget henne hos mig.
 - Har Du da Tøj og sælle?
 - Næ-i, det har jeg just ikke, men jeg har jo nok noget alligevel.
 - Jamen det skal Du jo sæl bruge.
 - Ja-a, men jeg har *meget!* sagde jeg.
 - Naa, ja saa kan ka'ske' Søren Peter osse faa et Par Bukser hos Dig, for han har heller ingen.
 - Det kunde jo nok være, ja.
 - Fa Vel! sagde han saa pludselig og standsede - og Tak for Følgeskab! sagde han.
 - Farvel, farvel! sagde jeg - saa hér skal Du ned ad?
 - Ja-a - - - Og han begyndte allerede at sætte i Luntetrav.
 - Hør! raabte jeg - vil Du ha' en Tiøre?
 - Ja-a, Tak!
- Jeg tog min Pengepung op og gav ham Tiøren.
- Tak! sagde han og travede af Sted. Men pludselig gjorde han Holdt igen og vendte sig om mod mig:
 - Saa kan jeg jo faa de fire? spurgte han - og Sofie og Søren Peter hver tre?
 - Javel saa! raabte jeg tilbage.
- Og saa klaprede Gutten ind i Sneen og Mørket.

262

ET EKSPERIMENT

Hun havde bedt mig om mit Fotografi, og jeg havde lovet hende det og havde ogsaa været oppe hos Fotografen.

En Aften otte Dage senere besøgte hun mig atter, og jeg fulgte hende hjem; Klokken kunde vel være omkring elleve. Det var stjerneklart og maanelyst, og vi gik Arm i Arm og spøjte og lo. Saa blev der med ét en Standsning i Samtalen. Det var langs Peblingsøen, vi gik. Hun saa' ud paa Svanerne, der svømmede rundt i Maaneskinnet og trak et langt flimrende Kølvand efter sig. Pludselig drejede hun sig om imod mig.

- Jeg bli'er svimmel! sagde hun.

Uvilkaarlig trykkede jeg hendes Arm fastere i min. Hun lænede sig ind til mig og trak Vejret dybt. Men lidt efter lo hun:

- Det er vist det Vand derude, sagde hun. - Og saa har jeg ikke været rigtig rask i Dag. Men nu er det ovre. - - Det er sandt, Gustav, udbrød hun saa - faar jeg snart det Portræt?

Jeg véd ikke, hvordan det faldt mig ind, men jeg svarede:

- Hvilket Portræt?

- Det, Du lovede mig i Tirsdags.

- I Tirsdags, kære? vedblev jeg i samme Tone - næ-æ!

- Herren erindrer maaske ikke engang mit Besøg?

- Jo naturligvis, dit lille Vrøvl, men ...

- Aa, lad nu være med at skabe Dig! sagde hun og lo højt.

- Jeg forsikrer Dig, gentog jeg - jeg har ikke lovet 263 Dig noget Portræt. Jeg kan ikke fordrage at lade mig fotografere.

- Og Du lovede endda, at Du vilde gaa op til Fotografen Dagen efter!

- Marie, sagde jeg - Marie, se, Marie: Og jeg bankede mig paa Panden med Pegefingeren.

- Nej, slet ikke, lo hun igen - slet ikke! For jeg husker ogsaa godt hans Navn: det var Ruse, Ruse paa Amagertorv!

- Næ! sagde jeg og lod, som om jeg ledte i min Hukommelse - næ!

- Men nu blev hun ivrig og standsede:

- Vi sad jo hende i den lille grønne Sofa i Hjørnet J sagde hun.

- Ja, det husker jeg godt; men vi talte ikke et Ord om Portrætter.

- Aa jo vist gjorde vi saa!

- Men kære, søde, lille Du, hvad er det for noget Snak!

- Hende i den grønne Sofa, gentog hun langsomt og med Eftertryk paa hvert Ord, idet hun samtidig slog Takt i Luften med sin Parasol - Du laa med Hovedet i mit Skød og legede med Viften.

- Marie, sagde jeg - Du maa ha' drømt.

- Og jeg gav Dig et Kys, vedblev hun.

- Du har givet mig saamange Kys, min Pige.

- Kan Du da ikke huske, Menneske, at det skulde være et Brystbillede, og Du skulde ha' din gule Jakke paa?

- Nej.

- Og Du skulde ha' Øjnene lige i Kassen.

- Nej, nej, *nej!* sagde jeg igen.

- Nu bli'er jeg vred, Gustav! sagde hun og trak sin Arm ud af min.

- Jamen, kære, jeg kan da virkelig ikke indrømme - -

-- Lad os ikke tale mere om det! afbrød hun mig. - Naar Du ikke vil give mig det, saa - - Men jeg synes rigtignok, at det er meget underligt af Dig!

Vi gik et Par Minutter ved Siden af hinanden uden at tale. Jeg kunde mærke, at mine Ord havde gjort Indtryk paa hende. Hun var fornærmet, men der var ogsaa begyndt at stige en Tvivl op i hende om, hvem af os, der havde Ret.

264

Saa vilde jeg igen tage hendes Arm, men hun rev den til sig og fjernede sig nogle Skridt.

- Marie, begyndte jeg - hvis Du saa gerne vil ha' mit Portræt, skal jeg nok lade mig fotografere, skønt jeg ikke holder af det.

- Gud, Du skal saamænd ingen Ulejlighed gøre Dig!

- Naa, jaja da. -- - Kommer Du i Teatret i Morgen?

- Det er Mo'ers Aften, sagde hun mut.

- Jamen Du mente jo - - -

Vi var netop naaet hen til en Lygte. Saa greb hun mig pludselig med den ene Haand under Hagen, ligesom om hun vilde kvæle mig. Men hun tvang blot mit Hovede bag over op mod Lyset og saa' mig stivt ind i Øjnene. Jeg udholdt rolig hendes Blik.

- Lyver Du virkelig ikke? spurgte hun.

- Kære lille Ven, sagde jeg - herregud, slaa nu de Tanker hen! Man kan jo saa ofte drømme noget, véd Du, som man ikke straks husker; og naar det saa senere dukker frem, tror man, at det er en Oplevelse!

- Og Du slog mig paa Kinden med Viften, sagde hun og stirrede ud i Luften, som om hun fortsatte en Tankegang; og jeg kunde se paa hendes Øjne, at hendes Hjerne arbejdede for at genkalde sig alle Aftenens Smaabegivenheder saa tydeligt som mulig. - Og saa lagde Du Viften bort og tændte en Cigar, én af mine!

Jeg forbavsedes over, at hun kunde huske alle disse Enkeltheder. Situationen begyndte mere og mere at interessere mig, og jeg tænkte slet ikke paa, at mit Eksperiment rimeligvis voldte hende Lidelse.

- Marie, begyndte jeg igen - synes Du ikke, vi skulde lade være at tale mere om dette her? Du gaar jo bare dér og hidser Dig selv op.

- Jamen det er din Skyld! sagde hun haardt.

- Hvad er min Skyld?

- Hvorfor nægter Du det? Hvis Du ikke har Raad til at lade Dig fotografere, saa sig det; men gaa ikke dér og - - Jeg kan ikke li' det, jeg kan ikke taale det! Du véd, jeg er ikke rigtig rask i Dag.

265

- I Morgen gaar jeg op til Fotografen, sagde jeg afgjort - og saa er den Potte ude.

- Tak, sagde hun glad og greb min Haand. Tak, Gustav! jeg vidste det jo nok!

- Hvad vidste Du?

- At Du havde lovet mig dit Fotografi.

- Ja *nu* har jeg lovet Dig det!

- Men ogsaa i Tirsdags? spurgte hun hurtig - ogsaa i Tirsdags? Jeg forsikrer Dig for, at hvis Du ikke siger ja, saa - - -

- Saa kommer Du maaske ikke paa din Moders Plads i Morgen? afbrød jeg hende.

- Sig, at Du sa'e det i Tirsdags? bad hun bønligt.

- Hør, Marie! jeg tror virkelig ikke, at Du er rigtig i Hovedet!

- Nej, nej, det kan gerne være! sagde hun og lagde sin Kind ned mod min Skulder - men sig bare, at Du sa'e det i Tirsdags!

- Og hvorfor? spurgte jeg - hvorfor?

- Jo, Du, for det er saa underligt oppe i mit Hoved; der er noget, der siger ja; og der er noget, der siger nej!

Hun saa' virkelig meget nervøs og lidende ud, som hun gik dér med Hovedet lænet mod min Skulder. Men skønt jeg følte Lyst til at kysse hende og berolige hende, lod jeg dog, som jeg blev ærgerlig og sagde:

- Ja, jeg kan jo gerne gi' Dig Ret, hvis det er det, Du vil!

- Har Du da virkelig ikke lovet mig det? spurgte hun forvirret og saa' mig ængstelig ind i Øjnene.

- Nej, kære, jeg forsikrer Dig!

- Jamen, stammede "hun - jamen, hvor kan -

- Jo Du har! sagde hun saa pludselig - jo Du har! og hendes Ansigt lyste af Glæde. Hun havde øjensynlig

fundet et særdeles slaaende Bevis. - Jo Du har! for Du sa'e, at Du først vilde klippes; og Du er klippet! ikke sandt? ikke sandt? gentog hun hoverende.

- Jo, det er jeg.

- Og hvorfor mon? hva', hva'? raabte hun næsten onskabsfuldt.

266

- Rimeligvis fordi jeg trængte til det, svarede jeg rolig. Hun saa' hurtig op paa mig; men da ikke en Mine i mit Ansigt fortrak sig, sagde hun grædefærdig:

- Du lyver, Gustav, Du lyver, Du lyver!

Jeg begyndte at faa Medlidenhed med hende; men jeg kunde ikke modstaa Lysten til at føre Eksperimentet videre. Sagen var den, at jeg i Grunden ikke mere var videre forelsket i hende.

- Sikken underlig Sky deroppe! sagde jeg og pegede op mod Maanen.

Hun standsede. Derpaa sagde hun rolig og med en saa urokkelig Overbevisning i Stemmen, at jeg uvilkaarlig studsede:

- Jeg véd nu, at jeg har Ret, Gustav, det véd jeg! og jeg kan ikke forstaa, hvorfor Du er bleven saa ond.

Jeg blev ærgerlig, og denne Gang virkelig ærgerlig over, at hun dog til sidst skulde gaa af med Sejren. Men jeg indsaa, at Modsigelse ikke længere vilde gøre Virkning, og derfor sagde jeg overlegent henkastet:

- Ja, vel har Du Ret!

- Hæ, sagde hun - hæ! Hun sagde ikke andet, og det lød som mellem Graad og Latter. Saa blev hun tavs og gik en Stund og saa' ned i Jorden.

Men paa én Gang kastede hun sig ind til mig og lagde begge Armene om min Hals og sagde grædende:

- Du maa ikke mere! Du maa ikke mere, Gustav! jeg kan ikke taale det i mit Hoved, hører Du!

Nu blev jeg angst. Dette Udbrud kom mig saa aldeles uventet; og jeg lagde desuden Mærke til, at Folk standsede, idet de gik os forbi. Jeg slog helt om og sagde mildt:

- Kære lille Ven, saa, saa! det var jo Spøg det hele, begriber Du nok! Og jeg strøg hende blødt ried over Kinden. Men hun rettede sig i Vejret med et Ryk:

- Næ, næ, næ, ikke saadan! sagde hun.

- Hvad mener Du? spurgte jeg forundret.

- Du skal slet ikke tale mig efter Munden!

- Jeg taler Dig ikke efter Munden.

- Jo Du gør! for Du tror, at jeg ikke er rigtig i Hovedet; og det er jeg maaske heller ikke - - aa, hvor det er 267 underligt! sagde hun saa pludselig og pressede den ene Haand fast mod Nakken.

- Skulde Du være gaaet for vidt? tænkte jeg - de Kvindfolk er jo noget skørhovedet - - Marie, sagde jeg derpaa og lagde min Arm om hendes Liv - ja, det er min Skyld, Marie. Jeg har villet drive lidt Spøg med Dig, og det er stygt gjort af mig, det véd jeg godt.

Men hun hørte slet ikke, hvad jeg sagde. Hun gik og saa' ned i Jorden, og jeg maatte støtte hende. Det var, som hun paa én Gang var blevet umaadelig træt.

- Er vi ikke snart hjemme? spurgte hun uden at se op.

- Vil Du ikke sidde lidt ned? hér er en Bænk, sagde jeg.

- Nej, ikke sidde ned, mumlede hun - saa falder jeg straks i Søvn. For jeg skal sige Dig, Gustav, jeg er ikke rigtig rask.

Vi var nu naaet frem til Hjørnet af den Gade, hvor hun boede. Hun standsede akkurat ud for det Træ, hvor vi altid plejede at sige Farvel til hinanden.

- Marie, sagde jeg - Marie! Og jeg kunde ikke frigøre mig for den Tanke, at hun spillede lidt Komædie.

- Ja, sagde hun irriteret - Du behøver ikke at raabe saa højt!

- Lille Marie, Du forstaar vel nok, at det var Spøg det hele? Men hun stod foran mig uden at høre, hvad jeg sagde. Huset laa lige paa Hjørnet. Det var et af de smaa "Lotterihuse" med Have foran ude ved Østerbro.

- Gaa nu! sagde hun utaalmodig - der er Lys, Fa'er sidder og venter.

- Jamen skal jeg ikke - - - begyndte jeg.

- Jeg kan godt selv, det plejer jeg jo altid.

- God Nat da, min lille! sagde jeg saa - vi ses altsaa i Morgen Aften?

- God Nat, mumlede hun og vendte sig for at gaa.

- Skal jeg ikke ha' et Kys? spurgte jeg sentimental.

- Jo, det er sandt! sagde hun og vendte sig om mod mig og kyssede mig. Hendes Læber var ganske kolde.

Og atter fik jeg Medlidenhed med hende; det vil sige, den Medlidenhed, som det ene Menneske kan faa med det andet, ikke mere.

268

- Marie, hviskede jeg - kom til Dig selv, Barn! Men hun svarede ikke. Hun stod blot og stirrede ned i Fliserne.

- Nu er det bedst, Du gaar! sagde jeg saa.

Og hun gik. Da hun var kommen om Hjørnet, listede jeg mig efter hende. Hun gik langsomt, meget langsomt, med bøjet Hoved og slæbende Skridt. Og jeg saa' hende gaa forbi det Hus, hvor hun boede, og forbi det næste med. Ved det tredje standsede hun, aabnede Laagen og gik ind i Haven.

Jeg løb derhen. Hun stod allerede oppe ved Døren og puslede ved Laasen.

- Marie! kaldte jeg hviskende - Du gaar forkert! Men hun hørte mig ikke. Jeg gik helt hen til hende og greb fat i hendes Haand.

- Marie, gentog jeg - Du gaar forkert.

- Jeg kan nok ikke lukke op? sagde hun og smilede aandsfraværende.

Jeg drog hende med mig ud af Haven, hen ad Vejen og hen til Huset, hvor hun skulde ind. Hun fulgte mig viljeløs. Jeg tog Nøglen ud af hendes Haand, aabnede Døren og skød hende lempelig ind i Forstuen. Saa gav jeg hende Nøglen tilbage og trykkede hendes Fingre fast om den.

- God Nat! hviskede jeg.

Men hun stod uden at høre og uden at svare.

Saa gik jeg ud og trak Døren haardt til efter mig; jeg hørte Laasen smække.

Et Kvarters Tid vel stod jeg ovre paa den anden Side af Gaden. Jeg saa' Lyset inde bag Gardinerne bevæge sig ud paa Trappegangen og tilbage igeri ind i Stuen. Lidt efter forsvandt det.

En Stund endnu blev jeg staaende og lænede mig mod Genbohavens Stakit. Saa gik jeg hjem.

Jeg var underlig til Mode; men det, man kalder Samvittighedsnag, følte jeg egentlig ikke. Tværtimod, pludselig for den Tanke mig gennem Hjernen:

- Gud véd, om hun ikke sidder og morer sig over Dig oppe paa sit Værelse!

269

Jeg holdt af, naar jeg i Sommer kom til Købstaden med min Vært om Lørdageftermiddagene, at sætte mig ind i Gæstgivergaardens store, lyse Køkken, hvor Kobbertøj og Fade, Tallerkener og Blikforme hang og skinnede, polerede og nyvaskede langs Væggene som Udstillingsgenstandene i et Musæum. Jeg sad gerne oppe paa det lange, hvidskurede Fyrretræsbord ligefor Døren ud til Gangen, der fører fra Porten op gennem Huset til Gæstestuen.

Rundt om mig færdes Værtinden og hendes Piger ud og ind, tager Tallerkener og Fade ned fra "Tinrækken", vasker Kopper, skyller Glas, skærer Ost og Kød af, smører Smørrebrød, skænker Kaffe og trækker Øl op. Hvert Øjeblik aabnes Vægklappen ind til Skænkestuen, og Opvarningsjomfruens Ansigt viser sig, og hun rekvirerer: to Stykker Smørrebrød, tre Stykker Smørrebrød, fire Stykker Smørrebrød, to Te, en halv Kaffe, en Bajer, en Sodavand med Kognak o. s. v. Og man hører Landmændenes Latter og Tale derinde bag Væggen; thi Lørdagen er Landmændenes Dag, "Gaarden" er deres om Lørdagen, og Byens Borgere, Købmænd og Haandværkere kommer og gør deres Opvarning, slaar en Handel eller blot en Passiar af med dem.

Der rasler en Vogn ind i Porten og holder for Gangdøren. Hotelkarlen tager mod Tømmerne, og Proprietæren springer ned, buldrer op gennem Gangen, nikker ind gennem den aabne Køkkendør til Værtinden og forsvinder i Gæstestuen, hvor han modtages med Nik og Haandtryk af sine Kolleger, 270 der byder Goddag med et Spørgsmaal, om han vil drikke en Bajer eller en Te med.

Saa sætter han sig ved det store runde gulmalede Midterbord under Hængelampen og lytter et Minut til Samtalen for derpaa at give sit Besyv med.

En lille rødskægget Købmand pikker ham et Øjeblik efter paa Skulderen, blinker og misser og napper nam i Frakkeopslaget. Og saa trækker de sig hen i en Krog, hvor de hviskende handler, tinger og prutter. Proprietæren vil ikke gaa ind paa Betingelserne, slaar ud med Haanden og sætter sig atter hen til Bordet, medens han dog stadig holder et vaagent Øje med Købmanden, der staar tankefuld op ad en Dørstolpe.

- Er der nogen, der véd, om Lars Sønniksen blev af med sin blakkede Ko her forgangen til Slagter Mortensen?

- Jo!

- Hva' fik han?

- Halvfems.

- Det var Satan lynemig godt! Og hva' forlangte han?

- Hundrede og ti.

Der forlanges altid mere, end man har tænkt sig at sælge for; det er "til at slaa af paa".

Købmanden banker igen Proprietæren paa Skulderen, og de trækker sig atter hen i Hjørnet.

Nu bliver de højroastede, og Proprietæren slaar i det nærmeste Bord, saa Flasker og Glas ryger sammen. Købmanden tysser paa ham og skuler omkring til de andre. Saa gør han et nyt Bud, der syntes mere antageligt, thi Proprietæren dæmper Stemmen, og Forhandlingerne begynder paa ny.

- De har jo faaet Mikkel Rasmussens hvide Hoppe? siger en bredskuldret, undersætsig Forpagter til en lille, spinkel, glatraget Bondemand med Hareskaar - hva' ga' De?

- Trehundrede, siger den glatragede med et ængsteligt, afventende Blik.

- *Trehundrede!* De er en Stud, Petersen!

- Jamen hun er med Føl.

- Hun er Fa'en ikke med Føl mer end som De og jeg! Fik De hende paa Vilkaar!

- Næ-æ - - -

271

- De er sgu bleven slemt luret, Simon Petersen.

- Jamen, hun er med Føl!

- Saa-aa? Da vil jeg paatage mig at æde det Føl i Skildpadde, Far!

Og Forpagteren vender sig til sin Nabo paa den anden Side og klinker med ham, medens Bondemanden

ser sig slukøret omkring og klør sig mismodig i Nakken.

Flere og flere Gæster kommer til, og Stuen fyldes med Dunst og Damp af Øl og Tobak og Rom og Kognak og svedgennemtrukne Klæder.

Vægklappen ud til Køkkenet aabnes og lukkes uophørlig. Undertiden ses der et skægget Mandfolkeansigt i Aabningen istedetfor Jomfruens. Det er en eller anden husvant Gæst, der selv indkræver sit Forbrug og lader falde en liden Skæmt til Værtinden:

- Naa, hvordan skær 'en, Fru Hansen? kan De stadigvæk ligge i Sengen foruden Stok?
- *Faar* jeg snart det Smørrebrød, lille Frue? eller skal De kanske høste Rugen først?
- Hør, Frue, det skulde da vel aldrig være gamle Tøjrepæle, De har givet mig i Stedet for Radiser?

Pludselig bliver der stille i Lokalet, og alles Øjne drejer sig hen mod Døren, hvor der staar en bukkende Handelsrejsende med Silkehatten i Haanden og Prøvekassen under Armen.

- Er Hr. Købmand Sørensen ikke hér?

- Nej!

- De sagde ovre i Butiken at - - -

- Nej!

- Der er vel ingen af d'Herrer, der - - -

- *Nej!* brøler en tredje.

- Saa beder jeg meget undskyldte! bukker den Handelsrejsende og forsvinder skyndsomst.

- Vi har ikke Spor af Brug for Probenreutersnuder herinde om Lørdagen! sender den svære Forpagter højlydt efter ham.

272

Der træder en ny Gæst ind. Det er Inspektør Andersen fra Lyngmosegaard.

- Det er Fanden gale mig Andersen! Det var Ret, Andersen! De er en Staska'l, Andersen! Saa De er ogsaa kommen til Bys i Dag, Andersen! Sæt Dem hér hen, Andersen, og faa en Genstand med!

- Jeg kan sgu ikke; jeg skal baade hist og hér og rundt i Byen.

- Aa skidt, Andersen, det er jo Helligdag i Morgen! En Sodavand med Mening, hva'?

- Naa, ja, lad gaa da!

Og Andersen satte sig, og der rekvireredes Sodavand og Kognak Bordet rundt.

Udenfor paa Gaden rumler Vognene uophørlig forbi, Enspændere og Tospændere med Mænd, Kvinder og Børn. Det er Smaabønderne og Husmændene, der kører ned til deres Købmænd og sætter Bæsterne paa Stald dér. De har en Favndfuld Grøntfoder eller en Sæk Hakkelse liggende bag i Vognen; og Mellemmaden til sig selv har de, indsvøbt i Avispapir, i Skødefrakkens Baglomme. De fortærer Maden inde i Butiken, siddende paa den lange Træbænk henne under Vinduerne, eller paa en Sæk Kunstgødning, en Pakke Klipfisk eller en Fjerding grøn Sæbe. Der skænkes da gerne en gratis Snaps til dem; og naar Maaltidet er endt, trakterer Købmanden med en Cigar skummel som Natten og rivende som spansk Peber.

Mange af Landboerne har deres Koner og Børn med, og disse ses da i Smaahobe at drage op og ned ad Hovedgaden; og naar de skal købe et Bændel eller en halv Alen Sirts til en Hue, myldrer hele Klumpen ind i den paagældende Butik; og alle skal de se paa Bændlerne og afgive deres Skøn om Huetøjet, medens Købersken prutter, tinger og vrager, som Kvinder har for Skik, hvad enten de saa nævnes Komtesser eller Bønderkoner.

Er de saa færdige og har faaet Varerne indpakket og afpruttet Ekspedienten en Øre eller to, myldrer de igen ud paa Gaden og begynder deres Vandring op og ned, standser udenfor Vinduer og Udhængsskabe og udpeger sig beundrende 273 Hatte, Parasoler, Brocher, Ringe og Kæder, som de imidlertid sjælden eller aldrig køber paa en gemen Lørdag; thi det er kun paa Markedsdage og ved Auktioner, at Bønderfolk giver deres Penge ud til "Gøgl og Skidt og Dikkedarer", men saa kan de undertiden ogsaa anskaffe sig det umuligste.

Saa siger pludselig en lækkersulten Kone:

- Ja, vi skal vel hen og ha' de Basser?

Spørgsmaalet bliver modtaget med brede Smil og skæmtefulde Albuestød af de andre Kvinder. Og hele Banden søger hen til den nærmeste Bager, hvor der føles paa Wienerbrød og jages med Fingre i Boller, vælges og vrages og byttes, indtil man har plukket sig de Stykker sammen, der finder mest Naade for hvers Øjne.

Og naar man saa har forsynet sig, vandrer man ned ad Gaden gumlende af hver sin "Basse". Og de mere velhavende bærer forsigtig og omsorgsfuld foran sig paa den fladt udstrakte Haand en Ladning Wienerbrød indsvøbt i en Avis. Det er til Søndagskaffen; og det er fornemmeligst for den Sags Skyld, at Madammen er kørt med til Byen, thi "Bysbrød" til Kaffetaaren om Søndageftermiddagen er meget nær det "vildeste", der kan præsteres i Retning af Traktemente.

Henne hos Købmanden finder man saa Fatter, som oftest i en lidt hævet og menneskekærlig Stemning. Han har i Beværtingen ved Siden af truffet Søren Mikkelsen og Per Klemmensen og Rasmus Graabæk, og de har givet "smaa sorte" paa Omgang alle fire; og de snakker og ler og dasker hinanden rundt paa Lemmerne, og Helligaftensglæden skinner dem i Øjnene, mens de alkærlige dikker Butiksdrengen i Siden med Tommelfingrene.

Mutter smiler stramt ved at se dem, men benytter ikke desto mindre Situationen til at faa skrevet endnu et halvt Pund Kaffe og et Par Stænger Cikorie i Kontrabogen.

Omsider spændes der saa for. Og man stiger til Vogns under kælnede Galanterier fra Mandens Side. Han kniber Madammen og Døtrene i Læggene og klapper dem skæmtefuldt paa Bagen, medens de staar krumbøjjet oppe paa Hjulegerne for at vinde op i Agestolen. Men endelig kommer man da i Orden: Fatter sidder med Drengene paa det forreste Sæde.

274

Hatten har han bag ad Nakken, og Piben dingler ham i den ene Mundvig; rød er han i Ansigtet, og han snakker og gestikulerer og vil absolut handle om Pisk med Per Klemmensen, der staar i sit lovlige Ærinde henne i et Hjørne af Gaarden og vender Ryggen til det hele. - - Og Mutter og Tøserne sidder paa det bagerste Sæde stive i Pudsen og dydig forargede over, "at *han* saadan kan skave sig".

Endelig ruller man flot ud gennem Porten og ned gennem Byen, medens Pigebørnene udstøder et angestfuldt: Jesses Kos! hvergang Vognen er ved at slingre over mod en Trappe eller karambolere med en Lygtepæl.

- *Fatter* dog! varskor Madammen og dunker ham i Ryggen.

Men Fatter sidder bare og smaagriner og nynner og hilser med Pисken til Vinduer og Døre.

Saa vender han sig paa én Gang om til Konen og siger med brede Gestus og en lidt snøvlende Stemme:

- Jeg vil uvilkaarligt sige dig én Ting, Krestine ... Dig og saa Børnene: at paa en Helligaften skal der være Glæde over det hele ... *ren* Glæde over det hele, Krestine! for det er lige ud a' Skriftens Bud og Befalinger, ser Du! og jeg vil sige en Snaps eller to ... eller jeg vil sige *tre*, det har ikke no'et at sige! for har jeg danderet Jer frem paa Kloden, Krestine, i saamange Herrens Tider lykkelig og vel, saa ska' jeg Fanden sprutteme nok dandere Jer fuldkommen lyksalig til Enden Krestine!

Og derpaa slaar han et Knald, saa de to tykmavede brune Hopper danser hen over Stenbroen som Daahjorte.

275

DET SVAGE KØN

Han aabnede Døren, og de to Besøgende tittede først forsigtig ind i Værelset og traadte saa over Tærskelen, hun først og saa hendes Mand og til Slut Inspektøren.

Herren og Fruen var hvidhaarede. Han var tarvelig, næsten sjofelt paaklædt, og optraadte tavs, bukkende og høfligfaaret. Hun var udstyret med en presset Fløjlskaabe, Hat med Fjer og Blomster, Silkeparaply og Handsker. Hans Ansigt var askegraat og stift med lange, afblegede Wiskers. Hun var buttet og rødmosset og bevægelig.

De standsede lige indenfor Døren, og Fruen saa' sig nysgerrig omkring:

Værelset var møbleret med tunge, massive, gammeldags Møbler. Henne i et Hjørne laa Paulsen i en mægtig Mahognitræs-Seng med mange Dynner og sov. Hans store krogede Næse ragede højt frem over hans indfaldne Kinder, hvor graa Skægstubbe saa' ud som Smuds. Hans Haar hang ham ned i Panden, svedig og i Tjavs; og hans Mund stod halvt aaben, saa man kunde se hans tandløse Gummer.

- Hvor han dog har tabt sig, Fatter! sagde den gamle Frue og trak sin Mand i Frakkeærmet.

- Ja-a, han har skam tabt sig, Mo'er.

- Han har ellers haft det rigtig godt hele Tiden, medens han har været her, forklarede Inspektøren. - Men saa var det, at han for et Par Uger siden fik ondt i Brystet.

- Ja hans Formyndere skrev, at han var meget daarlig. - - Er han ellers tilfreds?

276

- Ja, han er saamænd den gladeste af alle Patienterne! Og saa blev han jo haa henrykt, da jeg udnævnte ham til Inspektør over de andre, der arbejdede nede i Haven.

- Det vil jeg tro, ja! - - Er det hans egne Møbler?

- Alle sammen, ja; han bragte dem med sig.

- Har han nu en Fortegnelse over dem?

- Ja-a, den fik jeg.

- Det er rigtig rare Møbler, Fatter!

- Ja, det er skam nette Møbler, Mo'er.

- Har de alle sammen hver sit Værelse? Det var stadigvæk den gamle Frue, der førte Ordet. Manden stod stiv og stille et Par Skridt bag hende med sin rødsvedne, sorte Filthat i begge Hænder foran sig paa Maven!

- Nej, det har de ikke; der er nogle, der ligger paa Fællesstue to og to; de betaler ottehundrede; Enestuerne betaler tolv.

- Det maa være underlig for Dem altid at gaa imellem saadan nogle ... saadan nogle ... blandt Mennesker, der ikke er saadan rigtig i Hovedet?

- Aa, vi er jo vant til det.

- Ja-a, det gør naturligvis meget! - - Har din Fætter altid været saadan Idiot, Fatter?

- Næi, han fik det efter Mæslinger, da han var syv Aar.

- Aa, Herregud, stakkels Mand, og nu er han otteog halvfjerds! - - Tror De, han kan kende os, Hr. Inspektør? for nu er det snart seks Aar siden, han besøgte os fra Rødby med sin salig Søster.

- Nu kan vi jo prøve, sagde Inspektøren og traadte hen til Sengen. - Paulsen! Paulsen! her er nogen, der vil hilse paa Dem!

Den syge aabnede Øjnene og saa' sig sløvt omkring. Men saa rejste han sig over Ende fuldstændig vaagen.

- Ska' jæ ha' Ma'? spurgte han.

- Nej, her er nogen, der vil besøge Dem.

- Er det de to dér? Hvem er det?

- Ja gæt engang, Paulsen! sagde Inspektøren venlig - hvem tf or De, det er?

- Det véd jæ ikke no'et om, det kender jæ ikke no'et 277 til! sagde den syge og rokkede forlegent frem og tilbage paa Hovedet.

- Jovist saa, Paulsen! tænk Dem om! Det er jo Deres Fætter og hans Kone, der er kommet for at hilse paa Dem.

- Min Fætter? gentog Paulsen - min Fætter?

- Ja vist saa, Deres Fætter og hans Kone!

- Min Fætter Kris'jan?

- Aa, Herregud, udbrød den gamle Frue - nu kender han Dig! hils paa ham, Fatter!

De gik begge nærmere hen til Sengen, og Manden sagde:

- Goddag, hvordan har Du det, Jakob? Og Konen sagde:

- Kender Du ikke ogsaa mig, lille søde Jakob?

- Jo, Du er min Fætters Kone.

- Aa Herregud, ja det er jeg saamænd! Hvordan har Du det, lille Jakob? Din Formynder skrev, at Du var syg, og saa vilde vi da ud og se til Dig. Var det ikke pænt af os?

- Det har varet no'et læ'e, inden I kom!

- Det har det, søde Jakob, men vi bor jo saa langt borte.

- Jæ tror Dig ikke, min Fætters Kone!

- Herregud, han tror mig ikke! jo det ved Gud vi gør; vi bor s'men helt ude paa Østerbro! - - Se hér, hvad jeg har til Dig! vedblev hun og trak et halvt Pund Chokolade op af Lommen.

Den syge saa' lækkersulten paa Pakken, men rørte den ikke.

- Er det fordi I ska' arve mig? spurgte han saa.

- Men kære lille Jakob ...

- Jo, jæ kender Jer, jæ kender Jer! det har jæ studeret! lo Idioten og viste sine Gummer.

Den gamle Frue blev lidt nervøs og skottede hen til Inspektøren.

- Han taler vist i Vildelse? sagde hun. - Værs'god, søde Jakob, vedblev hun og rakte igen Chokoladen hen mod Fætteren - det er til Dig!

- Jæ ta'er 'et ikke, min Fætters Kone, jæ ta'er 'et ikke! jæ holder mejet a' Suggesterla'e; men jæ ta'er 'et ikke!

Den gamle Frue bed sig i Læben, og det saa' ud, som 278 hun vilde give et heftigt Svar, men saa vendte hun sig mild og kærlig om mod sin Mand og sagde:

- Tal lidt til ham, Fatter.

- Du er nok blevet Inspektør, Fætter Jakob? begyndte Manden.

Men Jakob afbrød ham. Han strakte én af sine magre Hænder ud og klappede Fætteren paa Armen:

- Du er god nok, Fætter Kri'sjan! sagde han - Dig kan jeg godt lide. Men hun dér lukkede mig inde, da I ha'de fremmede! - Ka' Du huske det, min Fætters Kone? Du lukkede mig inde paa Pulterkammeret, da I ha'de fremmede.

Den gamle Dame rødmede helt op til sine hvide Haar, og der lyste et Glimt op i hendes Øjne, der tydede paa, at havde Inspektøren ikke været til Stede, skulde hun nok have lært Fyren i Sengen mores. Men hu stod hun lidt tvivlraadig og pillede ved Kvasterne paa sin Fløjelskaabe. Og ved hendes Side stod Manden og gemte Ansigtet bort i pinlig Forlegenhed.

Men om Fætter Jakobs smalle, blodløse Læber spillede et onskabsfuldt Smil; han blinkede polisk ud for sig, rokkede med Hovedet og vedblev:

- Jæ véd nok a' I ska' arve mig, det véd jæ nok! det sa'e mi' Søster før hun døde: "Nu ska' Du paa Idioten, Jakob, ag naar Du dør, saa ska' Fætter Kris'jan arve Dig! ... *Men jæ lever læ'e endnu*, min Fætters Kone! *jæ lever læ'e endnu!* gentog han med et klukkende Grin.

Saa blev der stille i Værelset. To Fluer summede oppe under Loftet, og nede fra Haven kom en Lyd som af en Rive, der blev trukket hen over Gruset.

Den syge sad stiv og strunk i sin Seng og skævede mistroisk rundt paa de andre; mistroisk, men dog med et stille triumferende Smil om Læberne. Det var, som nød han en Hævn, han længe havde ruget over.

- Ska' jæ si' Dig no'et. Fætter Kris'jan, tog han saa fat igen med en vigtig Mine - ska' jæ si' Dig noget? Hun har osse lukket Dig inde paa Pulterkammeret; det sa' mi' Søster, hi hi! hun har osse lukket Dig inde paa Pulterkammeret! Sikke no'et Tøj, Du har paa, og se, hvor fin hun er! Du ska' 279 ikke sætte Næsen for højt i Vejret, min Fætters Kone! Du ska' ikke sætte Næsen for højt i Vejret, for saa ka' det let regne i 'en, hi hi! for saa ka' det let regne i 'en!

Den gamle Herre var ved at synke i Jorden af Skam og Forlegenhed. Han stod og trippede, og hans Fingre spillede krampagtig langs Hatteskyggen. Men han sagde ingenting, han kunde ikke faa et Ord frem; men han sendte sin Kone et Øjekast, der tydede paa, at han ventede, at Hjælpen skulde komme fra hende.

Og pludselig traadte ogsaa den gamle Dame helt hen til Sengen. Hendes Ansigtsmuskler dirrede, og hendes Øjne lynede. Men hun strøg mildt og venligt det svedige Haar bort fra den syges Pande og sagde:

- Se nu snart at blive rask igen, søde Jakob; jeg hører, at Du er blevet udnævnt til Inspektør nede i Haven, og de kan vist ikke undvære Dig dernede.

Jakob saa' op paa hende, og der lyste ligesom Beundring i hans Øjne:

- Du er haard i Filten, min Fætters Kone! sagde han - Du er haard i Filten, Du gi'er Dig ikke!

Men nu havde Fruen fuldstændig genvundet sin Selvbeherskelse. Hun klappede den syge paa Armen og vedblev:

- Og saa kommer Du nok ogsaa snart ud til os paa Østerbro? Vi har en lille Have, som jeg vil spørge Dig til Raads om. Du maa blive der en hel Dag, Fatter kan hente Dig og bringe Dig hjem igen. Maa han ikke nok det? spurgte hun, henvendt til Inspektøren, der under den sidste Del af Besøget havde staaet og set ud af Vinduet. - Vi vil saa gerne se ham hos os; og Familie er dog Familie; ikke sandt, Fatter, vi har saa tidt talt om at faa din kære Fætter lidt ud til os? Og nu vil min Mand og jeg sige Dem Farvel og Tak for Deres Venlighed. Det har rigtig gjort os godt at se, hvor rart den kære Jakob har det herude, og hvor glad han er ved at være her! ... Farvel, søde Jakob! saa kommer Du? og hér lægger jeg Chokoladen, som den gode Inspektør nok lader koge til Dig, naar Du har Lyst til en lille Kop! ... Sig nu Farvel, Fatter, nu maa vi skam skynde os, at vi kan være hjemme til Middag ...

280

Saaledes kørte hun Fanden et Øre af, den gæve Dannekvinde; hvorpaa hun tog sin kære Mand under Armen og trak ud af Værelset med ham.

Men da hun var kommen ned ad Trapperne og ud paa Gaden, lænede hun sig op ad Muren og sagde:

- Puh-h! den Tur gør vi sandelig ikke saa snart om igen! men det behøves jo heller ikke, nu har vi jo gjort vor Pligt ligeoverfor Familien.

Og saa sendte hun Fatter hen efter en Droske.

281

MENNESKENES BØRN, II

Hans Hus laa lige op til Vejen. Til højre for det var Skov, og til venstre og bag det var Skov. Og lige foran det ovre paa den anden Side af Vejen strakte Herregaardens Have sig med sit Hegn af Tjørn og Liguster, sine vældige bredbladede Kastanjer inde paa Plænerne og sin Park af Eg og Bøg, der nede ved den gamle Pavillon fortsatte sig over i Skoven.

Huset var hans eget. Han havde købt det for en ti-femten Aar siden af Jægermesteren, dog paa den Betingelse, at det efter hans Død skulde falde tilbage til Gaarden, medens Arvingerne saa igen skulde have Købesummen betalt.

Først mente Jægermesteren, at han ligesaagodt kunde tage det i Fæste, men det vilde Anders saa nødig. Nu havde han i femogtredivte Aar gaaet og lagt den ene Skilling oven paa den anden for engang i Tiden at kunne komme til at sige: *mit* Hus og *min* Have og *min* Mark; og saa skulde det ende med, at han bare skulde sidde der som Fæster! Næi, vilde Jægermesteren ikke sælge ham Huset, saa vilde Anders hellere blive ved at bo oppe i Krattet i Skovløberboligen og passe sin Dont, til han styrtede!

Og saa var det, at den gamle Jægermester havde nikket og sagt ja. Og Anders havde taget sin Afsked som Skovfoged og flyttede med Konen op i Havehuset, som det kaldtes, og købte sig en Hest ved Navn Lotte og en Ko og en Gris og begyndte at blive Agerdyrker; thi der hørte syv Tønder Land Jord til Huset.

Men han blev dog alligevel ved at kaldes Skov-Anders.

282

Og det Navn satte han nok særdeles Pris paa; for hvis nogen i Betragtning af hans nye Stilling begyndte at titulere ham Anders Jensen, saa bad han dem straks holde inde med Skydningen: han var pensioneret Skovfoged, sagde han; og som saadan lige saa fuldt værdig til at bevare Titulaturen som han, den gamle Pastor inspiritus inde i Købstaden!

Anders' Areal laa jo uægtelig noget splittet: to en halv Tønde Land havde han lige bag ved Huset foruden Haven, der var paa et Par Skæpper. Saa havde han fire Tønder mellem Storskoven og Krattet. Og saa en halv Tønde Engjord spidset og vinklet ind mellem de andre Lodsejeres nede ved Aaen.

Men denne Splittelse af Jordene, som mange andre maaske vilde klage over, fordi den forøgede Arbejdet, tog Anders let paa. Ja, han var endda ikke fri for i sit stille Sind at betragte den som et Tegn paa Stordrift. Og naar han og Marie kom kørende med et Læs Rug omme fra Skovstykket, eller med et Læs Sylthø nede fra Engen, saa knejsede han med Hovedet og skød Hatten bag ad Nakken som selve Sognefogden, naar han kørte Hvede hjem. Og Lotte prustedede og svansede med Bagkroppen ligesom Frøkenens egen Ridehest, naar den kom for Stadskaeren.

Selve Huset var kun lille. Det var Bindingsværk og hvidkalket med brune Stolper og grønne Vinduer og Døre, og saa Straatag. Der var kun én Opholdstue i det; men saa var der Forstue og Køkken. Ved den østre Gavl var der en Sidebygning med aabent Vognskur og Stald til Koen og Hesten. Grisen stod for sig selv i en Skyne, et lille bitte, lukket Hus, der var lavet af Risbrænde og Halm mellem nedrammede Pæle og med et fladt Tag, hvorpaa der laa nogle flade Kampesten, at ikke hele Stadsen skulde blæse væk.

Men det blev holdt saa overmaade pynteligt alt sammen. Udenfor var det Anders, der gik og tækkede og maledede og lugede Græs væk inde i Gaarden og vaskede Vognen og striglede baade Koen og Hesten og kørte paa en Trillebør Gødning fra Stalden om i den lille indhegnede Møddingsplads bag Svinestien. Og forinden var det hans Kone, der skrubbete og skurede og skyllede, saa Gulvet og de fyrretræs Møbler skinnede, som om de lige var blevet færdige fra 283 Snedkerens Haand. Og ude i Køkkenet stod Fade og Tallerkener ordnede i Tinrækken, de store paa den øverste Hylde og de smaa paa den nederste, og Gryder og Kasseroller straalede, som om de aldrig blev brugt.

Det vil sige, saadan *havde* det været.

Men saa for fem Aar siden døde først Jægermesteren, og præcis et halvt Aar efter gik ogsaa Anders' Kone hen og "tog Billetten", og fra den Stund af at regne, blev Anders saa underlig ligegyldig med det hele. Han passede naturligvis Bedriften, saaede og høstede og tærskede og solgte sit Korn; men alt, hvad der kunde henregnes til Puslerier, det tog han sig ikke mere af. Kalken faldt af Væggene, og Græsset groede i Gaarden, og Taget saa' forrevet og laset ud; og der voksede endogsaa baade Tidsler og Fandens Mælkebøtter deroppe. Koen striglede han ikke længere og næppe nok Hesten.

Der var kun én Ting, der blev ordentlig passet, nemlig Haven. Og det var endda ikke saa meget Anders, der besørgede den, som Gartneren inde fra Gaarden. Det vil sige Anders hjalp naturligvis til, gravede og gødede og saadan noget; men det var da Gartneren, der sagde, naar Kartoflerne skulde lægges, Kaalen plantes og Ærterne rises.

Han hed Lars, Gartneren, og havde været paa Gaarden næsten lige saa længe som Skov-Anders.

Han var en høj, mager Mand med tæt, graasprængt Haar og et langt, sort Skæg, der naaede ham ned paa Brystet. Han havde været urimelig køn i sin Ungdom, sagde de ældre Koner paa Egnen; og han var skam ogsaa en smuk Mand endnu. Men han var jo godt oppe i Halvtredserne, og saa havde hans lidt vel store krumme Næse antaget saadan en underlig vinblaa Farve ligesom Druerne ovre i Drivhuset om Efteraaret.

Og man sagde, at han og Anders holdt sammen, fordi de begge satte Pris paa Øl, Rom og andre flydende Delikatesser. Men det var kun noget, man mumlede om, thi ingen havde nogen Sinde set dem drukne, ja ikke engang beskænkede.

Men der var ogsaa andre Ting vedrørende Lars, de gamle 284 Koner tiskede om, naar de sad over deres Kaffekopper om Søndag Eftermiddagene. Thi baade Ane Høys og Dorthe Rørbæks og Clarisse Slentens havde tjent sammen med ham oppe paa Gaarden for en tyve-tredive Aar tilbage. Men der havde ikke været Tale om, at han havde set til den Side, hvor de stod; og ingen af dem havde dog været saadan til at kimse af! Næi, men han havde haft sine Øjne højere til Vejrs, ha'de han! og hvis de vilde fortælle, hvad de ha'de observeret nede i Skoven og i Parken og inde i den gamle Pavillon, naar Jægermesteren var i Byen eller ovre hos Naboerne, saa ... Men Gud bevare *deres* Mund, for nu laa den Gamle jo i sin Grav, og *hun* og Datteren var inde i København den meste Tid af Aaret, saa det var vel glemt, og Pestinak-Lars gjorde s'men ikke en Sjæl Fortræd længer, det sølle Skrog. Han var værst mod sig selv, var han, at han ikke kunde la' de Smaasnapse staa for det, de var; for vel var Brændevin og Rom en vis Vej, naar én var daarlig i sin Mave, eller Brystet var galt paa én; men saadan hver gudsskabte Dag baade Sommer og Vinter, næi!

Saaledes talte de gamle Kvinder paa gamle Kvinders Vis.

Man kaldte ham Pestinak-Lars paa Grund af hans Haandtering. Og det var Clarisse Slentens, der havde givet ham Navnet en Aften for femogtyve Aar siden paa et Skovbal, da han gik rundt med Hænderne i Lommen paa Stumpjakken ligesom en anden Junker og ikke vilde danse med Pigerne.

Da Jægermesteren døde, var der megen Snak paa Egnen om, hvad Enken nu vilde gøre. Om hun vilde sælge, eller hun vilde blive. Men hun gjorde ingen af Delene. Hun fik en Fætter af sig til at bestyre Gaarden og rejste selv til Hovedstaden med Datteren, der den Gang var fjorten et halvt Aar.

Men saa var der det, der fik Folk til at stikke Hovederne sammen og blinke og sige, at nu var den jo tydelig nok: Haven og Parken skulde Fætteren ikke have den mindste Smule at sige over, dér skulde Lars regere. Han fik et Par Heste til sin Raadighed, og Mandskab til at hjælpe sig skulde han selv sørge for. Og saa skulde han aflægge Regnskab for Fruen, naar hun om Sommeren opholdt sig paa Gaarden. 285 Fætteren, fortalte man, havde gjort alt, hvad der stod i hans Magt, for at hindre en saadan Ordning; men Fruen havde staaet ved sit, og derved var det blevet. Hun havde først haft en Samtale med Pestinak-Lars inde paa Jægermesterens Kontor, og baade Jomfruen og Stuepigen svor paa, at de havde hørt hende true og bede derinde. Og to Dage efter var hun rejst bort med Datteren. Men Lars havde faaet skriftlig Sikkerhed for, at han skulde blive paa Gaarden saalænge han levede, og passe Haven saalænge han havde Kræfter dertil. Det Løfte havde hun givet sin afdøde Mand, stod der.

Og det var paalideligt nok, det med Papiret, for Lars havde flere Gange vist det baade til Skov-Anders og til Bestyreren og til Degnen oppe fra Uglemose.

Naa, det hele viste sig jo ogsaa at kunne gaa udmærket. Bestyreren passede sit, og Gartneren sit, og de lagde ikke hinanden et Halmstraa i Vejen. Til at begynde med havde der jo nok været et Par smaa Trakasserier fra Fætterens Side, men Lars havde ganske sindig gjort, hvad han vilde alligevel. Og da han inderst inde var et stille og fredsommeligt Menneske, der ikke gjorde en Kat Fortræd, naar den da ikke lige netop rev ham, saa blev Forholdet imellem dem snart jævnt og godt, og de talte sammen og røg en Pibe sammen; og Bestyreren kunde ikke andet end rose Lars i sine Rapporter til Fruen: De siger jo nok, at han holder af at tage sig en Snaps, skrev han, men det spores ikke i hans Arbejde, det er propert og godt, og Haven og Drivhusene ser ud, som de er blæste.

Men saa var der den gamle Pavillon nede i Skellet mellem Parken og Skoven.

Det andet Foraar, Fruen skulde komme, fik Bestyreren Ordre til at rive den ned. Og en Morgen, Lars gik sin Runde i Haven, mødte han ham dernede og fik Besked af ham om, hvad der var i Gære. Først blev Gartneren helt hvid i sit Ansigt og stod ret op uden at sige et Ord. Men saa for Blodet ham til Hovedet og han gik den anden helt ind paa Livet.

- Det vover De ikke! sagde han.

286

Bestyreren traadte forskrækket et Skridt tilbage.

- Er De gal, Mand!

- Den staar paa *min* Grund! sagde Pestinak-Lars, den staar her i Haven!

- Deres Grund! Jamen, naar Fruen vil ha' den ned!

- Har De Papirer for det! spurgte Lars.

- Ja Gu' har jeg Papirer for det! sagde Bestyreren vred

- jeg fik Brev igaar.

- Lad mig se?

- Hør nu, Christensen, sagde Bestyreren rolig - jeg véd ikke med hvad Ret De optræder hér som den kommanderende, og det kan ogsaa være mig det samme! Men jeg vil blot sige Dem, at jeg holder mig til mine Ordre, og i Morgen Klokken syv la V jeg Rasmus Terkildsen og Kresten Tækkemand begynde paa at rive det gamle Skrammel ned, hvad enten De saa piber eller galer!

- Aa, gør det ikke, Hr. Bestyrer, gør det ikke! sagde Pestinak-Lars i en helt anden Tone, og hans Stemme og hans Holdning bad saa mindelig for ham - gør det ikke! sagde han - jeg véd godt, at De er i Deres gode Ret, og jeg be'r Dem om Forladelse for det, jeg sagde før, men ...

- Jamen Herregud, naar nu Fruen skriver det til mig!

- Ja-a, ja-a ... sagde Lars raadvild - men Fruen ... men De kan jo vente til paa Torsdag, saa vil jeg skrive til Fruen, og *vil* hun saa ha' den ned, saa ...

- frør nu, Christensen, sagde Bestyreren igen, og denne Gang smilede han - vær dog ikke no'et Barn! Er det fordi Pavillonen staar paa "Deres Grund", som De siger, saa kan De sgu godt faa Lov til at vælte den!

- Nej, sagde Lars og saa' ned i Jorden - det er ikke det, det er slet ikke derfor! men ... ja ... men hvis De bare vil vente til Torsdag, saa ... *Nu* har jeg gaaet og puslet om *den*, saalænge jeg har været her paa Gaarden, vedblev han

- og jeg har siddet derinde og leget med den lille Frøken paa mine Knæ, og ...

- Jaja, sagde Bestyreren godmodigt - jaja, Christensen! det haster jo heller ikke; vi kan jo godt vente et Par Dage. - - Naa, Godmorgen! jeg skal videre fort!

- Tak, Hr. Bestyrer! sagde Gartneren og greb hans 287 Haand - Tak skal De ha'! sagde han, og han havde Taarer i Øjnene. Bestyreren gengældte hans Haandtryk, men rystede paa Hovedet og syntes, at Pestinak-Lars var et underligt Stykke Mandfolk; men det maatte vel skyldes dette Smaasnapseri!

Og Lars gik hjem og skrev til sin Frue. Og allerede om Onsdagen kom der Besked til Fætteren, at Pavillonen skulde skaanen. Det var et Telegram, saa slap hun for at skrive:

Herregud, saa lad den blive staaende, stod der,, gamle Lars er jo vant til at faa sin Vilje.

Annette Kirshner.

Og saa blev Pavillonen staaende.

Men da Historien rygtedes omkring i Sognet, som alle Historier gør, sagde man, at det lod til, at Pestinak-Lars havde mere at sige over Gaarden, end selve Fruen. Og Ane Høys og Dorthe Rørbæks og Clarisse Slentens blinkede endnu heftigere over deres Kaffekopper om Søndag Eftermiddagene.

Og dog var Sagen kun simpelthen den, at Jægermesteren, der var blevet Enkemand, da han var halvtredsindstyve Aar, havde giftet sig igen, da han var tres, med en ung Pige, som i flere Aar havde været Mejerske dér paa Gaarden, og hun var fireogtyve Aar, da Brylluppet stod.

Og saa var der *det*: at de fem første Aar af deres Ægteskab havde været barnløse; men at der saa en skønne Dag var blevet født en lille Pige.

Den gamle Pavillon laa, som sagt, lige i Skellet mellem Parken og Skoven. Det var en ottekantet Bindingsværks-Bygning med tre høje, buede Vinduer med Jærnsprosser og et hættelignende, spidst opløbende Tag. Den laa paa en lille Jordhøj, med Trætrappe op til Indgangsdøren, en perlefarvet Fløjdør med Ruder. Højens temmelig bratte Nedfald var beplantet med Roser, Jasminer og Ribis og andre lave Buskvækster, der i Blomstringstiden opfyldte Luften omkring den med en døvende Vellugt og et Sur af Bier og Fluor og en Flagren af hvide og brogede Sommerfugle, der undertiden 288 næsten kunde blive for meget af det gode. Langs op ad Murene snoede sig vild Vin, Klematis og Slyngrøser, der fuldstændig dækkede det

hvide Kalkpuds og krøb helt op paa Taget, hvor det dannede en tæt sammenfiltret Pude af Stængler og Blade.

Højen laa paa en aaben Plads, og sad man inde i Pavillonen, naar Solen var naaet op over den og stegte og bagte, medens Insekterne summede og brummede omkring én, saa var det akkurat, som om man sad midt i en glohed, kogende Konkylie. Og selv ved Aftenstid, naar Solen var gaaet ned, blev Varmen hængende derinde under Loftet og saa tog Myggene fat og dansede og summede én om Ørene; og store søvnige Nattesværmere kom daskende ind gennem de aabentstaaende Døre og slog én i Ansigtet med deres pudrede Vinger. Og Ørentviste og Tusindben og Edderkopper kom kravlende frem fra Sprækker og Hjørner og pilede hen over éns Hænder eller sænkede sig ned paa éns Hals, saa man skreg ved det.

Og det var rimeligvis alt dette, Jægermesterinden ikke kunde lide ved den gamle Bygning.

Men saadan bare at se paa, tog jo Pavillonen sig særdeles virkningsfuld ud med sine Blomster og sine Blade og sine buede Kirkevinduer. Og kiggede man ind gennem Dørene og saa' de morsomme skævbenede Rokostole omkring det hvidlakerede Bord og den store Empiresofa op ad Væggen i Baggrunden, og det falmede, storblomstrede Tapet og Glaslygterne i Loftet,- saa syntes det hele en levende Illustration til en eller anden gammel Æventyrbog.

Naturligvis var Pestinak-Lars den ledende Aand i alt, hvad der vedrørte Haven; men han lod dog fornemmeligt Arbejdet udføre af andre. Han sagde, hvorledes det skulde gøres og gik selv fra og til for at se, om man parerede Ordre. Kun i Drivhusene tillod han ingen at røre et Blad - ikke bare at bære en skaaret Urtepotte ud engang! Og den gamle Pavillon! dér gravede og gødede han endogsaa egenhændig omkring Blomster og Urter, rev og skuffede Gangene omkring den og snittede, beskar og bandt op Roserne, Vinen og Klematisen. Ja, om det saa var Gulvet inde i Pavillonen, 289 var der dem, der paastod, at de havde set ham ligge paa Knæ og vaske det! Men det var vel nok Løgn, det, thi Pestinak-Lars holdt skam paa sin Værdighed.

Dog én Ting var sikkert og vist: Pavillonen og dens allernærmeste Omgivelser stod for Lars som Gaardens Navle, og om den drejede alle hans Tanker sig baade Sommer og Vinter. Og maaske særlig om Vinteren, naar Herskabet var rejst og han gik som Enehersker rundt mellem de rimpudrede Træer og halmdækkede Roser.

Det var i Begyndelsen af Juni Maaned. Næste Dag skulde Fruen og Frøken komme med Eftermiddagstoget fra København. I Hovedbygningen havde man vasket, skrubbet og skuret, banket Møbler og hængt Gardiner op. Gaardspladsen var luget og fejjet, Hundehuset tjæret og Flagstangen malet.

Pestinak-Lars havde de sidste otte Dage været paa Færde fra fem Morgen til syv Aften. Og i Haven og Parken var der ikke et vissent Blad at finde, eller en udgaaet Gren at øjne. Plænerne var slaaet, Gangene revet, og Blomster var plantet ud i Grupper. Og nede omkring Pavillonen stod Roser og Jasminer opbundne og duftende, og Vin og Klematis hang i lange, svajende Ranker ned for Vinduer og Døre, hvis vejrbidte Ruder var polerede, saa de skinnede i alle Regnbuens Farver.

Om det saa var Skov-Anders, saa var han blevet smittet af den almindelige Festtravlhed, og havde til den Ende forskaffet sig en halv Tønde Kalk oppe fra Købmanden for at give sine blakkede Mure en ensfarvet Overhaling. Men Kalken stod da endnu ulæsket i sin Tønde ovre i Vognskuret.

Det var Fyraften, Uret ovre paa Ladebygningen havde slaaet syv, og Folkene var gaaet hjem.

I Indgangsdøren til Gartnerboligen, der laa nede mellem Drivhusene, stod Pestinak-Lars og støttede sig med begge Hænder til en omvendt Rive og saa' ud over Haven. Og man kunde læse paa hans Aasyn, at han fandt, at alt var saare godt.

- Naa, Christensen, kommer De saa ind og faar den 290 Nad're, spurgte Skov-Anders, der sad lille, gammel og sammensunken inde i Stuen i Sofaen under Spejlet.

Lars satte Riven fra sig op mod Muren udenfor Døren og gik ind gennem den stenlagte Forstue ind i Værelsef, men først byttede han dog Træskoene om med et Par nedtraadte Knapsko og lagde Hatten op paa Knagerækken, hvorpaa der allerede hang forskellige Reb og Snore og Plantestokke og Basttrevler til at binde Blomster op med.

Stuen var kun lille med to Fag lave, smaarudede Vinduer ud mod Haven og en Dør ind til Sovekammeret og saa Forstuedøren. Lejligheden var jo kun beregnet til en ugift, der enten gik op og spiste i Hovedbygningen eller ogsaa, som Lars nu havde faaet det indrettet, fik Maden bragt ned. Der var ikke mange Møbler derinde. Kun den lille, højryggede, stenhaarde Sofa henne under Spejlet, et gammelt Mahognitræs-Bord og tre Stole. Paa Væggen, der var beklædt med forrevet, gulgraat Tapet, hang der intet. Og der var ingen Gardiner for Vinduerne. Men saa var der naturligvis en Kakkellovn. Og henne i Vindueskarmen stod der en Kardus Tobak, og et Par Piber med Porcelæns hoveder var anbragt paa Gulvet i Hjørnet ud mod Forstuen.

- Er der Mad nok? spurgte Lars og tog en Stol og satte sig ved Bordet lige overfor Anders - jeg sa'e da til hende, at De kom.

- Jo-o, sagde Anders - det er der! ... Med Forlov?

- Værs'god!

Og Anders lagde for med en Rullepølsemad, der stod øverst i Stabelen. Brødet var skaaret i trekantede Smaastykker, der var stillet ovenpaa hverandre paa en meget sindrig Maade, omtrent som man bygger Brændestabler. Der var Rullepølse og Spegepølse og Flæskesteg og salt Kød, og saa var der Ost. Hele Bygningen var anbragt paa et hvidt Fad, der stod paa en nøgen Bakke. Og ved Siden af Fadet stod en Flaske Hvidtøl og to Glas, og en KarafTe med Brændevin og to andre Glas, to Snapseglass. Karaffen var Larses egen; han havde tidligere faaet Brændevin serveret i Flasken, men nu vilde han ha' det i en Karaffe. Han havde i det hele faaet saamange løjrlige Idéer paa det sidste.

Nu tog ogsaa Gartneren et Stykke Mad og gav sig til at 291 spise i Tavshed. De sad begge og stirrede frem for sig og tyggede; og naar de var færdige med det ene Stykke, tog de øjeblikkelig fat paa det næste. Anders sagde hver Gang: Med Forlov? Og Lars sagde hver Gang: Værs'god!

- Vil De skænke, Christensen? spurgte Anders pludselig og nikkede op mod Brændevinskaraffen. Han sad saa sammensunken, at kun Hovedet naede op over Bordkanten.

Gartneren tog Karaffen og skænkede, og bag efter tog han Ølflasken og skænkede.

- Singot! sagde han saa og løftede Snapseglasset.

- Tak! sagde Anders.

Og saa drak de. Og bag efter drak de Øl, og Anders sagde: Ahh! Men Lars sagde ingenting. Saa spiste de igen, og nu var der kun fem Stykker Mad tilbage paa Fadet.

- Ska' vi prøve en lille en til? spurgte Anders.

- Ja-a, sagde Lars, og skænkede en ny Snaps. - Singot!

- Tak! Og de drak.

- Med Forlov? sagde Anders og tog et Stykke Ostemad.

- Værs'god.

Nu var der tre Stykker tilbage. Og da de igen havde forsynet sig, stod der kun et enligt Stykke med salt Kød midt paa Fadet.

- Ja, w skal vel ha' en Dram til? spurgte Gartneren.

- Ja-a, hæ! sagde Anders.

- Singot!

- Tak!

Og saa blev der ogsaa skænket Øl op, og de drak.

- Velbekomme! sagde saa Anders og gav sig i Lag med at rense sine Tandstumper med Tungen.

- Der staar et Stykke endnu, skal De ikke ha' det? spurgte Lars.

- Næi Tak ...

- Jo, vist saa, vel skal De spise det! Det er da ikke værdt at levne.

- Ja-a, sagde Anders og kløede sig i Kindsægget - jeg ka' jo godt spise det, men jeg ka' jo osse godt la' vaarre!

i" 291

292

- Næi, vist skal De spise det'!

Og saa langede Anders Haanden ud og tog Saltkødet.

- Tak! sagde han saa, da han var færdig.

- Sæl Tak! sagde Gartneren.

Klokken var bleven otte. Det var saa stille udenfor, at man kunde høre Urets Slag ovre fra Ladebygningen.

- ... seks, syv *otte* / talte Anders højt - nu er hun allerede *otte!*... Hva' Tid er det, de kommer i Morgen?

- Klokken fire, sagde Lars og rejste sig - De kan vel saa være her Klokken fem.

Anders havde trukket en lille Pibe op af sin Brystlomme, en lille, kortrøret Træpibe med lang Slange og Kvaster ved Mundspidsen. Og Lars gik hen i Hjørnet og tog en af Piberne, som stod dér.

- Her er Tobak! sagde han og pegede paa Kardusen i Vinduet.

- Tak ellers, nikkede Anders og tændte, - men hun er da stoppet til den første Omgang.

Og da Lars ogsaa havde tændt, kom han tilbage og satte sig paa sin Plads.

Og saa sad de længe dampende uden at sige et Ord.

Men pludselig rejste Gartneren sig igen.

- Ja vi skal vel ha' det Bæger? sagde han.

- Ja-a, nikkede Anders - det er vel Meningen.

Og saa gik Lars med Piben i Munden ind i Sovekammeret^ hvor man hørte ham aabne et Skab og klirre med Flasker.

Anders sad tilbage og dampede og tittede sig omkring: op og ned ad Væggene og hen paa Kakkelovnen og ud af Vinduerne, hvorigennem han kunde overse en Del af Haven. Toppen af det store Kastanjetræ midt ude paa Plænen skinnede i fuldt Lys; Stammen og Grenene var ganske rødbrune, og Bladene straaledede klare og lysegrønne; men den nederste Del af Træet laa i en diset Halvskygge; thi Solen var ved at gaa ned og havde allerede skjult sig omme bag Staldbygningerne.

Anders gabede: Aa, jaja! sagde han; og saa strakte han mekanisk Haanden ud og pillede nogle Brødkrummer og Kødsmler op fra Fadet og puttede dem i Munden.

293

- Jeg fik da'ne kalket mit Hus, Christensen! sagde han, da Lars kom tilbage fra Sovekammeret med en optrukket Flaske i Haanden.

- Det skulde De dog se at faa gjort, sagde Lars - det trænger svært.

- Ja-a ... aa-aa Gu' ja, gabede den gamle og strakte sig velbehageligt ved Synet af Flasken - men jeg faar sgu aldrig Stunder til saadenno'et!

- Jo-o, om Søndagen, mente Gartneren.

- Ja-a, om Søndagen ... aa-aark, jajaja!

Anders blev ved at gabe. Det var saadan en underlig, kildrende Vellystfornemmelse, der betog ham, en Forudnydelse af den hyggelige Time, han havde i Vente, naar nu Lars havde skænket i Glassene og de første Par Slurke var nede under Vesten.

- Nu ska' jeg rydde Bakken a' Vejen, sagde han og satte geskæftig Ølflasken og Brændevinskaraffen og Glassene op paa Fadet.

- Næi, Glassene skal vi jo beholde! sagde Gartneren.

- Det er sgu da aa sandt! nikkede Anders og tog begge Ølglassene og holdt dem op for Lyset og kiggede igennem dem. Og da der var lidt Øl tilbage i dem, tjattede han det hen ad Gulvet ved at slaa frem i Luften med dem.

- Saa! sagde han og skubbede Bakken saa langt bort fra sig som muligt - saa! ... Værs'go'! sagde han og skød det ene Glas over til Kammeraten.

Lars tog Proppen af Flasken og skænkede i Glassene. Han skænkede dem trekvart fulde. Anders' Øjne fulgte troligt alle hans Bevægelser, og han lagde Hovedet lidt paa Siden, medens der samtidig om hans Mund lejrede sig et stille, lyksaligt Smil, da Flasken tog paa at klukke polisk under Opskænkningen.

- Skaal! sagde Lars og smagte paa Mosten. Det var Rom.

- Skaal! nikkede Anders - Skaal Christensen ... Ah-h! sagde han og satte Glasset fra sig - jeg synes sgu, hun kradser eumanerlig i Aften!

- Naa-aa, det er vist bare den første Mundfuld.

- Ja-a, det er det vel.

294

Og saa sank de atter hen i Tavshed. De rejste sig af og til og gik ud i Døren for at komme af med Vandet eller for at blæse Pibehovederne ud! og saa stoppede de paa ny af Kardusen henne i Vindueskarmen. Og hvert Øjeblik sagde de "Skaal" og nikkede og drak. Og naar den ene havde tømt sit Glas, skænkede den anden i.

Det blev mørkere og mørkere. Solen var gaaet ned, og gennem Vinduerne kunde man næppe skelne Træerne ude i Haven fra hinanden; de stod med utydelige og udviskede Konturer og dannede én stor langstrakt Silhuet, der tegnede sig med store Spidser og Takker mod den skinnende staaiblaa Himmel. Af og til gik der et stille Brus gennem Trætoppene, og Bladene paa de høje Popler henne ved Laagen raslede svagt. Men saa var *det* forbi, og saa hørte man kun en Fugl pippe og en Hund gø langt borte.

Pestinak-Lars tog Flasken og skænkede i begge Glassene.

- Jeg synes, her bli'er saa beklumret inde, sagde han.

- Ja-a, sagde Anders - det er vel Tobakken.

Nu sagde de ikke mere "Skaal" til hinanden, naar der skulde drikkes; de stødte bare den øverste Kant af Glassene sammen og drak saa i Tavshed.

- Hør, Christensen, begyndte saa Anders pludselig - der falder mig sgu no'et ind!

- Ø?

- Jo, jeg traf her forgangen Søren Buchtrup oppe hos Købmanden, da jeg var oppe og hente Kalken; og han ha'de faaet Brev fra sin Søn ovre i Brasilien med no'en Frø a' en Plante; og nu vilde han gerne spørre Dem til Raads, om hva' De mener, a' det er.

- Saa-aa?

- Ja, og han ha'de Frø'ene med sig i Vestelommen, og de lignede sgu Agurkekerner.

- Saa var 'et vel Agurkekerner.

- Ja, det sa'e Rasmus Slentrup osse; men Søren mente nej. For hvorfor skulde saa Søren skikke ham dem saa langvejs fra?

- Næi?

295

- Det er hellesens en svær Glæde, Søren har a' den Søn! vedblev Skov-Anders.

- Saa-aa?

- Jo for se nu har han jo faaet Plads paa en Blantasje og har ikke mindre end som trehundrede Folk under sig hver Dag. Det hører der sgu Ho'ede til!

- Skal Kæresten saa rejse over til ham?

- Ok Gu' nej, véd Di'ne det? Det er forbi! Hun er jo gaaet hen og er ble'en frugtsommelig ved Jens Peter Munkholm!

- Hum!

- Jo-o, hun er saamen; og nu skal de giftes her til August.

- Ja-a, der er jo osse Fruentimmer nok foruden hende! sagde Gartneren og stødte sit Glas mod Anders'.

- Tak, sagde denne og drak. - Ja-a, sagde han saa, idet han satte Glasset fra sig - nu bli'er det vel herefter et Stød ovre hos mig, a' vi samles?

- Nej! sagde Lars haardt og slog sin flade Haand ned i Bordpladen - nu si'er vi Stop!

- Men ko'sbevares! gentog den gamle forskrækket og hoppede til i Sofaen.

Det kom saa uventet, dette her Udfald, thi i Stuen var der efterhaanden bleven saa mørkt, at de to Mænd ikke kunde se hinandens Ansigter. Og Anders havde siddet i Sofaen og haft det rarere og rarere for hver Mundfuld han drak; og han troede naturligtvis, at det gik Gartneren ligesaadan.

- Men Jøsses Ko's, Christensen, forsøgte han igen - hva' er der løs?

- I skal ikke komme til mig med Jeres brasilianske Agurkekerner! brummede Gartneren.

- Jamen Herregu', Christensen, sagde Anders sagtmodigen - er det no'et, a' ta' Jer saa nær? I mente jo sæl, a' det var Agurker.

- Jeg mente ingenting! sagde Lars vredt - men jeg troede, at I og jeg var altfor fine Venner til, at den Slags Basseruller kunde opføres imellem vos!

- Jamen Herregu', Christensen, gentog den gamle med

296

Taarer i Røsten - det er vi jo da ri'nok osse! I har s'men vaaren mig en fuldtro Ven, siden Marie gik hen og døde; og ha'de jeg ikke ha't Jer i Baggrunden, saa véd jeg s'men ikke, hvordan det skulde ha' klaret sig for mig!

- Saa skulde De ikke gøre Dem gemen med at rende Søren Buchtrups Ærinder, Anders Skovfoged! sagde Lars lidt .forsonligere.

- Jamen Søren ha'de da ri'ti' or'entlig Agurkerne i Vestelommen! riposterede Anders.

- Kan De da ikke forstaa, at det hele var en Skose til mig, fordi Musene aad mine i Fjor?

- Næ-i, det har jeg sgu'nde tænkt over, sagde Anders og rev sig i Nakken. - Tror De *det* var Meningen? Hi, hi, den Satan!

- Og det griner De a'? brusede Pestinak-Lars op.

- Næj! sagde den gamle forfærdet og huggede Kæberne sammen, saa der fløj Ild af Tandstumperne - jeg griner sgu'nde!

Og saa tav de begge en Stund igen og dampede løs paa Piberne.

Uret ovre paa Laden slog halv ti. Og pludselig begyndte en Nattergal at fløjte i et Træ tæt udenfor Huset, og en anden svarede ovre fra Skoven.

- Det er dog alligevel mest Plaser, naar det er Sommer! forsøgte Anders indledende.

- Aa ja, sagde Lars - Tiden gaar jo bedre.

- Ja det har De sgu Ret i, Christensen! nikkede den gamle - saadan Vinterdage, naar Solen hun putter sig ved Firtiden, kan det sgu være spydsk nok at faa Ende paa Timerne! ... Skaal!

- Skaal! sagde Gartneren og klinkede..

- I Gaar var Clarisse Slentens indenfor og spurgte, om hun ikke kunde faa Arbejde med aa hjælpe mig i Høsten, sagde Anders, der var bleven mildt bevæget ved den andens Forsonlighed og derfor snakkede løs for hurtigst mulig at komme helt paa den anden Side af de brasilianske Agurker. - Hva' mener De, Christensen? hun har jo arbejdet her i Haven i mange Aar.

- Hvorfor vil De ikke ha' Ane Høys ligesom i Fjor? 297 spurgte Lars og skænkede paa ny i Glassene. Det var det sidste, der var i Flasken, hvilket han accentuerede ved at slaa Proppen haardt i.

- Næi, for hun er en So til sit Arbejde, sagde Anders - hun kan aldrig blive færdig.

- Jo-o, hva' det angaar - sagde Gartneren - saa er Clarisse s'men flink nok. Men De skal se hende lidt efter

paa Fingrene, for der hænger let no'et ved dem.

- Rapsen hun?

- Ja-a, det kan jeg ikke sige hende saadan fri for, men hun er jo et Jærn til at udrette no'et.

- Saa De har mærket, a' hun rapser? gentog den gamle.

- Ja, det var her forledent Aar - vedblev Pestinak-Lars med sin rolige og sindige Stemme - hun hjalp til at pille Frugt ned; saa mærkede jeg jo nok, at det svandt i Dyngerne og kunde forstaa, det var Fruentimmerne, der transporterede dem væk; det var altid de største, der blev borte ...

- Det er en vis Vej! nikkede Anders.

- Og saa si'er jeg det jo til dem en Fyraften. Dorthen og Maren si'er jo ganske rolig, at de ha'de ingen Æbler ta'et; men Clarisse ta'er paa Vej og skrigger op om, at hun vil melde mig til Herredsfogden, og at hun tog de andre Koner til Vidne paa min Mund, og saa vidste jeg jo Besked.

- Ja, det er sgu sikkert nok, det! nikkede Anders igen.

- Jo, og saa sa'e jeg jo til hende, at hvis hun ikke kom frem med Æblerne godvillig, saa klædte jeg hende a' til Særken, for sæl a' hitte dem.

- Naa! sagde Skov-Anders oprømt, han var saa sjæleglad over, at Pestinak-Lars havde faaet Munden paa Gled.

- Men Clarisse hun bandte og skældte og endevendte sine Lommer og Madkurv for at vise mig, at hun ha'de ingen Æbler taget. Men jeg blev jo staaende ved mit, at hvis hun ikke gik til Bekendelse, saa vilde jeg selv undersøge hende.

- Naa! sagde den gamle igen.

- Jo, saa begyndte hun da endelig a' græde og forsikre, at jeg maatte ikke gøre hende evig ulykkelig og saadanno'et; og hvis jeg vilde gaa lidt ind i Drivhuset, saa skulde hun 298 komme frem med Æblerne. Men jeg lod mig jo ikke dopere ... (Nej det er en vis Vej! nikkede Anders) ... saa jeg sa'e til de andre Koner, at nu kunde de gaa hjem; men Clarisse skulde følge med herind i Stuen. Hun hylede og græd jo, men med maatte hun ... (Ja vel saa, hi!) ... Og da vi saa var kommen herind, saa si'er jeg: Nu gaar jeg her udenfor, saa kan Du imidlertid lette Dig for Æblerne.

- Hi hi! grinte den gamle og tog en Mundfuld af sit Glas. Han glemte rent at klinge med Lars.

- Og lidt efter kom jo Clarisse listende ud i Døren, fortsatte Gartneren - og si'er, at nu er hun færdig. Og da jeg saa kommer ind i Stuen, ligger der femten af de allerstørste Æbler baade Gravenstener og Flaskeæbler her paa Bordet.

- Femten! udbrød Skov-Anders - men hvor Fanden kunde Konen ha' alle dem paa sig.

- Ja det spurgte jeg hende jo osse om, men hun vilde ikke ud med Sproget.

- Jamen et Steds maa hun sgu ha' ha't dem, Christensen-

- Ja naturligvis! nikkede Lars rolig - og jeg fik da osse senere hen at vide hvor.

- Naa! spurgte den gamle utaalmodig og rejste sig halvt op i Sofaen, for at komme nærmere hen til Gartneren.

- Jo, hun ha'de s'men haft dem i sine Bukser.

- I sine Bukser, men hvor Satan var der *Plads*?

- Jo-o, Fruentimmerne har jo Susebukser paa, Anders Skovfoged.

- Hæ, hæ! lo den gamle - ja de Kvindfolk er s'men mange Gange meget mere udspekulerte end som vi andre! Næ-æ! saa tror jeg sgu'nde, jeg vil ha' hende!

- Ja der er ikke noget i Vejen for, at hun er flink nok til sit Arbejde; og naar man passer paa hende ...

- Ja-a ... næ-i... ja jeg ka' jo tænke over det! sagde Anders tvivlraadig - Høet ka' jeg jo sæl klarere ... Naa, Skaal, Christensen! nu maa jeg nok se at tridse hjem efter!

- Skaal! sagde Lars. Og saa tømte de Glassene.

299

- Næi, De skal ikke hjem endnu! sagde saa Gartneren - De har jo ikke no'et a' haste efter.

- Næi, det har jeg jo ikke, men ...

- Der staar en Flaske til inde i Skabet, vedblev Pestinak-Lars ligesom mod sin Vilje.

- Naa gør der det... Ja-a, saa ...

Gartneren rejste sig og gik igen ind i Sovekammeret. Og Anders gik hen til Vinduet for at stoppe sin Pibe; denne Gang blæste han den ud midt paa Gulvet og hældte Sausen bag efter.

- Skal vi sætte vos udenfor? spurgte Lars, da han kom tilbage med Flasken, som han havde trukket op inde i det andet Værelse.

- Ja-a, nikkede Anders - her er jo no'et beklumret.

-- Stop Piben først, Anders Skovfoged.

- Tak, det er da besørret.

- Vil De ta' Glassene?

- Jovel!

Lars satte Flasken fra sig i Vinduet, stoppede sin Pibe, tog igen Flasken og gik ud. I Forstuen satte han Hatten paa. Anders stod allerede udenfor med Glassene.

- Riven skulde ogsaa gerne med, sagde Lars.

- Hvor ska' vi hen?

- Aa, jeg tænker vi gaar ned til Pavillonen.

- Hvorfor ska' *hun* med? spurgte Skov-Anders og tog Riven.

- Fordi hun *skal!* sagde Lars.

Og saa gik de, hen forbi Drivhuset og op ad Parken. De gik med ludende Hoveder og lidt usikre Skridt. Nu, de var ude i Luften, kunde de ligesom mærke, at de havde drukket de Par Glas. Det vil sige, det var Skov-Anders, der troede at kunne mærke det paa Gartneren, for Anders gik bagest, og han syntes, at han var klar nok.

- Der er sgu Maanen! sagde han pludselig og pegede opefter med Riven - nu faar vi sgu Oplysning.

Men Lars sagde ingenting; han marscherede videre med Flasken under Armen og drejede nu om forbi de tre store Graner, der stod paa Grænsen mellem Have og Park og kastede tre vældige kegledannede Skygger hen over Plænerne, 300 helt op imod Hovedbygningen. Anders drejede bag efter med sin Rive og sine Glas.

Og dér laa Pavillonen lige foran dem midt paa den aabne Plads. Maanen var endnu ikke naaet saa højt op, at hele Bygningen laa i dens Lys; kun enkelte Straaler, der borede sig frem mellem Grenene og Bladene paa de høje Træer henne i Skoven, spillede ind gennem Ruderne. Dørene stod aabne, og man kunde se Maanestraalerne vugge sig frem og tilbage henover Møbler og Vægge som lange, sølvglinsende Spindelvævstraade.

Pestinak-Lars satte Flasken fra sig paa det øverste Trappetrin.

- Vi bli'er herude, sagde han.

- Javel saa! bekræftede Skov-Anders og stillede Glassene ved Siden af Flasken. Men Riven stod han endnu med i sin Haand.

- Kom hér med *den!* sagde Lars og tog den fra ham.

- Jeg *ka'* nu ikke faa i mit Ho'ede, sagde Anders i en bekymret Tone - hvorfor Fa'en jeg har slæbt den Rive med, Christensen!

Gartneren stillede Riven fra sig op imod en Busk. Og saa gik han tæt hen til Anders og sagde:

- Jeg vil nu bare ganske rolig underrette Dem om, Skovfoged, at jeg taaler ikke Deres Ondskabsfuldheder! De er jo svirende er De!

- Men Herre ... begyndte den gamle befippet.

- Og fordi De nu er Deres egen Mand, vedblev Gartneren og holdt den anden fat i Frakkeopslaget - og jeg kun i en tjenende Stilling, saa kan jeg dog paa mange Maader kanske baade sige Sparto og Sparfire til Dem paa mange Maader, forstaar De?

- Jamen Herre ...

- Nej, ti nu stille! nikkede Lars rolig - og lad mig stille Dem et Spørgsmaal fuldt og sandt ud: hva' ha'de De kanske været uden mig, Anders Skovfoged!

- Næi, det er sandt, men Herregu' ...

- Hva' ha'de De været uden mig P spør' jeg!

- Næi vist ikke nej, men ...

301

- Skal jeg sige Dem det? spurgte Gartneren og flyttede sin Haand op paa Anders' Skulder.

- Ja...

- Maa jeg sige Dem det?

- Ja værs ...

- Og De bli'er ikke vred for det?

- - - Næi, vel gør jeg ...

- De ha'de været en *Svinepels*, Anders Skovfoged! nikkede Lars og gav den anden et Stød, saa han tumlede to-tre Skridt tilbage. - Og saa snakker vi ikke mere om *det*! sluttede Gartneren derpaa og vendte sig højtidelig bort fra Kammeraten.

Anders stod ret op og ned og klippede nervøst med Øjnene og skulede hen efter Gartneren, der vendte Ryggen til ham og stod bøjet over Pavillontrappen og klirrede med Flasken og Glassene.

- Jamen, Christensen ... begyndte han saa. Den anden drejede Ansigtet om imod ham:

- Vi taler ikke en Kende mer om *det*, Anders Skovfoged! sagde han. Og saa satte han sig paa det nederste Trappetrin og gav sig til at tænde sin Pibe.

Anders blev staaende et Par Minutter endnu og klippede med Øjnene. Saa gik han stille hen og satte sig ved Siden af ham.

Og nu sad de en Stund tavse og smøgede, medens Maanen langsomt hævede sig op over Trætoppene og Skyggerne paa Plænen blev kortere og kortere.

Paa én Gang lød der Stemmer ude fra Vejen, en Mands og en Kvindes. De nærmede sig ikke, de var der pludselig, som om ogsaa de længe havde været tavse. Der blev ikke talt højt, det var kun en utydelig Hvisken og Mumlen og saa noget, der lignede Klagen, og derpaa en brummende Tyssen. Og saa blev alt stille igen.

Men de to Venner havde intet hørt; de sad i dybe Tanker og stirrede ud over Haven.

- Ja, vi skal vel smage paa den ny Flaske? sagde saa Pestinak-Lars og langede op efter Glasset.

- Ja-a, sagde Anders og tog ligeledes sit.

- Skaal!

302

- Skaal!

Lars bøjede sig tilbage og hentede Flasken ned ved Siden af sig og skænkede igen.

- Sig mig saa, Christensen, forsøgte Anders med Læmpe, idet han paa en særdeles grundig Maade

stoppede Tobakken fast i Pibehovedet med Langfmgren - saa samles vi vel herefter ovre hos mig?

- Jeg drikker ikke saalænge *de* er her! det véd De jo godt! sagde Gartneren.

- Jamen ...

- Jeg drikker ikke en Draabe, saalænge *de* er her! gentog Lars og huggede den knyttede Haand ned i Trappen. - Det er sgu tilstrækkeligt, at man er et Uds kud *de* ni Maaneder af Aaret!

- Ja-a sagde den anden tankefuldt. Gartneren vendte sig om imod ham:

- Tror De kanske, at jeg drikker for min Fornøjelses Skyld?

Den gamle rettede sig op:

- Jeg kan nu ikke lide, Christensen, sagde han sygt - a' De immerhen snakker om a' *drikke* og a' *drikke!* Der er sgu ingen a' vos, der drikker! fordi vi ta'er vos et Glas og en Passiar imellem om Aftenen, det er sgu da ikke no'et aa lave Konkylier over.

Han var virkelig indigneret, Anders, det kunde man kende paa, at han nu tømte sit Glas uden at klinke med Pestinak-Lars, der havde stillet Piben fra sig og sad med Albuerne støttet imod Knæene og med Hovedet i Hænderne.

Skov-Anders listede Flasken hen til sig og skænkede i Glasset.

- Skaal! sagde han saa.

Gartneren løftede Hovedet og saa' forundret paa ham, som om han for et Øjeblik havde glemt, at der sad nogen ved hans Side. Saa greb han ogsaa sit Glas og nikkede:

- Skaal! Anders, Skaal! og skidt med det hele! Og da de havde drukket, rakte han Glasset frem igen og sagde:

- Skænk!

- Jovel! sagde Anders geskæftig.

303

- Tror De, den lille Frøken er vokset noget siden ifjor? spurgte saa Pestinak-Lars pludselig.

- Naa-aa, *de* vokser jo ikke i den Alder, mente Anders - men hun har vel lagt sig ud.

- Hvor gammel er det vel hun kan være? vedblev Lars og skævede prøvende hen til den anden.

- Aa-aa jeg véd sgu'nne! en atten nitten vel.

- De har jo aldrig haft Børn, Anders Skovfoged?

- Nej, sagde den gamle sørgmodig - det faldt nu ikke saadan til! Marie hun jamrede sig saamen nok for ét; men naar der ingen *skul* komme, saa kommer der ingen.

- Om De nu ha'de haft en Søn eller en Datter! sagde Lars og blinkede næsten onskabsfuldt.

- Ja saa sad vi ikke her og drak!

- Haahaa! det er sgu ikke sikkert!

- Jo-o, det er sikkert nok! for saa ha'de hele Komersen faaet en anden Lyd, Gartner Christensen, det kan De være vis om! Men naar ma' hverken har Kone eller Børn aa stræve for, saa er der ikke no'et, der holder igen, ser De, for ...

- De snakker! afbrød Pestinak-Lars - men hva' skal saa en anden sige? De har dog været gift engang og har baade ha't Glæde og Fornøjelse af Deres Kone, mens hun levede; men hva' har jeg?

- Næi, sandt nok! nikkede den gamle; - men De har jo osse paa en Maade Tiden for Dem, Christensen.

- Hæ ja! men har De no'en Mening om, hva' det er for en Tid? tror De, at jeg no'ensinde sætter Flasken ind i Skabet og slaar Tolden i for evig?

- Næi ...

- Nej, det kan De rolig bande paa! vedblev Gartneren ophidset, - har man først begyndt at plante i det Bed, saa holder man sgu ikke op, før man sæl graves ned i Jorden! ... I gaar allesammen og tror, at jeg har mine kronede Dage hér paa Gaarden! nikkede han - hæ! og saa rinder der dog ikke en Dag til Ende, uden at jeg ønsker mig godt og vel borte herfra!

- Jamen I kunde jo da osse nemt faa Jer en anden Plads, Christensen, saa dygtig I er, sagde Anders blidt.
304

- De kunde vove paa det! truede Lars - de kunde vove paa at jage mig herfra!

- Jamen det er der jo *heller* ingen, der snakker om, Gartner Christensen! jage Dem herfra! hvorfor Fa'en sku' de jage Dem herfra?

- Jojo jojo! jeg kender dem! baade hendes Broder derovre paa Falster og Fætterten hér! ok, jo, jeg kender dem! de vilde s'men ofre en Femdalersseddel, den Dag jeg vendte hele Herligheden Ryggen!

Og Lars drejede sig hastig om mod sin Kammerat, lagde sin Haand paa hans Skulder og saa' ham ind i Ansigtet:

- I er mig en fuldtro Ven, Anders Skovfoged! sagde han.

- Det er jeg, Christensen! Lige siden Marie hun lukkede sine Øjne i evigt Blund, har jeg itte ha't anden Støtte ved min Side!

Pestnak-Lars saa' paa Vennen som i en Slags religiøs Betagelse. Saa vendte han Ansigtet om mod Pavillonen, som nu stod fuldt belyst af Maanen, der var kommet op over Trætoppene. Den skinnede ind gennem de aabentstaaende Døre, og Bordet og Stolene og Sofaen derinde traadte utydeligt frem i det hvide, rolige Lys. Og gennem de buede Vinduer kunde man se Rankerne af den vilde Vin hænge ned, mørke/stive og ubevægelige, som om de var støbte af Jærn eller udskaarne af Træ.

Lars tog sit Glas og drak af det. Saa satte han det fra sig igen og sagde langsomt:

- Forbandet er den Grund, vi sidder paa, Anders Skovfoged!

Anders drejede paa Hovedet og klippede med Øjnene, men sagde ingenting.

Saa lagde Gartneren igen sin Haand paa hans Arm og vedblev:

- Der er ikke en Menneskesjæl paa Jorden, der véd, hva' Livet kan bringe a' godt og ondt, forinden han ligger stiv og strakt mellem fire Planker!

Den gamle blussede et Øjeblik op og nikkede ivrigt:

- Nej, det er sgu vist og sandt! sagde han - det er sgu vist og sandt! En gaar hernede i Blinde og famler og 305 leder, som skrevet staar, og véd aldrig en eneste Stund eller Time, hva' Ende det ta'er!

Efter disse kraftige Udtalelser sank de begge længe hen i Tavshed.

De sad krumbøjede, stive og ubevægelige og stirrede ned i Jorden. Imellem drak de af deres Glas, men uden at hilse paa hinanden. Rusen var ved at faa Magten over dem. Anders var blevet søvnig og lukkede Øjnene, medens Varmen tog paa at prikke ham over hele Kroppen. Hatten havde han forlængst taget af, den laa paa Trappen ved Siden af ham, og han sank mere og mere sammen, med Hagen bøjet helt ned over Brystet. Men pludselig skød han i Vejret som en Kikkert, vrissede med Hovedet, spilede Øjnene op og mumlede:

- Hva' ... hva' si'er De? hva' er 'et for en Grund, De sier vi sitter paa, Lars Christensen?

Gartneren løftede langsomt Ansigtet op mod ham:

- Skal jeg si'e Dem no'et, Anders Skovfoged? sagde han - De er drukken er De! Og det er jeg med! Men derfor er Livet li'e sørgeligt!

- Ja-a, det er det, mumlede den gamle - det er det! det er en evig Sandhed!

- Men vi er no'en Svin! vedblev Lars og slog ud med Haanden - baade De og jeg ... *baade* De og jeg, vi er no'en Svin!

- Aa, Gu' hjælpe vos alle tretten! sukkede Anders sønderknust.

Og nu blev Gartneren paa én Gang ganske overvældet af Sorg og Selvforagt. Han skjulte sit Ansigt i

Hænderne og stønnede højt.

Anders saa' paa ham med et sløvt, melodisk Blik, og gav sig til at klappe ham:

- Herregu', lille Christensen, trøstede han - Herregu' lille Gartner Christensen ... der er jo saa mange, der drikker ... og jeg anklager dem saamen ikke!

- Anders Skovfoged? mumlede Lars.

- Ja ...

- Anders Skovfoged?

- Ja!

306

- Véd Du slet ikke no'et om det?

- Om hva' for no'et?

- Om mig og Fruen?

- Jo-o, jeg har jo nok hørt ... jeg har jo nok hørt ymte.

- Er Du min Ven, Anders?

- Ja, det er jeg, Lars, det er jeg! ... li'e til min sidste salige Blund er jeg det!

- Anders Skovfoged?

- Ja...

- Det er mig, der er Fa'er til den lille Annette.

- Ja, de si'er jo saadan, men Beviserne?

- Kan De saa forstaa, vedblev Lars - at det sømmer sig kun daarligt for mig at sidde her og drikke til Pægls med Dem?

- Ja-a ...

- Men jeg gør det nu paa Trods, Anders Skovfoged, for hva' Glæde har man a' et Barn, der ikke maa vedkendes En?

- Næi, det er en vis Vej.

- Véd De, hva' jeg somme Tider tror? vedblev Gartneren, han sad igen med Albuerne støttet mod Knæene og Hovedet i Hænderne og syntes nu ganske uberørt af Rusen - jeg tror mange Gange, a' Fruentimmerne er skabte a' li'som hel anden Materie end som vi andre!

- Saa-aa? sagde Anders aandsfraværende og blinkede som en Ugle. Han begyndte atter at blive søvniq.

- For vi andre kan jo nok være onskabsfulde og saadan no'et, lød det fra Lars - men det er ikke no'et i Sammenstilling med, som naar et Fruentimmer først ta'er paa at vise, hva' hun indeholder.

- Næi, nikkede den gamle og vaagnede lidt op - men Marie ka' Du sgu ikke si'e no'et paa, Christensen, fer hun var ... det ve' Gu' hun var ... baade Dag og Nat!

- Ja vel saa, indrømmede Lars - der er Forskel paa dem, det véd jeg godt! men hun hér listede omkring mig som en Kat, og hvor jeg satte min Fod, saa stod hun der og snakkede sødt til mig og saa' paa mig med no'en Øjne, der mange Gange fik mig til at se ned for min Fod; for hun var jo da Frue.

307

- Ja-a, men Jægermesteren var jo no'et gammel! undskyldte Anders.

- Det var han, ja; og var der ingen Børn kommet, saa lia'de hun jo ikke arvet det hele. Men det var saamen osse ligemeget; hvor jeg viste mig her i Haven, saa passede hun mig op, baade ovre i Drivhusene og her ved Pavillonon ... - Ja Fruentimmerne ka' sgu stundom være forlejne nok! mente Anders - Men rørte Du hende da aldrig?

- Jo-o, nikkede Gartneren - saa var det jo det Efteraar, at Jægermesteren laa syg, at jeg en Eftermiddag gik hernede og rev Blade sammen. Jeg ha'de smidt Frakken, for det var da varmt nok. Saa kommer hun jo spadserende inde fra Skoven med Polluks, og da hun ser mig, gaar hun lige hen og stiller sig ved Siden a' mig: De har det nok med Varme, Lavs, spør' hun saa; og jeg si'er begribeligvis ja, for varmt var 'et. Og saa ser hun igen paa mig med disse hersens Øjne og lægger sin ene Haand paa min Arm helt oppe paa det tykke: Er De da ikke bange for at bli'e forkølet? si'er hun saa. Jeg ryster bare paa Hovedet. Nej, De er jo osse en rigtig Kraftka'! si'er hun og trykker sine Fingre ind i min Arm, saa det næsten gjorde ondt. Men saa kunde jeg ikke styre mig længer! vedblev Lars og hans Stemme rystede - jeg smider Riven og slaar begge mine Arme omkring hende og kyssede hende.

- Naa, naa! sagde den gamle, der nu var lysvaagen - Skreg hun saa?

- Næi, hun saa' bare forskrækket omkring sig, og saa sa'e hun: Pas dog paa, Mand! og jeg stod og bævrede over hele Kroppen. Men saa kom hun hen til mig igen, helt hen, og sa'e ganske nolog: Vil De komme hér ned i Pavillonen i Aften Klokken ti, jeg vil gerne tale med Dem? ... Og saa gik hun og Polluks op ad Hovedbygningen til.

- Hi! blinkede Anders og tog en Slurk af sit Glas - mødtes I saa? spurgte han og drejede Hovedet og saa' opmærksomt op og ned ad den gamle Pavillon, som om det var første Gang han tog den i Øjesyn.

- Ja-a, vi mødtes her baade den Aften og mange Gange siden efter.

- Hi, hi! gnækkede den gamle igen. - Men det er sgu 308 da ellers ikke saadan no'et aa være trist i Koløren over, Christensen, for det er jo da en Fornøjelse, saa længe det staar paa.

- Ja-a, sagde Gartneren - og jeg bryder mig Fanden osse om Fruen! hun kan være for mig, hva' hun være vil! Men det er haardt nok, Anders Skovfoged, naar Ens egen Datter ikke maa vedkendes En.

- Sandt nok! nikkede Anders - men det vilde jo da bli'e en evig Skændsel for alle Parter.

- Og saa vilde hun ha' mig til at rejse til Amerika! lo Pestinak-Lars haanlig - dengang hun mærkede, at hun var bleven frugtsommelig ved mig, saa vilde hun ha' mig til at rejse til Amerika!

- Før den gamle døde?

- Ja-a, ligestraks! hun skulde nok gi' mig rigelig med Penge, sa'e hun.

- Det var dog Satans! bandede Anders og rystede indigneret paa Hovedet - har En dog kendt Mage! Hun vilde altsaa kun ha' det Barn?

- Det var det, det hele gik ud paa, ja, for at hun kunde beholde Gaarden og Pengene.

- Næi, jeg tror Dem sgu ikke, Christensen! sagde den gamle afgjort.

- Hva' gør De ikke?

- Næi, gentog han - jeg tror Dem sgu ikke! For ingen Mennesker kan være saadan til Sinds, som De dér beretter!

- Ok, ok, lo Lars - De snakker, Anders Jensen! Fruentimmerne er s'men meget værre, end som no'en kan tænke sig!

- Ja, er det sandt, sagde Anders og saa' harmglødende ud for sig - saa er osse Fruen den værste udspekulerede Taske, jeg har kendt!

- Det er hun! bekræftede Gartneren - saa mild og naadig hun ellers tér sig.

- Men De har li'godt Krammet paa hende! Se nu her med Pavilongen!

- Fa'en med den! mumlede Lars - det er den, der har voldet hele min Ruin!

309

- Aa, I ha'de sgu nok hittet et andet Sted at gaa hen! - mente Anders. - Men hvorfor vilde hun nu absolut ha' den væk?

- Det er da forklarligt nok, synes jeg!

- Ja-a, det er det vel.

- Og saa er der osse det, vedblev Pestinak-Lars - at naarsomhelst hun kommer ned her i Haven, saa

sørger jeg altid for at ha' lidt og pusle med hér omkring.

- Hi, hi! og det skær hende i Øjnene.

- Forstaar sig!

- Begriveligvis ja, hæ!

- Og saa lokker jeg immer den lille Annette herved for at se paa Roserne.

- Hæ, naa, ja, hun er jo osse Jer egen Datter!

- Ja-a, sukkede Pestinak-Lars og tog paa at blive sentimental igen - og mange Gange naar hun staar her og snakker mildt og venligt til mig, Anders Skovfoged, er jeg ved at si'e hende, hvordan det hele forholder sig.

- Jamen det ska' I sgu'nne gøre, Christensen, sagde den gamle angst

- Jamen I forstaar mig da?

- Ja-a, jeg forstaar Jer godt nok ... men I ska' sgu'nne gøre det alligevel!

- Næi vist saa, jeg gør det jo heller ikke, og jeg er jo heller ikke værdig dertil! men i Fjor, da tog jeg hendes Haand og kyssede den, jeg kunde ikke la' det være for aldrig det! og saa saa' jeg paa hende og sa'e: min lille Annette!

- Naada!

- Ja hun blev begriveligvis saa bange, at hun løb sin Vej. Og saa Dagen efter kommer Fruen og melder mig, at hvis jeg prøvede paa saadan no'en Hundekunster tiere, saa skulde jeg blive jaget fra Gaarden den samme Dag, for der var ikke én, der vilde tro paa mine Historier, sa'e hun, da alle og enhver vidste at ...

- Vidste a' hva'? spurgte Anders, da den anden stoppede op.

- Vidste, at jeg *drak!* sagde Lars haardt.

- Sa'e hun *det?*

310

- Jamen det er jo osse sandt, Anders Skovfoged! det er jo osse sandt! der er jo ikke den Aften, jeg gaar ædru i min Seng.

- Naa-aa, nu overdriver De, Gartner Christensen! Vi er jo da ikke sammen hver Aften.

- Jamen - jeg drikker osse naar jeg er alene! mumlede Gartneren og saa' ned - det véd I ikke no'et om, men jeg sidder hver eneste Aften derinde og drikker.

- Hva' er det, I si'er! udbrød Skov-Anders forfærdet, og den sidste Rest af Rusen ligesom rislede af ham.

- Det er sandt hvert eneste Ord! nikkede Pestinak-Lars klagende. - Og det er mig, der har faaet Jer til at drikke. Anders Skovfoged, det er mig, der er en Svinepels, og jeg kan ikke holde op, jeg kan ikke lade være! Forleden ha'de jeg smidt Nøglen til Skabet ned i Brønden for at blive fri for den; saalænge det var lys Dag, og jeg gik mellem de andre og arbejdede, saa var jeg helt stolt over, hva' jeg ha'de gjort. Men da jeg saa kom hjem i Stuen og ha'de spist min Aftensmad, begyndte det a' slide og trække i mig, og jeg rev Tøjet a' mig og gik til Sengs; men jeg maatte ligge og slaas baade med det ene og med det andet, og tilsidst kunde jeg ikke staa imod længer; og saa krøb jeg ud a' Sengen og hen til Skabet, og saa ... og saa *brækkede jeg Laasen op med et Stemmejærn* ... og saa brækkede jeg Laasen op med et Stemmejærn! klagede Gartneren og rokkede hjælpeløst frem og tilbage med Overkroppen.

Skov-Anders havde rettet sig mere og mere i Sædet, medens Vennen aflagde sit triste Skriftemaal. Og nu sad han stiv og rank paa Trinet ved Siden af ham. Hans lille sammenskrumpede Ansigt var blevet ganske blegt, og Sveden sprak ham ud rundt paa Legemet. Han kiggede paa skævs hen paa Pestinak-Lars, der sad krumbøjjet med Ryggen i en stor Bue og med Ansigtet begravet i sine Hænder; og pludselig huggede han til den halvfylde Romflaske, saa den trimlede bag ud mellem Trinene ned paa Jorden.

- Fa'en osse med det Drikkeri! mumlede han dystert hen for sig. Saa rejste han sig paa en Gang med et energisk Sæt, vrissede med Hovedet og klippede med Øjnene og sagde:

311

- Saa sandt jeg staar hér som en Synder for Gu', Christensen, saa sætter jeg aldrig min Mund mere til et

Glas, naar det da ikke li'e netop er for Tørst!

Lars løftede Hovedet og saa' paa ham.

- Og mener I det *nytter* ? spurgte han.

- Javel mener jeg, det nytter! nikkede Anders overjordisk. - Og rejs I Jer osse op, Gartner Christensen, og lov Jer sæl det samme i denne hellige Stund!

- Det har jeg gjort saa tit, mumlede Gartneren - men jeg er forloren!

- Aa, vis vas, Gu' er I ikke nej! sagde den lille Skovfoged inspireret - I har lovet Jer *sæl* det, og det nytter kanske ikke! men nu ka' I love *mig* det en Gang, Christensen, nu ka' I love mig det en Gang!

Pestinak-Lars rejste sig langsomt:

- Og tror I, det nytter? spurgte han med et svagt Haab i Stemmen.

- Det *skal* nytte! sagde Gamlingen og slog tre Fingre i Vejret

- Og hver Dag vil I minde mig om det? vedblev Gartneren og greb Vennens Haand.

- Hver eneste livfødte Dag! bekræftede Anders og trykkede.

- Gud i Himlen lønne Jer for *det*, Anders Skovfoged!

- Sæl Tak! sagde Anders. - Og nu ska' det hele faa en anden Gænge, Gartner Christensen! nikkede han. - Se først river vi nu Pavilongen ned ...

- Jamen næi ...

- Det er mig, der raa'er, Christensen! sagde Anders og slog ud med Haanden - det gamle Skrammel har saamen voldt Jer Fortræd nok! ... Og saa hvidter jeg mit Hus og reparerer Tagene og maler Dørene, saa alting ka' bli'e ordentlig og rekommanderlig, som da Marie levede.

- Og naar vi sidder sammen om Aftenerne, saa drikker vi Hvidtøl! sagde Pestinak-Lars, grebet af den almindelige Begejstring.

- Hvidtøl og en Bajer imellem, Christensen! for ma' ska' ikke skride til Yderligheder!

312

- Og saa vil den Tid komme, da jeg ikke behøver at skamme mig for den lille Annette!

- Den Tid vil komme, da I ikke behøver at skamme Jer for et Menneske paa *Jorden*, Gartner Christensen! sagde Anders beaandet. - Og gi' mig saa Jer Haand paa, a' I sæl vil kæmpe som en Mandsperson, naar Fristeren melder sig!

- Saa sandt jeg staar hér som en Synder for Gud, sagde Lars højtidelig og rakte Vennen sin Haand - saa vil jeg gøre, hva' der staar i et dødeligt Menneskes Magt for at staa imod, naar Fristeren kalder!

- *Det* drikker vi paa, sagde Anders i Ekstase, - *det* drikker vi paa! der er endnu en lille Slørk tilbages i Glassene ... Skaal, Gartner Christensen!

- Skaal, Anders Skovfoged, Skaal! og Gud lønne Jer for Jer store Venskabs Skyld, sagde Pestinak-Lars dybt bevæget og slog Armene om sin Frelsermand.